

Inleidend richtsnoer voor de CLP-verordening

Versie 3.0
Januari 2019

Juridische mededeling

Dit document is bedoeld om gebruikers te helpen aan hun verplichtingen uit hoofde van de CLP-verordening te voldoen. De gebruiker dient zich wel rekenschap te geven van het feit dat de tekst van de CLP-verordening het enige authentieke wettelijke referentiemateriaal vormt en dat de informatie in dit document niet bedoeld is als juridisch advies. Gebruik van de informatie is geheel de verantwoordelijkheid van de gebruiker. Het Europees Agentschap voor chemische stoffen aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid met betrekking tot het eventuele gebruik van de informatie die is opgenomen in dit document.

Inleidend richtsnoer voor de CLP-verordening

Referentie: ECHA-19-G-01-NL

Catalogusnummer: ED-06-18-388-NL-N

ISBN: 978-92-9481-020-5

DOI: 10.2823/33997

Publicatiedatum: Januari 2019

Taal: NL

© Europees Agentschap voor chemische stoffen, 2019

Als u naar aanleiding van dit document vragen of opmerkingen hebt, kunt u deze indienen met behulp van het formulier voor informatieverzoeken (onder vermelding van de referentie en de publicatiedatum). Dit formulier is te vinden op de contactpagina van ECHA:

<https://echa.europa.eu/contact>

Europees Agentschap voor chemische stoffen

Postadres: P.O. Box 400, FI-00121 Helsinki, Finland

Bezoekadres: Annankatu 18, Helsinki, Finland

Documentgeschiedenis

Versie	Opmerking	Datum
n.v.t.	Eerste uitgave	Augustus 2009
Versie 2.0 (niet vertaald)	<p>Beknopte bijwerking van het richtsnoer, uitsluitend beperkt tot:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) Het rekening houden met het volledig van kracht worden van de CLP-verordening op 1 juni 2015 (d.w.z. het verwijderen van verwijzingen naar de voorgaande wetgeving). (ii) Het rekening houden met het einde van de overgangperiode voor de etikettering van mengsels conform de DPD en de indeling van hun bestanddelen conform de DSD. (iii) Het verwijderen van achterhaalde en gedateerde informatie die niet langer relevant is en nu mogelijk misleidend zou kunnen zijn. (iv) Het herindelen van het document in overeenstemming met de huidige huisstijl. <p>De bijwerking omvat specifiek de volgende zaken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vervanging van de oorspronkelijke Inhoudsopgave door een nieuwe versie in overeenstemming met de ECHA-standaard voor richtsnoeren. - Verwijdering van de oorspronkelijke paragraaf 4 met betrekking tot de overgang naar de CLP (en derhalve een hernoeming van de oude paragraaf 5 en daaropvolgende paragrafen); relevante informatie over de toepasselijke overgangsbepalingen is verplaatst naar een subparagraaf van paragraaf 3 ('CLP implementeren'). - Verwijdering van figuur 8.1 (in de oorspronkelijk paragraaf 8), omdat deze niet overeenstemt met de huidige benadering en mogelijk misleidend kan zijn. - Herstructurering en bijwerking van paragraaf 9 (oorspronkelijk paragraaf 10) met betrekking tot relevante informatiebronnen. - Toelichting in paragraaf 16 (oorspronkelijk paragraaf 17) met betrekking tot de vereisten voor het bijwerken van een veiligheidsinformatieblad die van kracht zijn vanaf 1 juni 2015. Toevoeging van de verwijzing naar artikel 31, lid 3 van REACH zoals gewijzigd door de CLP met ingang van 1 juni 2015. - Toevoeging in paragraaf 17 (oorspronkelijk paragraaf 18), met betrekking tot de aanmelding bij de C&L-inventaris, van de nieuwe beschikbare optie die bestaat uit het maken van een XML-bulkbestand dat meerdere C&L-vermeldingen bevat. - Toevoeging in paragraaf 18 (oorspronkelijk paragraaf 19) van de toelichting dat een bijgewerkt veiligheidsinformatieblad moet worden verstrekt aan alle ontvangers waaraan in de afgelopen 12 maanden de stof of het mengsel is geleverd. - Verwijdering in paragraaf 19 (oorspronkelijk paragraaf 20), met betrekking tot een andere chemische naam, van tekst die verwees naar verplichtingen die van kracht waren vóór 1 juni 2015. - Vermindering in paragraaf 21 (oorspronkelijk paragraaf 22) van de informatie over het indienen van een voorstel voor	Juli 2015

	<p>geharmoniseerde indeling en etikettering en een bepaling met betrekking tot de verwijzing naar bijgewerkte specifieke richtsnoeren.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Toevoeging in paragraaf 25 (oorspronkelijk paragraaf 26), met betrekking tot SIEF's, van de mogelijkheid om contact op te nemen met de ECHA-helppesdesk om te worden voorzien van contactgegevens van relevante SIEF-leden. - Opdeling van Bijlage 2 (Woordenlijst) in afkortingen en een woordenlijst en de verplaatsing van afkortingen naar een nieuwe lijst aan het begin van het richtsnoer. - Vervanging van het woord 'Gemeenschap' door 'Unie' in het gehele document, voor zover het geen citaten van wetsteksten betreft. - Bijwerking en toevoeging van verwijzingen naar toepasselijke richtsnoeren en ander ondersteunend materiaal in het gehele document. 	
Versie 2.1	<p>Rectificatie beperkt zich tot:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het elimineren in tabel 10 van de vermelding van de verplichting om een tastbare gevarenaanduiding aan te brengen op aerosolen en van een vaste verstuiver voorziene houders die stoffen of mengsels bevatten die uitsluitend als gevaarlijk bij aspiratie zijn ingedeeld. - bijwerking van de naam van de klasse 'Ontvlambare gassen' in tabel 10, in overeenstemming met de vierde ATP. 	augustus 2015
Versie 3.0	<p>Beknopte bijwerking van het richtsnoer, namelijk: (i) het rekening houden met het einde van de overgangperiode voor de etikettering van mengsels conform de DPD; (ii) het rekening houden met de 9^e - 12^e aanpassingen aan de vooruitgang van de techniek en wetenschap (ATP's) van de CLP-verordening; (iii) het verwijderen van achterhaalde en gedateerde informatie.</p> <p>De bijwerking omvat specifiek de volgende zaken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verwijdering van de tekst met betrekking tot de overgangperiode voor toepassing van de CLP-vereisten, met name in paragrafen 3, 4, 12 en 13, met inbegrip van verwijdering van de vroegere paragraaf 3.3 'Overgang naar de CLP' en verandering van de naam van paragraaf 4, voorheen 'Overeenkomsten en verschillen tussen CLP en DSD / DPD', in 'Overzicht van de CLP-verordening'. - Verwijdering van de verwijzingen naar de informatie-uitwisselingsfora voor stoffen (SIEF's) in paragraaf 24 (de vroegere paragraaf 25). - Verwijdering van bijlage 1 met voorbeelden uit de GHS-pilots van de VN van 2008 voor de toepassing van de indelingscriteria voor mengsels. - Samenvoeging van de vroegere paragraaf 4.1 'Indeling van stoffen' en 4.3 'Indeling van mengsels' tot de nieuwe paragraaf 4.1 'Indeling van stoffen en mengsels'. - Samenvoeging van de vroegere paragraaf 11 'Het indelen van stoffen' en 13 'Het indelen van mengsels' tot de nieuwe paragraaf 11 'Het indelen van stoffen en mengsels'. 	Januari 2019

	<ul style="list-style-type: none"> - Toevoeging van een nieuwe paragraaf 11.6 'Stap 5: De indeling zo nodig herzien'. - Vervanging van de verwijzingen naar IUCLID 5 door verwijzingen naar IUCLID 6 in paragraaf 16.4 (de vroegere paragraaf 17.4). - Bijwerking van verouderde of niet werkende links. - Bijwerking van de lijst van afkortingen en woordenlijsttermen. - Gebruik van de term 'paragraaf' in plaats van 'hoofdstuk'. - Hernummering van paragrafen. - Herindeling van het document.	
--	--	--

Voorwoord

Dit document voorziet in een richtsnoer voor de belangrijkste onderwerpen en procedures die zijn vastgelegd in Verordening (EG) nr. 1272/2008 betreffende de indeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels (de CLP-verordening of eenvoudigweg 'CLP') die op 20 januari 2009 in de EU-landen van kracht werd en die nu relevant is voor landen binnen de Europese Economische Ruimte (EER) (d.w.z. dat deze is ingevoerd in de EU-landen en in Noorwegen, IJsland en Liechtenstein)¹.

De huidige bijwerking van dit document heeft tot doel een overzicht te geven van de verplichtingen op grond van de CLP. Voor meer gedetailleerde richtsnoeren voor indeling en etikettering in overeenstemming met de CLP-criteria, en voor informatie over algemene aspecten met betrekking tot alle gevarenklassen, raden wij u aan om de wetstekst van de CLP-regeling zelf te lezen, met inbegrip van de bijlagen, samen met de meer specifieke richtlijnen die worden verstrekt in het [Richtsnoer voor de toepassing van de CLP-criteria en het Richtsnoer voor etikettering en verpakking in overeenstemming met Verordening \(EG\) nr. 1272/2008](#).

Omdat u mogelijk ook moet voldoen aan Verordening (EG) nr. 1907/2006² (de REACH-verordening of kortweg 'REACH'), wordt in dit richtsnoer op de relevante REACH-verplichtingen gewezen die in het kader van de CLP-verordening een rol kunnen spelen. Verder verwijzen we naar de aan de REACH-verordening gerelateerde richtsnoeren die kunnen helpen bij het toepassen van de CLP-verordening.

---

¹ De CLP-verordening werd in de EER-overeenkomst opgenomen door het Besluit van het Gemengd Comité van de EER nr. 106/2012 van 15 juni 2012 tot wijziging van bijlage II (Technische voorschriften, normen, keuring en certificatie) bij de EER-overeenkomst (PB L 309 van 8 november 2012, blz. 6-6).

² Verordening (EG) nr. 1907/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2006 inzake de registratie en beoordeling van en de autorisatie en beperkingen ten aanzien van chemische stoffen (REACH), tot oprichting van een Europees Agentschap voor chemische stoffen, houdende wijziging van Richtlijn 1999/45/EG en houdende intrekking van Verordening (EEG) nr. 793/93 van de Raad en Verordening (EG) nr. 1488/94 van de Commissie alsmede Richtlijn 76/769/EEG van de Raad en de Richtlijnen 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG en 2000/21/EG van de Commissie (PB L 396 van 30 december 2006, gerectificeerd in PB L 136 van 29 mei 2007, blz. 3).

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	14
1.1	Over dit richtsnoer.....	14
1.2	Voor wie is dit richtsnoer bedoeld?.....	14
1.3	Wat is de CLP, en waar dient deze voor?	14
1.4	Wat is gevaarenindeling, -etikettering en -verpakking?	15
1.5	Hoe zit het met de risicobeoordeling?.....	16
1.6	Welke rol speelt het Europees Agentschap voor chemische stoffen (ECHA ofwel 'het Agentschap')?.....	16
2.	Rollen en verplichtingen uit hoofde van de CLP-verordening	17
2.1	Rollen uit hoofde van de CLP-verordening.....	17
2.2	Verplichtingen onder de CLP-verordening	19
3.	De CLP-verordening implementeren	24
3.1	Hoe te beginnen?	24
3.2	Wat moet u doen?	24
4.	Overzicht van de CLP-verordening.....	26
4.1	Indeling van stoffen en mengsels	26
4.2	Risicovol (hazardous) versus gevaarlijk (dangerous)	29
4.3	Etikettering.....	29
4.4	Geharmoniseerde indeling	29
5.	Begrippen die worden gebruikt voor indeling en etikettering	30
6.	Algemene aspecten van de indeling.....	32
6.1	Indeling.....	32
6.2	Zelfindeling en geharmoniseerde indeling	33
7.	Gebruik van geharmoniseerde indelingen.....	35
7.1	Achtergrond.....	35
7.2	Gebruikswijze van geharmoniseerde indelingen	35
8.	Bijlage VII gebruiken voor omzetting van DSD/DPD in de CLP-indeling .	37
9.	Informatiebronnen	38
9.1	Waar kunt u informatie vinden?.....	38
9.2	Andere informatiebronnen	39
9.3	Proeven.....	40
10.	De rol van proeven overeenkomstig de CLP-verordening.....	41
10.1	De rol van proeven	41
10.2	Het testen op fysische gevaren.....	41
10.3	Het testen op gezondheids- en milieugevaren	41

11.	Het indelen van stoffen en mengsels	43
11.1	Basisstappen.....	43
11.2	Stap 1: Beschikbare informatie verzamelen	44
11.3	Stap 2: Informatie bestuderen om er zeker van te zijn dat die adequaat en betrouwbaar is	45
11.4	Stap 3: Informatie beoordelen aan de hand van de indelingscriteria.....	46
11.5	Stap 4: De juiste indeling vaststellen	47
11.6	Stap 5: De indeling zo nodig herzien.....	48
11.7	Flexibele benaderingen voor het indelen van mengsels op basis van verschillende soorten informatie	48
12.	Etikettering.....	50
12.1	Wat moet u etiketteren?.....	50
12.2	Wie moet etiketteren?.....	50
12.3	Hoe moet u etiketteren?.....	50
12.4	In welke taal (talen) moet het etiket zijn gesteld?.....	51
12.5	Welke informatie is vereist op het etiket?	52
12.6	Productidentificaties.....	53
12.7	Gevarenpictogrammen	53
12.8	Signaalwoorden.....	54
12.9	Gevarenaanduidingen	54
12.10	Veiligheidsaanbevelingen.....	54
12.11	Codes voor gevarenaanduidingen en veiligheidsaanbevelingen	55
12.12	Aanvullende informatie.....	56
12.13	Hoe moet u uw etiketten indelen?.....	57
12.14	Wanneer moet u uw etiketten aanpassen?.....	57
12.15	Niet-verpakte stoffen en mengsels.....	58
13.	De prioriteitenregels voor etikettering toepassen	59
13.1	Toepassing van de prioriteitenregels	59
13.2	Signaalwoorden.....	59
13.3	Gevarenpictogrammen	59
13.4	Gevarenaanduidingen	60
13.5	Veiligheidsaanbevelingen.....	60
14.	Specifieke bepalingen voor etikettering en verpakking	62
14.1	Uiteenlopende etiketterings- en verpakkingsomstandigheden.....	62
14.2	Etiketteringsuitzonderingen voor kleine of moeilijk te etiketteren verpakkingen	62
14.3	Verpakkingsvoorschriften voor het aanbrengen van kinderveilige sluitingen en tastbare gevarenaanduidingen	62
14.4	Specifieke voorschriften voor het etiketteren van verschillende verpakkingslagen.....	64
15.	Veiligheidsinformatiebladen	65
15.1	Wanneer dient u bij te werken?	65
15.2	Wat dient u bij te werken?.....	65

16.	De inventaris van indelingen en etiketteringen - het aanmelden van stoffen	67
16.1	De inventaris van indelingen en etiketteringen	67
16.2	Wie moet er aanmelden?	67
16.3	Welke informatie neemt u op in de aanmelding?	68
16.4	Welk formaat moet u voor de kennisgeving gebruiken?	69
16.5	Wat gebeurt daarna?	70
17.	Nieuwe informatie over gevaren.....	71
17.1	U moet informatie over gevaren bijhouden!	71
17.2	Wat moet u doen?	71
18.	Verzoek tot gebruik van een andere chemische naam	73
18.1	Inleiding	73
18.2	Bij wie moet het verzoek worden ingediend?	73
18.3	Om welke stoffen gaat het?	73
18.4	Hoe dient u een verzoek in?	74
19.	Documentatie en informatieverzoeken	75
19.1	Welke stukken met betrekking tot indeling en etikettering bent u verplicht bij te houden uit hoofde van de REACH-verordening en de CLP-verordening?	75
19.2	Aan wie moet u deze informatie tonen?	75
20.	Voorstellen voor geharmoniseerde indeling en etikettering	77
20.1	Waarop moet een voorstel betrekking hebben?	77
20.2	Wie kan een voorstel indienen?	77
20.3	Hoe dient u als bedrijf een voorstel in?	78
20.4	Een voorstel is ingediend. Wat gebeurt daarna?	79
21.	Downstreamwetgeving - een overzicht.....	80
21.1	Downstreamwetgeving	80
21.2	'Gevaarlijke' ('dangerous') stoffen en preparaten in downstreamwetgeving van de EU.....	82
22.	Biocidenverordening, Gewasbeschermingsmiddelenverordening en onderlinge verbanden met de CLP-verordening	83
23.	Verplichtingen onder REACH, bepaald door de indeling van stoffen en mengsels	84
24.	Gezamenlijke indiening van gegevens en gezamenlijk gebruik van gegevens onder REACH.....	85
25.	Voor de CLP-verordening relevante REACH-richtsnoeren	86
	Bijlage 1. Verklarende woordenlijst:	88
	Bijlage 2. Aanvullende informatiebronnen.....	94

Bijlage 3. Het UN GHS en de CLP-verordening 95

Lijst van tabellen

Tabel 1 Uw rol onder de CLP-verordening vaststellen	18
Tabel 2 Verplichtingen van fabrikanten en importeurs	19
Tabel 3 Verplichtingen van downstreamgebruikers (waaronder formuleerders / wederimporteurs)	20
Tabel 4 Verplichtingen van distributeurs (waaronder detailhandelaren)	22
Tabel 5 Verplichtingen van producenten van bepaalde specifieke voorwerpen	23
Tabel 6 CLP-gevarenklassen en -gevacategorieën	27
Tabel 7 Kernbegrippen die in de CLP-verordening worden gebruikt	30
Tabel 8 Afmetingen van etiketten (en pictogram) als gedefinieerd in CLP-bijlage I, punt 1.2.1	51
Tabel 9 Het coderingsbereik van gevarenaanduidingen en veiligheidsaanbevelingen onder de CLP-verordening	55
Tabel 10 Gevarenindelingen die aanleiding geven tot de CLP-voorschriften voor kinderveilige sluitingen en/of tastbare gevarenaanduidingen	63
Tabel 11 Stoffen die aanleiding geven tot de CLP-bepalingen voor kinderveilige sluitingen (CLP-bijlage II, punt 3.1.1.3)	64
Tabel 12 Gevacategorieën die wel deel uitmaken van het UN GHS, maar niet van de CLP-verordening	95

Lijst van afbeeldingen

Figuur 1 Vijf basisstappen voor het indelen van stoffen en mengsels.....	43
Figuur 2 Voorbeeld van een etiket met informatie die op grond van andere wetgeving vereist is	58
Figuur 3 Screenshot van IUCLID 6	69
Figuur 4 Screenshot van het online REACH-IT-dossiertools.....	70
Figuur 5 Hoe te handelen bij nieuwe informatie over gevaren	72
Figuur 6 Benodigde stappen voor het voorbereiden en indienen van een voorstel	78
Figuur 7 Procedure die door het Agentschap en de Commissie wordt gevolgd nadat een voorstel voor geharmoniseerde indeling en etikettering is ingediend	79

Afkortingen

ADN	Europese Overeenkomst betreffende het internationale vervoer van gevaarlijke goederen over de binnenwateren (European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Inland Waterways), als bijlage bij besluit nr. 223 van het Comité voor Binnenlands Vervoer van de Economische Commissie voor Europa, als gewijzigd
ADR	Europese Overeenkomst betreffende het internationaal vervoer van gevaarlijke goederen over de weg (European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road) onder kaderrichtlijn 94/55/EG, als gewijzigd
ATE	Acute toxiciteitsschatting (Acute Toxiciteit Estimate): de acute toxiciteit wordt uitgedrukt in een (approximatieve) LD ₅₀ -waarde (oraal, dermaal) of LC ₅₀ -waarde (inhalatie), dan wel in een ATE-waarde.
ATP	Aanpassing aan de vooruitgang van de techniek en wetenschap (Adaptation to Technical and Scientific Progress) (in dit richtsnoer verwijst 'ATP' naar een ATP van de CLP-verordening)
BPR	Biocidenverordening (Biocidal Products Regulation): Verordening (EU) nr. 528/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2012 betreffende het op de markt aanbieden en het gebruik van biociden tot intrekking van Richtlijn 98/8/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 1998 betreffende het op de markt brengen van biociden, zoals gewijzigd [PB L 123 van 24 april 1998, blz. 1] met ingang van 1 september 2013
C&L-inventaris	Inventaris van indelingen en etiketteringen
CAS	Chemical Abstracts Service
CLH	Geharmoniseerde indeling en etikettering
CLP-verordening	Verordening (EG) nr. 1272/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 betreffende de indeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels tot wijziging en intrekking van de Richtlijnen 67/548/EEG en 1999/45/EG en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1907/2006
CMR	Carcinogeen, mutageen of reproductietoxisch
CRF	Kinderveilige sluiting (child-resistant fastening)
CSR	Chemisch veiligheidsrapport (Chemical Safety Report)
DPD	Richtlijn betreffende gevaarlijke preparaten (Dangerous Preparations Directive): Richtlijn 1999/45/EG van het Europees Parlement en de Raad van 31 mei 1999 betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten inzake de indeling, de verpakking en het kenmerken van gevaarlijke preparaten
DSD	Richtlijn betreffende gevaarlijke stoffen (Dangerous Substances Directive): Richtlijn 67/548/EEG van de Raad van 27 juni 1967 betreffende de aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke

---

	bepalingen inzake de indeling, verpakking en het kenmerken van gevaarlijke stoffen
ECHA	Europees Agentschap voor chemische stoffen
EER	Europese Economische Ruimte
EINECS	Europese inventaris van bestaande chemische handelsstoffen (European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances)
EC	Europese Commissie
EU	Europese Unie
GCL	Algemene concentratiegrens (Generic Concentration Limit)
GHS	Mondiaal geharmoniseerd classificatie- en etiketteringssysteem voor chemische stoffen (van de Verenigde Naties) (Globally Harmonised System of Classification and Labelling of Chemicals): beschrijving van de criteria die internationaal zijn overeengekomen door de Economische en Sociale Raad van de Verenigde Naties (UN ECOSOC) voor de indeling en etikettering van gevaarlijke stoffen en mengsels
HSDB	Databank gevaarlijke stoffen (Hazardous Substances Data Bank)
ICAO	Internationale Burgerluchtvaartorganisatie (International Civil Aviation Organisation); deze afkorting verwijst naar bijlage 18 van het Verdrag inzake de internationale burgerluchtvaart, 'The Safe Transport of Dangerous Goods by Air'
IMDG	'International Maritime Dangerous Goods Code', de internationale code voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over zee
IPCS	Internationaal Programma voor chemische veiligheid (International Programme on Chemical Safety)
IRIS	Geïntegreerd risico-informatiesysteem (Integrated Risk Information System)
IUCLID	Internationale databank voor uniforme informatie over chemische stoffen (International Uniform Chemical Information Database)
IUPAC	Internationale Unie voor zuivere en toegepaste scheikunde (International Union of Pure and Applied Chemistry)
M-factor	Vermenigvuldigingsfactor
NICNAS	(Australië) Nationaal systeem voor kennisgeving en beoordeling van industriële chemische stoffen (National Industrial Chemicals Notification and Assessment Scheme)
NIOSH	(Verenigde Staten) Nationaal Instituut voor Veiligheid en Gezondheid op het Werk (National Institute of Occupational Safety and Health)
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OSHA	(Verenigde Staten) Agentschap voor veiligheid en gezondheid op het werk (Occupational Safety and Health Administration)

PIC-verordening	Verordening inzake voorafgaande geïnformeerde toestemming (Prior Informed Consent Regulation): Verordening (EU) nr. 649/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2012 betreffende de in- en uitvoer van gevaarlijke chemische stoffen (herschikking) [PB L 201 van 27 juli 2012, blz. 60]
PPPR	Gewasbeschermingsmiddelenverordening: Verordening (EG) nr. 1107/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en tot intrekking van de Richtlijnen 79/117/EEG en 91/414/EEG van de Raad
(Q)SAR	(Kwantitatief) structuur-activiteitrelatiemodel ((Quantitative) Structure-Activity Relationship)
REACH-verordening	Verordening (EG) nr. 1907/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2006 inzake de registratie en beoordeling van en de autorisatie en beperkingen ten aanzien van chemische stoffen (REACH), tot oprichting van een Europees Agentschap voor chemische stoffen, houdende wijziging van Richtlijn 1999/45/EG en houdende intrekking van Verordening (EEG) nr. 793/93 van de Raad en Verordening (EG) nr. 1488/94 van de Commissie alsmede Richtlijn 76/769/EEG van de Raad en de Richtlijnen 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG en 2000/21/EG van de Commissie
RID	Reglement betreffende het internationaal vervoer van gevaarlijke goederen per spoor (Regulations concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Rail) onder kaderrichtlijn 96/49/EG [bijlage 1 bij aanhangsel B (uniforme voorschriften betreffende de overeenkomst voor het internationaal vervoer per spoor) (CIM) van COTIF (Verdrag betreffende het internationaal spoorwegvervoer)], als gewijzigd;
RTGD	Aanbevelingen (van de Verenigde Naties) voor het vervoer van gevaarlijke goederen ((United Nations) Recommendations on the Transport of Dangerous Goods)
RTECS	Register van toxische effecten van chemische stoffen (Registry of Toxic Effects of Chemical Substances)
SCL	Specifieke concentratiegrens (Specific Concentration Limit)
SDS	Veiligheidsinformatieblad (Safety Data Sheet)
SVHC	Zeer zorgwekkende stof (Substance of Very High Concern)
TWD	Tastbare gevarenaanduiding (Tactile warnings of danger)
Toxline	Online database met toxicologische informatie (Toxicology Literature Online)
TOXNET	Datanetwerk toxicologie (Toxicology Data Network)
UFI	Unieke formule-identificator (Unique Formula Identifier)
VN	Verenigde Naties
US EPA	Amerikaans Agentschap voor milieubescherming (United States Environmental Protection Agency)

1. Inleiding

1.1 Over dit richtsnoer

Dit richtsnoer is geschreven om u te helpen wegwijs te worden in de eisen van Verordening (EG) nr. 1272/2008 betreffende de indeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels (de CLP-verordening, die van kracht werd op 20 januari 2009, zie <https://echa.europa.eu/regulations/clp/legislation>). U zult kennismaken met de belangrijkste onderwerpen en procedures van de CLP. We raden u echter aan om de wetstekst te raadplegen voor details en om er zeker van te zijn dat u de hier besproken onderwerpen en procedures goed begrijpt. Wat betreft de indelingscriteria verwijzen wij u naar het [Richtsnoer voor de toepassing van de CLP-criteria](#), dat ook voorziet in stofspecifieke richtsnoeren daar waar dit relevant is voor een bepaalde indeling, bv. voor de aquatische indeling van metalen. Voor gedetailleerde richtsnoeren met betrekking tot de etiketterings- en verpakkingsvereisten verwijzen we u naar het [Richtsnoer voor etikettering en verpakking in overeenstemming met de CLP-verordening](#)³.

Veel van de bepalingen van de CLP-verordening zijn nauw verbonden met bepalingen onder de REACH-verordening en overige EU-wetgeving. De meest relevante verwijzingen naar de REACH-verordening, naar Verordening (EU) nr. 528/2012 betreffende biociden (Biocidenverordening of BPR) en naar Verordening (EG) nr. 1107/2009 betreffende gewasbeschermingsmiddelen (Verordening gewasbeschermingsmiddelen of PPPR) worden kort toegelicht in afzonderlijke paragrafen van dit richtsnoer. Daarnaast zijn, waar nodig, in afzonderlijke paragrafen van dit document korte verwijzingen naar REACH opgenomen.

1.2 Voor wie is dit richtsnoer bedoeld?

Dit document is geschreven voor leveranciers van stoffen en mengsels en voor die producenten en importeurs van bepaalde specifieke voorwerpen⁴ die de regels voor indeling, etikettering en verpakking uit hoofde van de CLP-verordening moeten toepassen. Leveranciers zijn fabrikanten van stoffen, importeurs van stoffen of mengsels, downstreamgebruikers, waaronder formuleerders (producenten van mengsels) en wederimporteurs, en distributeurs, waaronder detailhandelaren, die stoffen zelf of in mengsels in de handel brengen (zie paragraaf 2 van dit richtsnoer). Dit document is bedoeld voor degenen die al over basiskennis van indeling, etikettering en verpakking beschikken. In dit document wordt niet alles vanaf het begin uitgelegd, maar het doel is wel om een goed overzicht te geven van de onderwerpen van de CLP-verordening.

1.3 Wat is de CLP, en waar dient deze voor?

De handel in stoffen en mengsels raakt niet alleen aan de interne (EU/EER)⁵ markt, maar ook aan de mondiale markt. Om de wereldhandel mogelijk te maken en tegelijk de gezondheid van mens en milieu te beschermen, werden binnen de structuur van de

³ Beide richtsnoeren zijn beschikbaar op <https://echa.europa.eu/guidance-documents/guidance-on-clp>.

⁴ Als producent of importeur van een voorwerp hebt u alleen te maken met de CLP-verordening als u een ontplofbaar voorwerp produceert of importeert zoals dit is beschreven in CLP-bijlage I, punt 2.1, of als artikel 7 of 9 van REACH voorziet in de registratie of kennisgeving van een stof die zich in een voorwerp bevindt.

⁵ Daar waar in dit document wordt verwezen naar de Unie (EU), worden hier ook de landen van de Europese Economische Ruimte (EER) IJsland, Liechtenstein en Noorwegen mee bedoeld. Merk ook op dat met het van kracht worden van het Verdrag van Lissabon in 2009, de term 'Gemeenschap' is vervangen door 'Unie'. Op het moment van opstellen van deze bijwerking was de CLP-verordening nog niet aangepast om deze wijziging door te voeren. De term 'Gemeenschap' wordt daarom nog steeds gebruikt in sommige wetsteksten die in dit document worden geciteerd.

Verenigde Naties (VN) geharmoniseerde criteria voor indeling en etikettering opgesteld, en werden de algemene toepassingsprincipes daarvan ontwikkeld. Het resultaat is het wereldwijd geharmoniseerd systeem voor de indeling en etikettering van chemische stoffen (GHS), waarvan de eerste uitgave in 2002 werd ingevoerd (zie ook: http://www.unece.org/trans/danger/publi/ghs/ghs_welcome_e.html).

De CLP-verordening vormt het vervolg op diverse uitspraken waarmee de Unie aangaf bij te willen dragen aan de wereldwijde harmonisering van criteria voor indeling en etikettering door de internationaal overeengekomen GHS-criteria op te nemen in de wetgeving van de Unie. Bedrijven zouden moeten profiteren van de wereldwijde harmonisering van regels voor indeling en etikettering en van de consistentie tussen enerzijds de regels voor indeling en etikettering voor levering en gebruik, en anderzijds de regels voor transport.

De versie van de CLP-verordening waarnaar dit richtsnoer momenteel verwijst, is de versie die is gebaseerd op de 7^e herziening van het UN GHS⁶. De CLP-verordening omvat tevens enkele onderwerpen en procedures van het voorgaande EU-systeem voor indeling en etikettering, vertegenwoordigd door Richtlijn 67/548/EEG ('Richtlijn gevaarlijke stoffen' (DSD)) en Richtlijn 1999/45/EG ('Richtlijn gevaarlijke preparaten' (DPD)) die geen onderdeel vormen van het UN GHS. De CLP-verordening vertoont daarom overeenkomsten met de wijze waarop het UN GHS wordt geïntroduceerd in het wettelijk kader van landen buiten de EU, maar is daar niet identiek aan (merk op dat er verschillen kunnen bestaan tussen de implementatie in afzonderlijke niet-EU-landen).

De CLP-verordening is juridisch bindend in alle EU/EER-lidstaten. Zij is direct van toepassing op alle sectoren van de industrie. De oude richtlijnen, DSD en DPD, werden na een overgangsperiode op 1 juni 2015 ingetrokken.

1.4 Wat is gevarenindeling, -etikettering en -verpakking?

Het gevaar van een stof of mengsel is de kans dat die stof of dat mengsel schade aanricht. Dit is afhankelijk van de intrinsieke eigenschappen van de stof of het mengsel. In deze context is risicobeoordeling de procedure waarmee informatie over de intrinsieke eigenschappen van een stof of mengsel wordt beoordeeld om de kans dat zij schade aanrichten vast te stellen. In gevallen waarbij de aard en ernst van een geïdentificeerd gevaar aan de indelingscriteria voldoen, bestaat de gevarenindeling uit de toekenning van een gestandaardiseerde beschrijving van dit gevaar van een stof of mengsel, dat door de fysische eigenschappen ervan of de effecten ervan schade veroorzaakt voor de menselijke gezondheid of aan het milieu.

Een van de hoofddoelstellingen van de CLP-verordening is om te bepalen of een stof of mengsel eigenschappen bezit die tot indeling als gevaarlijk leiden. Daar waar in dit richtsnoer sprake is van 'stoffen en mengsels', worden hier ook 'bepaalde specifieke voorwerpen' mee bedoeld, die worden ingedeeld volgens deel 2 van CLP-bijlage I.

Zodra dergelijke eigenschappen zijn geïdentificeerd en de stof of het mengsel dienovereenkomstig is ingedeeld, moeten **fabrikanten, importeurs, downstreamgebruikers en distributeurs** van stoffen en mengsels, evenals **producenten en importeurs van bepaalde specifieke voorwerpen**, de geïdentificeerde gevaren van deze stoffen of mengsels doorgeven aan andere actoren in de toeleveringsketen, met inbegrip van consumenten. Door middel van gevarenetikettering kan de gebruiker van een stof of mengsel op de hoogte worden gebracht van de

⁶ Het UN GHS wordt iedere twee jaar herzien. De 6^e (2015) en 7^e (2017) herzieningen van het UN GHS zullen door middel van de 12^e ATP van de CLP worden doorgevoerd in de CLP-verordening.

gevarenindeling, zodat hij zich bewust is van de aanwezigheid van een gevaar en van de noodzaak om de bijbehorende risico's te beheren.

De CLP-verordening stelt algemene regels voor verpakking vast, om een veilige levering van gevaarlijke stoffen en mengsels te garanderen (CLP, overweging 49 en CLP, titel IV).

1.5 Hoe zit het met de risicobeoordeling?

De indeling van een chemische stof of een mengsel geeft het type en de ernst weer van de intrinsieke gevaren van die stof of dat mengsel. Het dient niet te worden verward met risicobeoordeling; dit laatste legt een verband tussen een gegeven risico en de werkelijke blootstelling van mens of milieu aan de stof of het mengsel die/dat dit risico veroorzaakt. Desalniettemin vormt de risico-identificatie en risicobeoordeling de gemene deler van zowel gevarenindeling als gevarenbeoordeling.

1.6 Welke rol speelt het Europees Agentschap voor chemische stoffen (ECHA ofwel 'het Agentschap')?

Het Europees Agentschap voor chemische stoffen (ECHA of 'het Agentschap') is een EU-orgaan dat oorspronkelijk is opgericht om REACH in goede banen te leiden. Het speelt een centrale rol bij het implementeren van de REACH-verordening en de CLP-verordening (en van de Biocidenverordening en PIC-verordening⁷), zodat consistentie in de gehele EU gewaarborgd blijft.

Het Agentschap verstrekt de lidstaten en de instellingen van de Unie wetenschappelijk en technisch advies over vraagstukken in verband met chemische stoffen (stoffen en mengsels) die binnen zijn bevoegdheid vallen; het Agentschap doet dit via zijn Secretariaat en via gespecialiseerde Comités. Enkele van de specifieke taken van het Agentschap uit hoofde van de CLP-verordening zijn:

- technische en wetenschappelijke richtsnoeren en hulpmiddelen aan de industrie verstrekken over hoe aan de verplichtingen uit hoofde van de CLP-verordening moet worden voldaan (CLP, artikel 50);
- technische en wetenschappelijke richtsnoeren aan de bevoegde instanties van de lidstaten verstrekken over de werking van de CLP-verordening (CLP, artikel 50);
- ondersteuning bieden aan de nationale helpdesks die onder de CLP-verordening zijn opgericht (CLP, artikelen 44 en 50);
- een inventaris van indelingen en etiketteringen (C&L) instellen en bijhouden in de vorm van een databank en aanmeldingen voor de C&L-inventaris in ontvangst nemen (CLP, artikel 42);
- voorstellen voor de geharmoniseerde indeling van een stof in ontvangst nemen van bevoegde instanties van de lidstaten en van leveranciers, en een advies over dergelijke voorstellen indienen bij de Commissie (CLP, artikel 37);
- verzoeken om gebruik van een andere chemische naam in ontvangst nemen en beoordelen, en beslissen over de aanvaardbaarheid van die verzoeken (CLP, artikel 24); en conceptontheffingen van de etiketterings- en verpakkingseisen voorbereiden en indienen bij de Commissie (CLP, artikel 29, lid 5).

⁷ Verordening inzake voorafgaande geïnformeerde toestemming (EU) nr. 649/2012.

2. Rollen en verplichtingen uit hoofde van de CLP-verordening

2.1 Rollen uit hoofde van de CLP-verordening

Aan welke verplichtingen leveranciers van stoffen of mengsels uit hoofde van de CLP-verordening moeten voldoen, hangt voornamelijk af van de rol die zij binnen de toeleveringsketen vervullen met betrekking tot een stof of mengsel. Het is daarom van groot belang dat u uw rol uit hoofde van de CLP-verordening identificeert.

Om uw rol te bepalen, leest u de vijf verschillende beschrijvingen in tabel 1. Deze beschrijvingen zijn gebaseerd op de definities in artikel 2 van de CLP. Voor meer uitleg bij de rol van 'downstreamgebruiker' en 'distributeur', verwijzen we naar het [Richtsnoer voor downstreamgebruikers](#) op de website van ECHA.

Als de beschrijving overeenstemt met uw activiteiten, dan kunt u rechts van de beschrijving uw rol uit hoofde van de CLP-verordening terugvinden. Lees alle beschrijvingen nauwkeurig door, u kunt immers meerdere rollen uit hoofde van de CLP-verordening vervullen.

De CLP-verplichtingen om in te delen, te etiketteren en te verpakken zijn meestal gerelateerd aan de levering van stoffen of mengsels. Onafhankelijk van de levering is de indeling echter ook van belang om een registratie of kennisgeving in het kader van REACH op de juiste wijze voor te bereiden. Dit richtsnoer is daarom eveneens een hulpmiddel voor diegenen die een registratie of kennisgeving onder de REACH-verordening voorbereiden. Etiketterings- en verpakkingsverplichtingen zijn doorgaans niet relevant als een registratie of kennisgeving in het kader van de REACH-verordening wordt voorbereid, terwijl er geen levering plaatsvindt.

Tabel 1 Uw rol onder de CLP-verordening vaststellen

Beschrijvingen		Uw rol onder de CLP-verordening ⁽¹⁾
1	Een in de EU gevestigde natuurlijke persoon of rechtspersoon die in de EU een stof in natuurlijke toestand produceert of extraheert.	Fabrikant ⁽²⁾
2	Een in de EU gevestigde natuurlijke persoon of rechtspersoon die verantwoordelijk is voor het binnen het douanegebied van de EU brengen.	Importeur
3	Een in de EU gevestigde natuurlijke persoon of rechtspersoon, met uitzondering van de fabrikant of importeur, die een stof als zodanig, of in een mengsel, gebruikt bij zijn industriële activiteiten of beroepsactiviteiten.	Downstreamgebruiker ⁽³⁾ (waaronder formuleerder / wederimporteur)
4	Een in de EU gevestigde natuurlijke persoon of rechtspersoon, met inbegrip van detailhandelaren, die een stof, als zodanig of in een mengsel, uitsluitend bewaart en in de handel brengt ten behoeve van derden.	Distributeur (waaronder detailhandelaar)
5	Een natuurlijke persoon of rechtspersoon die een voorwerp in de EU produceert of assembleert; een voorwerp is een object waaraan tijdens de productie een speciale vorm, oppervlak of patroon wordt gegeven waardoor zijn functie in hogere mate wordt bepaald dan door zijn chemische samenstelling.	Producent van voorwerpen ⁽⁴⁾
<p>Opmerkingen:</p> <p>(1) Het is van belang om op te merken dat de CLP-verordening de rol van enige vertegenwoordiger niet erkent.</p> <p>(2) In het dagelijks taalgebruik kan het begrip "fabrikant" zowel verwijzen naar de (natuurlijke of rechts-)persoon die stoffen produceert als naar de (natuurlijke of rechts-)persoon die mengsels produceert (formuleerder). In tegenstelling tot het dagelijks taalgebruik verwijst het begrip 'fabrikant' in de REACH-verordening en de CLP-verordening uitsluitend naar de persoon die stoffen produceert. Uit hoofde van de REACH-verordening en de CLP-verordening is de formuleerder een 'downstreamgebruiker'.</p> <p>(3) Distributeurs en consumenten zijn geen downstreamgebruikers.</p> <p>(4) Als producent of importeur van een voorwerp hebt u alleen te maken met de CLP-verordening als u een ontplofbaar voorwerp produceert of importeert zoals dit is beschreven in CLP-bijlage I, punt 2.1, of als artikel 7 of 9 van REACH voorziet in de registratie of kennisgeving van een stof die zich in een voorwerp bevindt.</p>		

2.2 Verplichtingen onder de CLP-verordening

De CLP-verordening legt alle leveranciers in de toeleveringsketen de algemene plicht op om samen te werken, zodat zij voldoen aan de eisen voor indeling, etikettering en verpakking die in deze Verordening uiteen zijn gezet (CLP, artikel 4, lid 9). Daarnaast hangen uw specifieke verplichtingen onder de CLP-verordening af van uw rol in de toeleveringsketen zoals die is vastgesteld in tabel 1. In onderstaande tabel 2 t/m 5 zijn de verplichtingen voor elke rol uiteengezet met een verwijzing naar de belangrijkste paragrafen van dit richtsnoer.

Tabel 2 Verplichtingen van fabrikanten en importeurs

Verplichtingen onder de CLP-verordening		Belangrijkste paragrafen
1	U moet stoffen en mengsels indelen, etiketteren en verpakken conform de CLP-verordening voordat u ze in de handel brengt. Ook moet u stoffen indelen die niet in de handel zijn gebracht en die geregistreerd of aangemeld moeten worden conform REACH-artikel 6, 9, 17 of 18 (CLP, artikel 4).	6
2	U moet indelen conform CLP, titel II (CLP, artikelen 5-14).	7 – 11
3	U moet etiketteren conform CLP, titel III (CLP, artikelen 17-33).	12 – 14
4	U moet verpakken conform CLP, titel IV (CLP, artikel 35).	12 en 14
5	U moet de indelings- en etiketteringselementen aanmelden bij de C&L-inventaris die door het Agentschap is ingesteld, wanneer u stoffen in de handel brengt (CLP, artikel 40).	16
6	U moet alle redelijke maatregelen nemen die u ter beschikking staan om u op de hoogte te stellen van nieuwe wetenschappelijke of technische informatie die gevolgen kan hebben voor de indeling van de stoffen of mengsels die u in de handel brengt. Wanneer u kennis hebt van informatie die u adequaat en betrouwbaar acht, dan moet u onverwijld een nieuwe evaluatie van de relevante indeling uitvoeren (CLP, artikel 15).	17
7	U moet - in sommige gevallen onverwijld - ervoor zorgen dat het etiket wordt bijgewerkt wanneer de indeling en etikettering van die stof of dat mengsel wordt gewijzigd (CLP, artikel 30).	14 en 17
8	Als u beschikt over nieuwe informatie die kan leiden tot een wijziging van de geharmoniseerde indeling en etiketteringselementen van een stof (deel 3 van CLP-bijlage VI), dan moet u een voorstel indienen bij de	20

Verplichtingen onder de CLP-verordening		Belangrijkste paragrafen
	bevoegde autoriteit in een van de lidstaten waar de stof in de handel is gebracht (CLP, artikel 37, lid 6).	
9	U moet alle informatie die vereist is voor indeling en etikettering uit hoofde van de CLP bewaren gedurende ten minste 10 jaar nadat u een stof of mengsel voor het laatst hebt geleverd. U bewaart deze informatie samen met de informatie die volgens REACH-artikel 36 vereist is (CLP, artikel 49).	19
10	Importeurs en downstreamgebruikers die mengsels in de handel brengen, moeten bereid zijn om bepaalde informatie over mengsels te verschaffen aan de organen van de lidstaten die verantwoordelijk zijn voor het ontvangen van deze informatie, zodat zij preventieve en curatieve maatregelen kunnen treffen, in het bijzonder in het geval van respons in noodgevallen (CLP, artikel 45 en bijlage VIII).	19 ⁸

Tabel 3 Verplichtingen van downstreamgebruikers (waaronder formuleerders / wederimporteurs)

Verplichtingen onder de CLP-verordening		Belangrijkste paragrafen
1	U moet stoffen en mengsels indelen, etiketteren en verpakken conform de CLP voordat u ze in de handel brengt (CLP, artikel 4). U kunt echter ook de indeling van een stof of mengsel overnemen, die eerder door een andere actor in de toeleveringsketen is vastgesteld in overeenstemming met titel II van de CLP-verordening, mits u de samenstelling van die stof of dat mengsel niet verandert.	6
2	Indien u de samenstelling wijzigt van de stof of het mengsel dat u in de handel brengt: u moet indelen conform CLP, titel II (CLP, artikelen 5-14).	7 – 11
3	U moet etiketteren conform CLP, titel III (CLP, artikelen 17-33).	12 – 14

⁸ Zie ook het [Guidance on harmonised information relating to emergency health response \(Richtsnoer over geharmoniseerde informatie in verband met de gezondheid, met het oog op respons in noodgevallen\)](#).

Verplichtingen onder de CLP-verordening		Belangrijkste paragrafen
4	U moet verpakken conform CLP, titel IV (CLP, artikel 35).	12 en 14
5	U moet alle redelijke maatregelen nemen die u ter beschikking staan om u op de hoogte te stellen van nieuwe wetenschappelijke of technische informatie die gevolgen kan hebben voor de indeling van de stoffen of mengsels die u in de handel brengt. Wanneer u kennis hebt van informatie die u adequaat en betrouwbaar acht, dan moet u onverwijld een nieuwe evaluatie van de relevante indeling uitvoeren (CLP, artikel 15).	17
6	U moet - in sommige gevallen onverwijld - ervoor zorgen dat het etiket wordt bijgewerkt wanneer de indeling en etikettering van die stof of dat mengsel wordt gewijzigd (CLP, artikel 30).	12 en 17
7	Als u beschikt over nieuwe informatie die kan leiden tot een wijziging van de geharmoniseerde indeling en etiketteringselementen van een stof, dan moet u een voorstel indienen bij de bevoegde autoriteit in een van de lidstaten waar de stof in de handel is gebracht (CLP, artikel 37, lid 6).	20
8	U moet alle informatie die vereist is voor indeling en etikettering onder CLP-verordening bewaren gedurende ten minste 10 jaar nadat u een stof of mengsel voor het laatst hebt geleverd. U bewaart deze informatie samen met de informatie die volgens REACH-artikel 36 vereist is (CLP, artikel 49).	19
9	Importeurs en downstreamgebruikers die mengsels in de handel brengen, moeten bereid zijn om bepaalde informatie over mengsels te verschaffen aan de organen van de lidstaten die verantwoordelijk zijn voor het ontvangen van deze informatie, zodat zij preventieve en curatieve maatregelen kunnen treffen, in het bijzonder in het geval van respons in noodgevallen (CLP, artikel 45 en bijlage VIII).	19 ⁹

⁹ Zie ook het [Guidance on harmonised information relating to emergency health response \(Richtsnoer over geharmoniseerde informatie in verband met de gezondheid, met het oog op respons in noodgevallen\)](#).

Tabel 4 Verplichtingen van distributeurs (waaronder detailhandelaren)

Verplichtingen onder de CLP-verordening		Belangrijkste paragrafen
1	U moet de stoffen en mengsels die u in de handel brengt, etiketteren en verpakken (CLP, artikel 4).	12 – 15
2	U kunt de indeling van een stof of mengsel overnemen, die eerder door een andere actor in de toeleveringsketen is vastgesteld in overeenstemming met titel II van de CLP-verordening; u kunt die bijvoorbeeld overnemen uit een aan u verstrekt veiligheidsinformatieblad (CLP, artikel 4).	6 en 12
3	U moet etiketteren conform CLP, titel III (CLP, artikelen 17-33).	12 – 15
4	U moet zorgen voor een verpakking conform CLP, titel IV (CLP, artikel 35).	12 en 14
5	<p>U moet alle informatie die vereist is voor indeling en etikettering onder de CLP-verordening bewaren gedurende ten minste 10 jaar nadat u een stof of mengsel voor het laatst hebt geleverd. U bewaart deze informatie samen met de informatie die volgens REACH-artikel 36 vereist is (CLP, artikel 49).</p> <p>Indien u de indeling van een stof of mengsel overneemt, die door een andere actor hoger in de toeleveringsketen is vastgesteld, dan moet u ervoor zorgen dat alle informatie die vereist is voor de indeling en etikettering (bv. veiligheidsinformatieblad) beschikbaar blijft gedurende ten minste 10 jaar nadat u de stof of het mengsel voor het laatst hebt geleverd.</p>	19

Tabel 5 Verplichtingen van producenten van bepaalde specifieke voorwerpen

Verplichtingen onder de CLP-verordening		Belangrijkste paragrafen
1	<p>Als u een <i>ontploffbaar voorwerp</i> produceert en in de handel brengt, zoals dit is beschreven in CLP-bijlage I, punt 2.1, dan moet u dit voorwerp indelen, etiketteren en verpakken conform de CLP-verordening voordat u het in de handel brengt (CLP, artikel 4).</p> <p>Hier gelden dezelfde verplichtingen als voor importeurs (zie tabel 2 hierboven) met uitzondering van de plicht om het Agentschap in kennis te stellen.</p>	<p>6 – 14</p> <p>17, 19, 20</p>
2	<p>Als producent of importeur van voorwerpen moet u ook stoffen indelen die niet in de handel zijn gebracht en die geregistreerd of aangemeld moeten worden conform artikel 7, lid 1, 2 en 5, of artikel 9 van REACH (CLP, artikel 4). U moet indelen conform CLP, titel II (CLP, artikelen 5-14).</p>	<p>6 – 11</p>

3. De CLP-verordening implementeren

3.1 Hoe te beginnen?

Het eerste wat u moet doen, is inzicht krijgen in de CLP-verordening en in de gevolgen die deze verordening heeft voor uw onderneming.

Om dit inzicht te krijgen, dient u:

- een inventaris op te zetten van uw stoffen en mengsels (met inbegrip van stoffen die zich in mengsels bevinden) en stoffen die zich in voorwerpen bevinden, vast te stellen wie uw leveranciers zijn, wie uw klanten zijn en op welke wijze zij uw stoffen en mengsels gebruiken. Waarschijnlijk hebt u een groot deel van deze informatie al verzameld in verband met de REACH-verordening;
- te beoordelen in hoeverre de technische en juridische medewerkers in uw organisatie behoefte hebben aan bijscholing;
- regelmatig op de website van uw bevoegde instantie en van het Agentschap te kijken om op de hoogte te blijven van de laatste ontwikkelingen op het gebied van de verordeningen en de daaraan gerelateerde richtsnoeren; en
- advies in te winnen bij uw beroepsverenigingen om te zien of zij iets voor u kunnen betekenen.

Er is een nauw verband tussen de REACH-verordening, Verordening (EU) nr. 528/2012 betreffende biociden, Verordening (EG) nr. 1107/2009 betreffende gewasbeschermingsmiddelen en de CLP-verordening. Daarom is het raadzaam om CLP-procedures gelijktijdig te plannen met aan de REACH-verordening gerelateerde procedures en deze andere verordeningen, voor zover die van toepassing zijn.

3.2 Wat moet u doen?

Als fabrikant, importeur of downstreamgebruiker moet u uw stoffen en mengsels indelen conform de CLP-criteria. U moet ervoor zorgen dat hun etiketten en verpakking in overeenstemming zijn met de CLP-vereisten, en dat de veiligheidsinformatiebladen (SDS's) conform artikel 31 en bijlage II van REACH¹⁰ deze informatie weergeven in overeenstemming met de CLP-verordening (CLP, artikel 4).

Als distributeur moet u ervoor zorgen dat uw stoffen en mengsels worden geëtiketteerd en verpakt conform CLP, titel III en IV, voordat u ze in de handel brengt. Om aan deze verplichting te voldoen kunt u gebruikmaken van de aan u verstrekte informatie, zoals de informatie in de veiligheidsinformatiebladen die met stoffen en mengsels worden meegeleverd (CLP, artikel 4, lid 5).

Om een beeld te krijgen van de hoeveelheid werk die hiermee gemoeid is, moet u bereid zijn om:

---

¹⁰ Met ingang van 1 juni 2015, zoals gewijzigd door Verordening (EU) nr. 2015/830.

- de CLP-criteria toe te passen op uw stoffen en mengsels¹¹. Let op dat sommige stoffen of mengsels die niet als gevaarlijk werden ingedeeld onder de DSD en DPD mogelijk als gevaarlijk worden ingedeeld onder de CLP-verordening;
- te bedenken welke informatie u mogelijk tot uw beschikking hebt voor stoffen die in REACH moeten worden geregistreerd. Wellicht zult u contact op moeten nemen met uw leveranciers om meer informatie te vergaren; en
- contact op te nemen met uw leveranciers om te zien hoe zij de CLP-verordening hebben geïmplementeerd en hoe dit van invloed is op de stoffen of mengsels die u gebruikt. Als u nieuwe mengsels formuleert met andere mengsels als bestanddeel (mengsels in mengsels), zult u contact op moeten nemen met uw leveranciers om na te gaan welke informatie over het mengsel en de bestanddelen ervan u ter beschikking zal staan, onder meer in de vorm van veiligheidsinformatiebladen. Als u mengsels levert aan klanten die deze mengsels formuleren tot andere mengsels, dient u ook te bedenken op welke manier u informatie over het mengsel en de bestanddelen ervan met uw klanten wilt delen.

U dient na te gaan welke bronnen u wellicht nodig zult hebben; dit kan aan de hand van de volgende vragen:

- heb ik voldoende geschikte technische en juridische medewerkers, of moet ik extra medewerkers inzetten of gebruikmaken van externe deskundigen?
- authoring software voor SDS's – moet ik in een nieuw systeem investeren of een bestaand systeem actualiseren?
- hoe kan ik nieuwe etiketten maken? en
- verpakking - zijn al mijn verpakkingen in overeenstemming met de CLP-verordening?

Na deze oefening dient u te beoordelen welke gevolgen de indeling van uw stoffen of mengsels heeft. Op grond daarvan kunt u een prioriteitenlijst maken van handelingen, waarbij u rekening houdt met:

- de kosten en middelen die u waarschijnlijk zult inzetten bij het indelen en etiketteren van uw stoffen en mengsels; en
- de implicaties voor kwesties rond downstreamregelgeving, zoals:
  - de hoeveelheid gevaarlijk materiaal die u op uw locatie kunt opslaan (Seveso III¹²);
  - de manier waarop u gevaarlijk afval verwijderd; en
  - de veiligheid op het werk en beschermende kleding voor uw medewerkers.

---

¹¹ Als producent of importeur van een voorwerp hebt u alleen te maken met de CLP als u een ontplofbaar voorwerp produceert of importeert zoals dit is beschreven in CLP-bijlage I, punt 2.1, of als artikel 7 of artikel 9 van REACH voorziet in de registratie of kennisgeving van een stof die zich in een voorwerp bevindt.

¹² De wijziging en daaropvolgende intrekking (met ingang van 1 juni 2015) van Richtlijn 96/82/EG van de Raad door Richtlijn 2012/18/EU.

4. Overzicht van de CLP-verordening

De CLP-verordening heeft te maken met:

- indeling;
- gevarencommunicatie door middel van etikettering; en
- verpakking.

De CLP richt zich op werknemers en consumenten, en gaat over de levering en het gebruik van chemische stoffen, net zoals dit het geval was voor de oude EU-wetgeving voor chemische stoffen (DSD en DPD). Het vervoer van chemische stoffen komt in deze verordening niet aan bod, hoewel artikel 33 van de CLP bepaalde regels met betrekking tot de etikettering van verpakking stelt die ook voor vervoer worden gebruikt. Het testen op fysische gevaren wordt voornamelijk gedaan op basis van de VN-aanbevelingen voor het vervoer van gevaarlijke goederen. De indeling voor vervoer komt ter sprake in de kaderrichtlijn (2008/68/EG) tot omzetting van de Europese Overeenkomst betreffende het internationaal vervoer van gevaarlijke goederen over de weg (European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road - ADR), het Reglement betreffende het internationaal vervoer van gevaarlijke goederen per spoor (Regulations concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Rail - RID) en de Europese Overeenkomst inzake het internationale vervoer van gevaarlijke goederen over de binnenwateren (European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Inland Waterways - ADN).

De CLP-verordening is een stukje horizontale wetgeving die gaat over stoffen en mengsels in het algemeen. Voor sommige chemische stoffen, zoals gewasbeschermingsmiddelen of biociden, kan de etikettering die via de CLP-verordening is geïntroduceerd, worden aangevuld met andere onderdelen die op grond van de toepasselijke productspecifieke wetgeving vereist zijn.

4.1 Indeling van stoffen en mengsels

De EU heeft in de CLP-verordening alle gevarenklassen uit het UN GHS overgenomen. Binnen de gevarenklassen werden sommige gevarencategorieën echter niet overgenomen, omdat deze niet werden weerspiegeld in de DSD-gevarencategorieën (zie hiervoor ook de toelichting bij de 'bouwstenenbenadering' in [bijlage 3](#) bij dit richtsnoer). Mocht u exporteren naar andere gebieden buiten de EU, dan dient u mogelijk toch met deze categorieën rekening te houden. Meer informatie hierover kunt u vinden op de GHS-pagina op de UNECE-website (http://www.unece.org/trans/danger/publi/ghs/ghs_welcome_e.html).

Hoewel het algemene bereik van de indeling onder de CLP-verordening vergelijkbaar is met dat onder de DSD en DPD, is het totale aantal gevarenklassen toegenomen, in het bijzonder bij de fysische gevaren (van 5 tot 17), met een meer expliciete differentiatie van fysische eigenschappen als gevolg. Over het algemeen zijn sommige indelingscriteria voor stoffen en mengsels gewijzigd in vergelijking met de DSD/DPD-criteria; zoals bijvoorbeeld de criteria voor ontplofbaarheid en acute toxiciteit.

Daarnaast zijn er onderdelen die deel uitmaakten van de DSD of de DPD, maar die niet in het UN GHS zijn opgenomen. Onder de DSD gaven sommige gevaren en eigenschappen aanleiding tot aanvullende etikettering, bv. 'R14: Reageert heftig met water'. Deze onderdelen zijn aangehouden als aanvullende etiketteringsinformatie en zijn te vinden in deel 5 van CLP-bijlage I en in CLP-bijlage II. Om duidelijk aan te geven dat deze aanvullende onderdelen van de etikettering niet afkomstig zijn van een VN-indeling, worden

ze anders gecodeerd dan de CLP-gevarenaanduidingen. Zo wordt in plaats van H014 de code EUH014 gebruikt om R14 van de DSD weer te geven.

Deze aanvullende etiketteringselementen (aanduidingen) die te maken hebben met de fysische en gezondheidseigenschappen waarnaar wordt verwezen in CLP-bijlage II, punten 1.1 en 1.2, zijn alleen van toepassing als de stof of het mengsel al is ingedeeld als gevaarlijk conform de CLP-criteria.

Tabel 6 toont de gevarenklassen die in de CLP-verordening zijn opgenomen. Elke klasse omvat een of meer gevarencategorieën.

Tabel 6 CLP-gevarenklassen en -gevarencategorieën

Fysische gevaren
Ontplobbare stoffen (instabiele ontplobbare stoffen, subklasse 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5 en 1.6)
Ontvlambare gassen (categorieën 1A (waaronder chemische instabiele gassen (categorieën A en B) en pyrofore gassen*) 1B en 2
Aerosolen (categorieën 1, 2 en 3)
Oxiderende gassen (categorie 1)
Gassen onder druk (samengeperst gas, vloeibaar gas, sterk gekoeld vloeibaar gas, opgelost gas)
Ontvlambare vloeistoffen (categorieën 1, 2 en 3)
Ontvlambare vaste stoffen (categorieën 1 en 2)
Zelfontledende stoffen en mengsels (types A, B, C, D, E, F & G)
Pyrofore vloeistoffen (categorie 1)
Pyrofore vaste stoffen (categorie 1)
Voor zelfverhitting vatbare stoffen en mengsels (categorieën 1 en 2)
Stoffen en mengsels die in contact met water ontvlambare gassen ontwikkelen (categorieën 1, 2 en 3)
Oxiderende vloeistoffen (categorieën 1, 2 en 3)
Oxiderende vaste stoffen (categorieën 1, 2 en 3)
Organische peroxiden (types A, B, C, D, E, F & G)

Bijtend voor metalen (categorie 1)
Ongevoelig gemaakte ontplofbare stoffen*
Gezondheidsgevaren
Acute toxiciteit (categorieën 1, 2, 3 en 4)
Huidcorrosie/-irritatie (categorieën 1, 1A, 1B, 1C en 2)
Ernstig oogletsel/oogirritatie (categorieën 1 en 2)
Sensibilisatie van de luchtwegen of van de huid (categorie 1, subcategorieën 1A en 1B)
Mutageniteit in geslachtscellen (categorieën 1A, 1B en 2)
Kankerverwekkendheid (categorieën 1A, 1B en 2)
Voortplantingstoxiciteit (categorieën 1A, 1B en 2) plus aanvullende categorie voor effecten op of via lactatie
Specifieke doelorgaantoxiciteit (STOT) bij eenmalige blootstelling ((categorieën 1, 2) en categorie 3, uitsluitend voor narcotische werking en irritatie van de luchtwegen)
Specifieke doelorgaantoxiciteit (STOT) bij herhaalde blootstelling (categorieën 1 en 2)
Aspiratiegevaar (categorie 1)
Milieugevaren
Gevaarlijk voor het aquatisch milieu (categorie acuut 1, categorie chronisch 1, 2, 3 en 4)
Verdere gevaren
Gevaarlijk voor de ozonlaag (categorie 1)

* De gevarencategorie voor pyrofore gassen en de gevarenklasse voor ongevoelig gemaakte ontplofbare stoffen zijn ingevoerd door middel van de 6^e herziening van het UN GHS (2015) en zullen door middel van de 12^e ATP van de CLP worden doorgevoerd in de CLP-verordening.

De indeling van mengsels onder de CLP-verordening geldt voor dezelfde gevaren als voor stoffen. Net als bij stoffen dient de beschikbare informatie over het mengsel als geheel in eerste instantie te worden gebruikt om de indeling vast te stellen. Indien dit niet mogelijk is, kunnen andere benaderingen van de mengselindeling worden gevolgd. De zogenoemde 'extrapolatieprincipes' kunnen worden toegepast bij sommige gezondheids- en milieugevaren, door gebruik te maken van gegevens over soortgelijke geteste mengsels en informatie over afzonderlijke gevaarlijke samenstellende stoffen. Waar berekeningen zijn vereist, verschillen de formules vaak van de formules die onder de DPD werden gebruikt. De beginselen van het gebruik van de mening van deskundigen en bepaling van de bewijskracht staan ook beschreven in de wetstekst (CLP, artikel 9, lid 3, en artikel 9, lid 4).

4.2 Risicovol (hazardous) versus gevaarlijk (dangerous)

Alle stoffen en mengsels die aan de criteria van een of meerdere gevarenklassen van de CLP-verordening voldoen, worden als risicovol (hazardous) beschouwd. Het kan echter zijn dat in andere EU-wetgeving nog steeds sprake is van stoffen of mengsels die als gevaarlijk (dangerous) zijn ingedeeld, volgens de definitie van de DSD. Meer informatie hierover vindt u in paragraaf [21](#) van dit richtsnoer.

4.3 Etikettering

De CLP-verordening geeft uitvoering aan het gebruik van gevarenaanduidingen, veiligheidsaanbevelingen en pictogrammen volgens het UN GHS. De CLP-verordening omvat ook het gebruik van de twee UN GHS-signaalwoorden 'gevaar' en 'waarschuwing' om de ernst van een gevaar aan te duiden (zie paragraaf [12](#) van dit richtsnoer).

4.4 Geharmoniseerde indeling

Behalve voor de zelfindeling, waarbij fabrikanten, importeurs en downstreamgebruikers zelf gevaren moeten vaststellen en stoffen en mengsels zelf moeten indelen, omvat de CLP-verordening ook bepalingen voor geharmoniseerde indeling van stoffen, die direct moeten worden toegepast (zie paragrafen [6](#) en [25](#) van dit richtsnoer). Voorstellen voor geharmoniseerde indeling en etikettering (CLH) kunnen worden ingediend door ofwel de bevoegde instanties van de lidstaten, ofwel in sommige gevallen door de fabrikanten, importeurs en downstreamgebruikers (zie paragraaf [20](#) van dit richtsnoer). Zulke voorstellen zullen naar verwachting in het algemeen uitsluitend betrekking hebben op stoffen die kankerverwekkend, mutageen of giftig voor de voortplanting zijn (d.w.z. CMR-stoffen) of op inhalatieallergenen. Voorstellen voor een geharmoniseerde indeling die betrekking hebben op andere stofeigenschappen kunnen ook bij het Agentschap worden ingediend indien wordt aangetoond dat geharmoniseerde indeling en etikettering op EU-niveau nodig is (CLP, artikel 36, lid 3)¹³.

De geharmoniseerde indelingen voor stoffen die werden vermeld in bijlage I bij de DSD werden omgezet in CLP-indelingen. Alle geharmoniseerde indelingen, de oude die afkomstig waren van de DSD en de nieuwe die zijn overeengekomen onder de CLP-verordening, zijn nu opgenomen in tabel 3 van deel 3 van bijlage VI bij de CLP.

---

¹³ Er zij ook op gewezen dat stoffen die actieve stoffen zijn in de zin van de BPR of onder de PPPR normaliter onder geharmoniseerde indeling en etikettering vallen (zie paragrafen 21 en 23 van dit richtsnoer).

5. Begrippen die worden gebruikt voor indeling en etikettering

Tabel 7 bevat de kernbegrippen uit de CLP-verordening (zie ook de verklarende woordenlijst in [bijlage 1](#) bij dit richtsnoer).

Tabel 7 Kernbegrippen die in de CLP-verordening worden gebruikt

CLP-begrippen	
Gevaarlijk (hazardous)	Een stof of mengsel waarvoor de criteria voor fysische gevaren, gezondheidsgevaren of milieugevaren van CLP-bijlage I vervuld zijn, is gevaarlijk (CLP, artikel 3).
Gevarenklasse / gevarencategorie (hazard class / category)	De aard / ernst van het fysische, gezondheids- of milieugevaar (CLP, artikel 2, lid 1 en 2).
Gevarenaanduiding	Gevarenaanduidingen beschrijven de aard van de gevaren van een gevaarlijke stof of een gevaarlijk mengsel omschrijft en, in voorkomend geval, de ernst van het gevaar (CLP, artikel 2, lid 5). Bijvoorbeeld H315: Veroorzaakt huidirritatie.
Mengel(s)	Een mengsel of oplossing bestaande uit twee of meer stoffen (CLP, artikel 2, lid 8). De CLP-definitie (en REACH-definitie) van een mengsel verschilt enigszins van de definitie uit het UN GHS, die buiten de EU kan worden toegepast.
Pictogram	Een grafische voorstelling bestaande uit een symbool en andere grafische elementen zoals een kader, een achtergrondpatroon of -kleur, bedoeld om specifieke informatie over het betrokken gevaar te verstrekken (CLP, artikel 2, lid 3). Dit pictogram geeft bijvoorbeeld een oxiderende stof of oxiderend mengsel aan:

	
Veiligheidsaanbeveling	<p>Een beschrijving van de aanbevolen maatregel(en) om de schadelijke gevolgen van blootstelling aan een gevaarlijke stof of een gevaarlijk mengsel bij gebruik daarvan zo klein mogelijk te maken of te voorkomen (CLP, artikel 2, lid 6).</p> <p>Bijvoorbeeld P102: Buiten bereik van kinderen houden.</p>
Signaalwoord	<p>De woorden 'gevaar' en 'waarschuwing' worden gebruikt om de ernst van het gevaar aan te duiden (CLP, artikel 2, lid 4).</p>
Stof(fen)	<p>Een chemisch element en de verbindingen ervan, zoals zij voorkomen in natuurlijke toestand of bij de vervaardiging ontstaan, met inbegrip van alle additieven die nodig zijn voor het behoud van de stabiliteit ervan en alle onzuiverheden ten gevolge van het toegepaste procedé, doch met uitzondering van elk oplosmiddel dat kan worden afgescheiden zonder aantasting van de stabiliteit van de stof of wijziging van de samenstelling ervan (CLP, artikel 2, lid 7).</p>
Leverancier	<p>Een fabrikant, importeur, downstreamgebruiker of distributeur die een stof als zodanig, of in een mengsel, of een mengsel in de handel brengt (CLP, artikel 2, lid 26). Zie ook paragraaf 2 van dit richtsnoer.</p>

6. Algemene aspecten van de indeling

6.1 Indeling

De indelingsplicht is gebaseerd op twee juridische documenten, namelijk de CLP-verordening zelf en de REACH-verordening:

- Indeling naar aanleiding van de **CLP-verordening** (CLP, artikel 4, lid 1):
Als u een fabrikant, importeur of downstreamgebruiker bent van chemische stoffen of mengsels die in de handel worden gebracht, dan moet u deze stoffen of mengsels indelen voordat u ze in de handel brengt, onafhankelijk van de vervaardigde, geïmporteerde of in de handel gebrachte hoeveelheid. Deze verplichting geldt ook voor bepaalde ontplofbare voorwerpen (zie CLP-bijlage I, punt 2.1).
- Indeling naar aanleiding van de **REACH-verordening** (CLP, artikel 4, lid 2).
Als u een fabrikant of importeur bent, dan moet u stoffen die u niet in de handel brengt, eveneens indelen als zij geregistreerd of aangemeld moeten worden conform REACH-artikel 6, 9, 17 of 18. Hiertoe behoort de indeling van monomeren, locatiegebonden geïsoleerde tussenproducten, vervoerde tussenproducten en stoffen die worden gebruikt voor onderzoek en ontwikkeling gericht op producten en procedés (PPORD).

Tot slot bent u als producent of importeur van een voorwerp nog altijd verplicht om de stoffen die zich daarin bevinden, in te delen als artikelen 7 en 9 van REACH in de registratie of aanmelding van deze stoffen voorzien en als die stoffen niet eerder voor dat gebruik zijn geregistreerd. Hieronder valt de indeling van de stoffen in voorwerpen die worden gebruikt voor PPORD.

De gevarenklassen voor indeling zijn uiteengezet in deel 2 tot en met 5 van CLP-bijlage I.

Let op het volgende:

- producenten van voorwerpen die voldoen aan de definitie van een ontplofbaar voorwerp als uiteengezet in CLP-bijlage I, punt 2.1, zijn verplicht deze voorwerpen in te delen, te etiketteren en te verpakken conform de CLP-verordening, voordat zij ze in de handel brengen (CLP, artikel 4, lid 8);
- distributeurs (met inbegrip van detailhandelaren) kunnen de indeling van een stof of mengsel, zoals die overeenkomstig de CLP, titel II, door een andere actor in de toeleveringsketen is bepaald, overnemen uit bijvoorbeeld een SDS (CLP, artikel 4, lid 5). Een distributeur moet er echter voor zorgen dat de etikettering en verpakking van een stof of mengsel in overeenstemming is met de CLP, titel III en IV (CLP, artikel 4, lid 4); en
- downstreamgebruikers (met inbegrip van formuleerders van mengsels of wederimporteurs van stoffen of mengsels) kunnen de indeling van een stof of mengsel, zoals die overeenkomstig de CLP, titel II, door een actor in de toeleveringsketen is bepaald, overnemen uit bijvoorbeeld een SDS, mits zij de samenstelling van de stof of het mengsel niet wijzigen (CLP, artikel 4, lid 6). Ook moet een downstreamgebruiker ervoor zorgen dat als een stof of mengsel (opnieuw) wordt geëtiketteerd en (opnieuw) wordt verpakt, dit in overeenstemming met CLP, titel III en IV gebeurt (CLP, artikel 4, lid 4).

De indelingen van alle stoffen die onder de CLP-verordening worden aangemeld of onder de REACH-verordening worden geregistreerd, zijn opgenomen in een C&L-inventaris die door het Agentschap is ingesteld (CLP, artikel 42). Uit de inventaris blijkt of een indeling is geharmoniseerd of dat twee of meer informatieverstrekkers of registranten hierover overeenstemming hebben bereikt.

Producenten van voorwerpen zijn verplicht informatie over stoffen die zich in voorwerpen bevinden, te verstrekken aan het Agentschap, voor zover het om zeer zorgwekkende stoffen (SVHC's) gaat en de stoffen in die voorwerpen aanwezig zijn in hoeveelheden van meer dan een ton per jaar per producent of importeur én in een concentratie van meer dan 0,1 gewichtsprocent (g/g) in die voorwerpen aanwezig zijn (REACH, artikel 7, lid 2). Tot de mede te delen informatie behoort ook het gebruik van de stof(fen) in de voorwerpen en het gebruik van de voorwerpen (REACH, artikel 7, lid 4).

6.2 Zelfindeling en geharmoniseerde indeling

De CLP-verordening omvat bepalingen voor twee typen indeling: de zelfindeling en de geharmoniseerde indeling. Hieronder volgen daarvan korte beschrijvingen.

Zelfindeling: de keuze voor een bepaalde gevarenindeling en -etikettering van een stof of mengsel wordt gemaakt door de fabrikant, importeur of downstreamgebruiker van die stof of dat mengsel, of - indien van toepassing - door de producenten van voorwerpen die verplicht zijn om in te delen (zie tabel 5 in paragraaf [2](#) van dit richtsnoer).

De vereiste voor zelfindeling wordt beschreven in de CLP-verordening. Onder de CLP-verordening geldt dat alle stoffen die geen geharmoniseerde gevarenindeling hebben (zie hieronder) of waarvoor een geharmoniseerde indeling uitsluitend voorhanden is voor een aantal gevarenklassen of onderverdelingen, zelf dienen te worden ingedeeld door:

- fabrikanten van stoffen,
- importeurs van stoffen of mengsels,
- producenten of importeurs van ontplofbare voorwerpen of van voorwerpen die geregistreerd of aangemeld moeten worden volgens de REACH-verordening, en
- downstreamgebruikers, met inbegrip van formuleerders (die mengsels produceren).

Mengsels moeten door de downstreamgebruikers¹⁴ of de importeurs van die mengsels altijd zelf worden ingedeeld.

Geharmoniseerde indeling: het besluit omtrent de indeling van een bepaald gevaar van een stof wordt genomen op EU-niveau (zie ook paragraaf [20](#) van dit richtsnoer). Geharmoniseerde indelingen van stoffen zijn ook opgenomen in tabel 3 in deel 3 van CLP-bijlage VI. Geharmoniseerde indeling geldt uitsluitend voor stoffen.

Het is verplicht om een geharmoniseerde indeling en etikettering van een stof (wanneer deze bestaat) te gebruiken. Deze indeling moet worden toegepast door alle leveranciers van dezelfde stof, d.w.z. door fabrikanten van stoffen, importeurs van stoffen als zodanig of in mengsels, producenten of importeurs van ontplofbare voorwerpen of van voorwerpen die geregistreerd en aangemeld moeten worden onder de REACH-verordening, downstreamgebruikers met inbegrip van formuleerders (die mengsels produceren) en distributeurs.

De geharmoniseerde indeling en etikettering omvatte onder de DSD normaal gesproken alle gevarencategorieën. Onder de CLP-verordening is de harmonisering van de indeling primair van toepassing op CMR-eigenschappen en sensibilisatie van de luchtwegen. Daarnaast vindt de harmonisering van de indeling van andere eigenschappen per geval plaats. Dit betekent voor eindpunten waarop geen geharmoniseerde indeling van toepassing is dat de fabrikant, importeur of downstreamgebruiker een zelfindeling dient uit te voeren. Stoffen waarvoor de BPR of de PPPR van toepassing is, vallen normaliter onder geharmoniseerde indeling en etikettering voor alle gevaarlijke eigenschappen (CLP, artikel 36, lid 2). Zie voor meer informatie paragrafen [20](#) en [22](#) van dit richtsnoer.

---

¹⁴ Zoals hierboven vermeld, mogen downstreamgebruikers ook de indeling overnemen die door een andere actor in de toeleveringsketen is vastgesteld mits zij de samenstelling van de stof of het mengsel niet wijzigen.

7. Gebruik van geharmoniseerde indelingen

7.1 Achtergrond

Om de arbeid die onder de DSD is verricht en de ervaring die daarbij is opgebouwd, optimaal te benutten, zijn alle geharmoniseerde indelingen en het merendeel van de specifieke concentratiegrenzen van stoffen die werden vermeld in DSD-bijlage I omgezet in geharmoniseerde CLP-indelingen en overgebracht in deel 3 van CLP-bijlage VI.

Bij het opstellen van tabel 3 in deel 3 van CLP-bijlage VI kwam het soms voor dat de indeling volgens de DSD-criteria niet volledig overeenstemde met een indeling volgens de CLP-criteria. Dit was vooral het geval bij fysische gevaren, acute toxiciteit en STOT bij herhaalde blootstelling. Bij de fysische gevaren zijn de 'omzettingen' in de tabel gebaseerd op een wederevaluatie van beschikbare gegevens. Bij de relevante gezondheidsgevaren is aan stoffen een **minimum**indeling volgens de CLP toegekend. Fabrikanten en importeurs dienen deze indeling toe te passen, maar zijn verplicht te kiezen voor een zwaardere gevarencategorie als zij over informatie beschikken waaruit blijkt dat dit meer toepasselijk is. Onder welke omstandigheden andere indelingen moeten worden toegepast dan de minimumindelingen, is uiteengezet in punt 1.2.1 van deel 1 van CLP-bijlage VI.

Tabel 3 in deel 3 van CLP-bijlage VI wordt voortdurend bijgewerkt als de Europese Commissie (EC) meer geharmoniseerde indelingen is overeengekomen. De bijwerkingen worden gepubliceerd als aanpassingen aan de vooruitgang van de techniek en wetenschap (Adaptations to Technical and Scientific Progress, ATP's) van de CLP-verordening¹⁵.

7.2 Gebruikswijze van geharmoniseerde indelingen

Zoals aangegeven in paragraaf [6.2](#) van dit richtsnoer is het verplicht om een geharmoniseerde indeling en etikettering van een stof (wanneer deze bestaat) te gebruiken. Voor eindpunten waarop geen geharmoniseerde indeling van toepassing is, dient de fabrikant, importeur of downstreamgebruiker een zelfindeling uit te voeren.

Een geharmoniseerde indeling kan een specifieke concentratiegrens (SCL), een vermenigvuldigingsfactor (M-factor) of een acute toxiciteitsschatting (ATE) omvatten. **SCL's** kunnen hoger of lager zijn dan de algemene concentratiegrenzen die zijn gedefinieerd in CLP-bijlage I en zijn opgenomen in tabel 3 in deel 3 van CLP-bijlage VI. Stoffen met een geharmoniseerde indeling voor het aquatisch milieu is een **M-factor** toegekend, die equivalent is aan een SCL-set voor andere gevarenklassen (zie ook paragraaf 1.5 van het [Richtsnoer voor de toepassing van de CLP-criteria](#)). Aan stoffen met een geharmoniseerde indeling voor acute toxiciteit kan een **ATE** toegekend zijn, die wordt gebruikt om de indeling te bepalen van mengsels die deze stoffen bevatten. SCL's, M-factoren en ATE's worden vermeld in tabel 3 in deel 3 van CLP-bijlage VI, in dezelfde kolom. Daar waar in deze kolom een sterretje (*) staat, betekent dat het niet mogelijk was de concentratiegrens uit DSD-bijlage I over te nemen in CLP-bijlage VI, bijvoorbeeld als er sprake is van een minimumindeling onder de CLP-verordening. De minimumindeling voor een categorie wordt aangegeven door een sterretje (*) bij de vermelding in tabel 3 in deel 3 van CLP-bijlage VI.

Als u de stof in een mengsel gebruikt, dient u bij het indelen van uw mengsel rekening te houden met SCL's, M-factoren en/of ATE's die aan de vermelding van die stof zijn toegekend. Als in deel 3 van bijlage VI bij de CLP geen M-factor staat vermeld voor stoffen die ingedeeld worden als gevaarlijk voor het aquatisch milieu, acuut categorie 1 of chronisch categorie 1, dan moet u een M-factor vaststellen. Als een mengsel dat de stof bevat, wordt

¹⁵ Voor meer informatie en een overzicht van de gepubliceerde ATP's, zie de CLP-pagina op de website van ECHA: <https://echa.europa.eu/regulations/clp/legislation>.

ingedeeld met behulp van de sommatiemethode, dan moet deze M-factor worden gebruikt. Als voor de indeling van een mengsel voor acute toxiciteit een geharmoniseerde ATE wordt toegepast, moet de somformule, zoals beschreven in punt 3.1.3.6 van CLP-bijlage I, worden gebruikt. Als er voor acute toxiciteit geen geharmoniseerde ATE-waarden beschikbaar zijn, wordt de correcte waarde vastgesteld aan de hand van de beschikbare gegevens.

Let in het bijzonder op het mogelijke effect van eventuele speciale aanwijzingen die zich in de kolom Noten van tabel 3 in deel 3 van CLP-bijlage VI bevinden.

8. Bijlage VII gebruiken voor omzetting van DSD/DPD in de CLP-indeling

CLP-bijlage VII werd opgenomen als omzettingstabel voor **fabrikanten, importeurs en downstreamgebruikers**, waarmee zij eerder bepaalde DSD- of DPD-indelingen kunnen omzetten naar CLP-indelingen. De omzettingstabel was nuttig als er geen andere gegevens naast de DSD- of DPD-indeling beschikbaar waren voor een stof of een mengsel en voor de gevaarclassificatie in kwestie (zie ook paragraaf 1.7 van het [Richtsnoer voor de toepassing van de CLP-criteria](#)).

De omzettingstabel beslaat de gevaren voor zover er een redelijk verband bestaat tussen de DSD/DPD- en de CLP-indelingen. Als er geen corresponderende indeling onder de CLP bestaat, dient u deze eigenschappen zelf vast te stellen door gebruik te maken van de criteria in CLP-bijlage I. Van onvoldoende correlatie is bijvoorbeeld sprake in de volgende situaties:

- bij **ontvlambare vaste stoffen** kan geen verband worden gelegd tussen de DSD- en CLP-criteria. Er kan dan ook geen omzetting plaatsvinden;
- bij **acute toxiciteit** is er een overlap tussen het indelingsbereik van de twee systemen, en, totdat er gegevens beschikbaar komen, kan een minimumindeling worden toegepast met behulp van de omzettingstabel. **U moet dit echter nauwkeurig beoordelen** als u beschikt over gegevens waarmee u de stof of het mengsel nauwkeuriger kunt indelen.

Het gebruik van de tabel heeft een aantal beperkingen. Voor mengsels die oorspronkelijk zijn ingedeeld op grond van testresultaten, zou de tabel op dezelfde manier kunnen worden gebruikt als voor stoffen. Voor mengsels die oorspronkelijk waren ingedeeld op grond van de DPD-concentratiegrenzen of de gebruikelijke rekenmethode onder de DPD, dient de voorgestelde omzettingssuitkomst onder de CLP-verordening uitsluitend beschouwd te worden als een aanwijzing voor een mogelijke indeling vanwege de verschillen in concentratiegrenzen en rekenmethoden. In het bijzonder geldt dat als er 'geen indeling' was onder de DPD, de tabel **niet** mag worden gebruikt, omdat een redelijke indicatie van een potentiële omzettingssuitkomst ontbreekt.

Om de hierboven genoemde redenen wordt het gebruik van de tabel niet meer als relevant beschouwd. Als u echter toch overweegt de tabel te gebruiken, houd er dan rekening mee dat als u gegevens over het mengsel of de stoffen in het mengsel tot uw beschikking hebt, bijvoorbeeld in de vorm van SDS's die aan u zijn geleverd, de beoordeling en indeling moeten plaatsvinden in overeenstemming met artikelen 9 t/m 13 van de CLP (en de inleiding tot CLP-bijlage VII).

9. Informatiebronnen

9.1 Waar kunt u informatie vinden?

U zult informatie moeten verzamelen over de eigenschappen van uw stof of mengsel om die stof of dat mengsel in te delen en te etiketteren. In deze paragraaf vindt u aanwijzingen waar u die informatie kunt vinden (voor aanvullende bronnen van nuttige informatie, zie [bijlage 2](#) bij dit richtsnoer).

Wat hebt u in huis?

Als u een stof of een mengsel moet indelen in overeenstemming met een van de rollen die in paragraaf [2](#) van dit richtsnoer uiteen zijn gezet, dan dient u na te gaan welke informatie of gegevens in huis al beschikbaar zijn.

Leverancier

Een relevante informatiebron is een actueel SDS of andere vorm van veiligheidsinformatie die u hebt ontvangen van uw leverancier(s) van de stof of het mengsel.

REACH (stoffen)

U kunt gebruikmaken van de informatie die u produceert om aan de REACH-verordening te voldoen of die u verkrijgt door gegevens te delen (zie ook paragraaf [24](#) van dit richtsnoer). U kunt in dat geval ook kijken naar *het [Richtsnoer voor informatie-eisen en chemische veiligheidsbeoordeling](#)*, en dan vooral naar hoofdstuk R.3, waar uitgebreid wordt ingegaan op de informatieverzameling (zie ook paragraaf [25](#) van dit richtsnoer).

Het kan zijn dat u informatie kunt verkrijgen over stoffen en mengsels die onder andere EU-wetgeving is beoordeeld, zoals onder de regelgeving voor biociden en gewasbeschermingsmiddelen. Omdat het onder de REACH-verordening verplicht is om gegevens over stoffen en mengsels naar boven en naar beneden toe in de toeleveringsketen door te geven, dient u gebruik te maken van de informatie die in SDS's wordt verstrekt of de leverancier(s) van uw stoffen te raadplegen. Daarnaast kunt u relevante, niet-vertrouwelijke informatie over stoffen die vervaardigd en ingevoerd worden in de EU, vinden op de website van het Agentschap (<https://www.echa.europa.eu/web/guest/information-on-chemicals>).

Inventaris van indelingen en etiketteringen

De C&L-inventaris op de website van ECHA bevat de indelingen die zijn geharmoniseerd op EU-niveau (tabel 3 in deel 3 van CLP-bijlage VI) en indelingen van stoffen zoals die zijn verstrekt door de fabrikanten en importeurs in hun C&L-kennisgevingen of REACH-registratiedossiers. Er kan sprake zijn van meerdere indelingen voor dezelfde stof, bijvoorbeeld ten gevolge van een verschillende samenstelling, vorm of fysische toestand van de stof die in de handel is gebracht¹⁶.

¹⁶ Op de C&L-inventaris is de juridische mededeling van ECHA van toepassing <https://echa.europa.eu/legal-notice>.

9.2 Andere informatiebronnen

Informatie over de gevaarlijke eigenschappen van stoffen is terug te vinden in databanken die via internet beschikbaar zijn, en in wetenschappelijke tijdschriften. Paragraaf R.3.4 van het [Richtsnoer voor informatie-eisen en chemische veiligheidsbeoordeling](#) op de website van ECHA bevat een lijst met behoorlijk wat belangrijke beschikbare databanken (een deel daarvan is gratis, voor een deel moet een bijdrage worden betaald); wij bieden u een kleine selectie van die bronnen. Het kan zijn dat die selectie niet alle beschikbare bronnen bevat; en als een gegevensbron wordt genoemd, betekent dit niet dat de inhoud ervan door ons wordt goedgekeurd.

Informatie- en gegevensbronnen van de EU:

- Databases van ECHA: <https://echa.europa.eu/information-on-chemicals>
- EFSA (Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid, voor actieve stoffen van gewasbeschermingsmiddelen): <http://www.efsa.europa.eu/>
- Veel van de UN GHS-criteria (per gevarenklasse), in het bijzonder de criteria die betrekking hebben op fysische gevaren, zijn al ingevoerd door middel van de modelverordeningen van de VN en daaraan verwante wettelijke instrumenten (ADR, RID, ADN, IMDG Code en ICAO (zie [bijlage 1](#) bij dit richtsnoer)) die het vervoer van gevaarlijke goederen regelen. U kunt mogelijk een transportindeling gebruiken als een van de informatiebronnen voor de indeling en etikettering van uw stof, voor zover die niet is opgenomen in CLP-bijlage VI. Voordat u een transportindeling toepast, dient u zich bewust te zijn van het volgende:
  - transportindelingen omvatten niet alle UN GHS-categorieën van fysische, gezondheids- en milieugevaren; als er geen transportindeling voor uw stof bestaat, betekent dat dus niet dat u deze stof niet hoeft in te delen onder de CLP-verordening. Wat betreft fysische gevaren, houdt dit in dat u wellicht moet testen om aan de gegevens te komen die voor een ondubbelzinnige indeling conform de CLP-verordening nodig zijn;
  - onder de transportwetgeving zijn bijzondere bepalingen soms verbonden met de vermeldingen in de lijst met gevaarlijke goederen (ADR, deel 3), waaraan moet worden voldaan om in de respectieve vervoersklasse te worden ingedeeld. In dat geval kan de indeling voor levering verschillen van de indeling voor gebruik. Bovendien kan één stof twee verschillende vermeldingen met twee verschillende indelingen hebben, waarbij één van de indelingen is verbonden met een of meer bijzondere bepalingen; en
  - de transportindeling kan gebaseerd zijn op een andere set informatie dan momenteel onder de CLP-verordening vereist is om een indeling vast te stellen die aan de CLP voldoet.

Voor een aantal bronnen buiten de EU verwijzen wij u naar de onderstaande lijst. Deze lijst is uitsluitend bedoeld ter informatie; als een gegevensbron wordt genoemd, betekent dit niet dat de inhoud ervan door ons wordt goedgekeurd:

- eChem-portaal van de OESO:
http://www.echemportal.org/echemportal/index?pageID=0&request_locale=en;
- Registry of Toxic Effects of Chemical Substances (RTECS), beschikbaar via de website van het Amerikaanse National Institute of Occupational Safety and Health (NIOSH): <https://www.cdc.gov/niosh/rtecs/>;
- Website van het Amerikaans Agentschap voor milieubescherming (United States Environmental Protection Agency, US EPA): <https://www.epa.gov/>;

- Integrated Risk Information System (IRIS), beschikbaar via de website van het US EPA: <https://www.epa.gov/iris>;
- Website van de Amerikaanse Occupational Safety & Health Administration (OSHA): <https://www.osha.gov/>;
- Website van het Australische National Industrial Chemicals Notification and Assessment Scheme (NICNAS): <https://www.nicnas.gov.au/>;
- Website van het Toxicology Data Network (TOXNET) met databases zoals Toxicology Literature Online (Toxline) en Hazardous Substances Data Bank (HSDB): <https://toxnet.nlm.nih.gov/>;
- International Programme on Chemical Safety (IPCS) op de INCHEM-website: <http://www.inchem.org/>; en
- wetenschappelijke literatuur: het PubMed-portaal van de US National Library of Medicine doorzoekt honderden relevante tijdschriften, waarvan er veel gratis toegankelijk zijn <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/>.

9.3 Proeven

Na het doornemen van alle beschikbare relevante informatiebronnen, dient u eventueel over te gaan tot het nemen van proeven (zie paragraaf [10](#) van dit richtsnoer).

10. De rol van proeven overeenkomstig de CLP-verordening

10.1 De rol van proeven

Onder de CLP-verordening is een **fabrikant, importeur of downstreamgebruiker** verplicht om relevante en beschikbare informatie over alle gevaarlijke eigenschappen van een stof of mengsel te verzamelen. Deze informatie moet grondig worden beoordeeld, om te beslissen of de stof of het mengsel moet worden ingedeeld.

Wat betreft fysische gevaren bent u verplicht om nieuwe informatie te genereren voor indeling en etikettering, tenzij er al adequate en betrouwbare informatie beschikbaar is. De verplichting om te testen geldt echter niet voor gezondheids- en milieugevaren, zoals hieronder is aangegeven.

In grote lijnen geldt dat bij het genereren van nieuwe gegevens aan bepaalde kwaliteitseisen moet worden voldaan om ervoor te zorgen dat de indeling op grond van deze gegevens verantwoord is. De proeven moeten worden uitgevoerd op de stof of het mengsel in de vorm(en) of fysische toestand(en) waarin de stof of het mengsel in de handel is gebracht en - naar men redelijkerwijs kan aannemen - wordt gebruikt (zie ook paragraaf 1.2 van het [Richtsnoer voor de toepassing van de CLP-criteria](#)).

10.2 Het testen op fysische gevaren

De fysische gevaren van stoffen en mengsels moeten worden vastgesteld door het uitvoeren van proeven die gebaseerd zijn op de methoden of standaarden waarnaar wordt verwezen in deel 2 van CLP-bijlage I. Die zijn onder meer te vinden in de UN Manual of Tests en Criteria, die testmethoden en -procedures biedt die normaliter worden gebruikt om stoffen en mengsels in te delen voor vervoer. Deze is te vinden op http://www.unece.org/trans/danger/publi/manual/manual_e.html. Beschikbare testresultaten die zijn verkregen met andere methoden of standaarden kunnen nog steeds worden gebruikt, mits zij adequaat zijn om het gevaar vast te stellen. Om de adequaatheid van de gegevens te beoordelen dient u of de betrokken deskundige na te gaan of er voldoende documentatie voorhanden is om te beoordelen of de gebruikte test geschikt is, en of de test is uitgevoerd met een aanvaardbaar niveau van kwaliteitsgarantie.

Mocht u nieuwe proeven moeten uitvoeren, let er dan op dat nieuwe proeven vanaf uiterlijk 1 januari 2014¹⁷ uitgevoerd moeten worden in overeenstemming met een erkend kwaliteitssysteem, of uitgevoerd moeten worden door laboratoria die voldoen aan een relevante, erkende standaard zoals EN ISO/IEC 17025¹⁸. Meer informatie hierover vindt u in deel 2 van het [Richtsnoer voor de toepassing van de CLP-criteria](#).

10.3 Het testen op gezondheids- en milieugevaren

Voor gezondheids- en milieugevaren is het overeenkomstig de CLP-verordening alleen toegestaan dat u nieuwe proeven uitvoert als u alle andere manieren om informatie te genereren hebt onderzocht, zoals het genereren van informatie door de regels uit REACH-bijlage XI, punt 1 toe te passen (CLP, artikel 8). Deze regels verwijzen naar het gebruik van bestaande gegevens, naar het gebruik van gegevens uit proeven die niet volgens de beginselen van goede laboratoriumpraktijken zijn uitgevoerd, naar het gebruik van

¹⁷ CLP, artikel 8, lid 5.

¹⁸ EN ISO/IEC 17025 - Algemene eisen voor de competentie van beproevings- en kalibratielaboratoria.

historische gegevens over de mens, naar de toepassing van bewijskracht en het gebruik van (kwantitatieve) structuur-activiteitsrelatiemodellen ((Q)SAR's), in-vitromethoden en read-across. U dient zich te beroepen op deskundige beoordeling om de CLP-criteria toe te passen, bijvoorbeeld om beschikbare testgegevens te beoordelen die niet direct kunnen worden vergeleken met de criteria, of om gegevens te benutten die beschikbaar zijn voor mengsels die op het in te delen mengsel lijken (CLP, artikel 9). Dierproeven zijn uitsluitend toegestaan als er geen alternatieven voorhanden zijn die de nodige betrouwbaarheid en kwaliteit van de gegevens garanderen (CLP, artikel 7). Nieuwe proeven waarbij geen dieren zijn betrokken, kunnen worden uitgevoerd als ze voor een passender indeling zorgen, bijvoorbeeld transformatie/dissolutieproeven voor de aquatische gevarenindeling van metalen en matig oplosbare metaalverbindingen. Proeven op mensen zijn niet toegestaan in het kader van de CLP-verordening. Het is echter toegestaan om gegevens te benutten die ontleend zijn aan klinisch of epidemiologisch onderzoek of aan wetenschappelijk gefundeerde casestudies (CLP, artikel 7). Proeven op niet-menselijke primaten zijn verboden (CLP, artikel 7).

Over het algemeen moeten alle nieuwe proeven plaatsvinden in overeenstemming met de testmethoden als uiteengezet in de Verordening (EG) nr. 440/2008 betreffende testmethoden, die de in het kader van de REACH-verordening uit te voeren testmethoden vaststelt; een alternatief is om de proeven te baseren op internationaal erkende, deugdelijke wetenschappelijke beginselen of op internationaal gevalideerde methoden. De proeven moeten worden uitgevoerd op de stof of het mengsel in de vorm(en) of fysische toestand(en) waarin de stof of het mengsel in de handel is gebracht en - naar men redelijkerwijs kan aannemen - wordt gebruikt (voor meer richtlijnen zie paragraaf 1.2 van het [Richtsnoer voor de toepassing van de CLP-criteria](#)). Nieuwe proeven waarbij dieren zijn betrokken, moeten bovendien worden uitgevoerd in overeenstemming met de beginselen van goede laboratoriumpraktijken en met de voorschriften van Richtlijn 2010/63/EU betreffende de bescherming van dieren die voor wetenschappelijke doeleinden worden gebruikt. Normaal gesproken zult u deze proeven moeten uitbesteden.

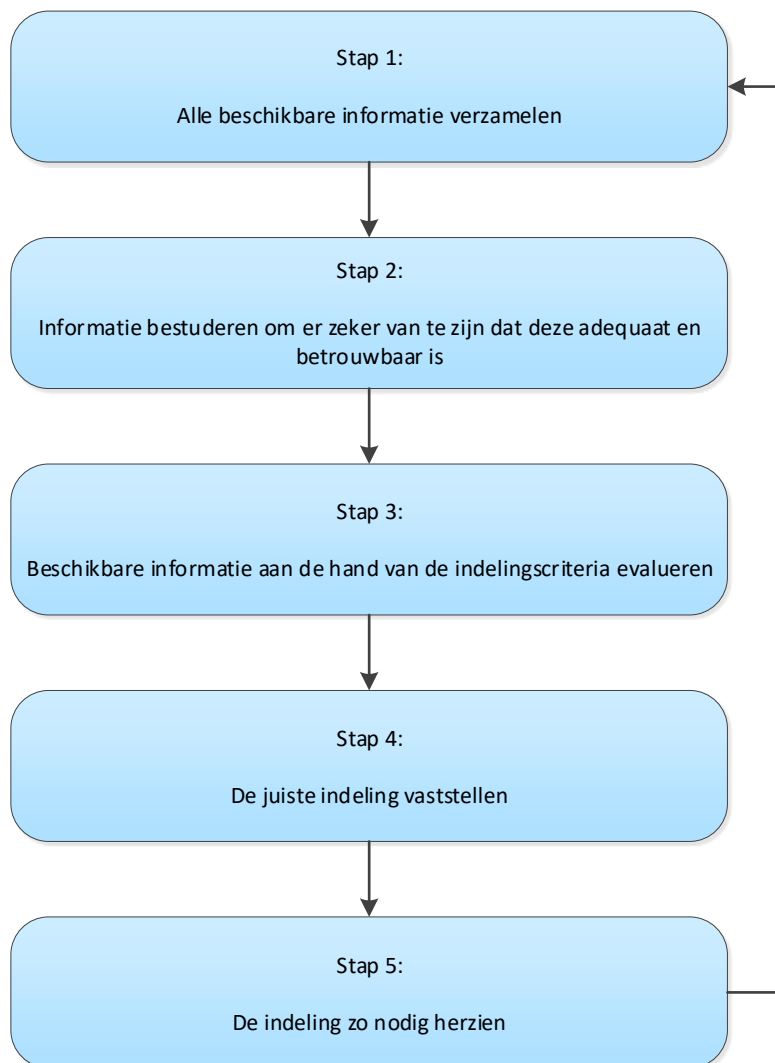
Voor mengsels gelden dezelfde regels als voor stoffen: daar waar er al gegevens beschikbaar zijn over het mengsel als geheel, dient u in eerste instantie die gegevens te benutten. Waar het gaat om de CMR-eigenschappen van een mengsel, moet de indeling normaliter gebaseerd zijn op de indeling van de samenstellende stoffen, waarbij de relevante concentratiedrempels worden gehanteerd. U mag testgegevens van het mengsel zelf uitsluitend benutten in uitzonderlijke gevallen, namelijk als deze gegevens wijzen op CMR-eigenschappen die niet op grond van de afzonderlijke samenstellende stoffen zijn vastgesteld (CLP, artikel 6, lid 3). De indeling van mengsels voor wat betreft het aquatisch gevaar ten aanzien van biologische afbraak en bioaccumulatie, moet worden gebaseerd op de eigenschappen van de samenstellende stoffen (CLP, artikel 6, lid 4). Bij legeringen kan echter sprake zijn van uitzonderingen op deze regel (zie bijlage IV van het [Richtsnoer voor de toepassing van de CLP-criteria](#)).

Meer informatie over de afzonderlijke gevaren kunt u terugvinden in paragraaf 2 tot en met 4 van het [Richtsnoer voor de toepassing van de CLP-criteria](#).

11. Het indelen van stoffen en mengsels

11.1 Basisstappen

Bij het indelen van uw stoffen en mengsels dient u vijf basisstappen toe te passen, zoals u kunt zien in figuur 1:

Figuur 1 Vijf basisstappen voor het indelen van stoffen en mengsels

11.2 Stap 1: Beschikbare informatie verzamelen

U dient alle relevante en betrouwbare informatie te verzamelen die u kan helpen om de indeling voor elk van uw stoffen of mengsels te bepalen. Deze informatie kan bestaan uit:

- de uitkomsten van proeven die uitgevoerd zijn in overeenstemming met Verordening (EG) nr. 440/2008 betreffende testmethoden (CLP, artikel 5, lid 1, onder a));
- de uitkomsten van proeven die uitgevoerd zijn in overeenstemming met internationaal erkende, deugdelijke wetenschappelijke beginselen of in overeenstemming met methoden die volgens internationale procedures zijn gevalideerd (CLP, artikel 5, lid 1, onder a) en artikel 8, lid 3). Hiertoe behoren de uitslagen van proeven die gebaseerd zijn op methoden en standaarden die in de VN-aanbevelingen voor het vervoer van gevaarlijke goederen, Handboek beproevingen en criteria (UN Recommendations on the Transport of Dangerous Goods, Manual of Tests and Criteria) zijn vastgelegd en waarnaar wordt verwezen in deel 2 van CLP-bijlage I;
- de uitkomsten van de toepassing van zonder-testmethoden op stoffen zoals (Q)SAR, read-across en categoriebenadering (CLP, artikel 5, lid 1, onder c) en REACH-bijlage XI, punt 1) en
- ervaringen bij mensen voor alle typen gevaren, met inbegrip van epidemiologische gegevens, gegevens uit ongevallendatabanken en beroepsgegevens (CLP, artikel 5, lid 1, onder b));
- nieuwe wetenschappelijke informatie (CLP, artikel 5, lid 1, onder d)); en
- andere uit internationaal erkende chemische programma's verkregen informatie (CLP, artikel 5, lid 1, onder e)).

Een lijst met informatiebronnen vindt u terug in paragraaf [9](#) en [bijlage 2](#) van dit richtsnoer. Als de stof een geharmoniseerde indeling en een daaraan gerelateerde vermelding in tabel 3 in deel 3 van CLP-bijlage VI heeft, dan bent u niet verplicht beschikbare informatie over dat specifieke gevaar te verzamelen (onverminderd het bepaalde in CLP, artikel 37, lid 6)). Kijk dus eerst in bijlage VI voordat u begint met informatie verzamelen.

Registranten voor dezelfde stof zijn krachtens REACH verplicht gezamenlijk gegevens in te dienen, met inbegrip van gegevens ten behoeve van indeling en etikettering, met beperkte uitzonderingen (artikel 11, lid 1, en 3) van REACH). Toegang tot testgegevens is te verkrijgen via de REACH-informatie-inwinningsprocedure (REACH, artikel 26 en 27).

Voor de indeling van een mengsel dienen beschikbare gegevens over het mengsel als geheel in eerste instantie in overeenstemming met de trapsgewijze benadering te worden gebruikt, behalve voor de CMR-eigenschappen en de eigenschappen met betrekking tot biologische afbraak en bioaccumulatie. Als er geen gegevens beschikbaar zijn over het

mengsel, kunnen andere benaderingen van de mengselindeling worden gevolgd. U kunt bijvoorbeeld de zogenoemde extrapolatieprincipes toepassen bij bepaalde gezondheids- en milieugevaren, door gebruik te maken van gegevens over soortgelijke geteste mengsels en informatie over afzonderlijke gevaarlijke samenstellende stoffen (zie ook paragraaf [11.7](#) van dit richtsnoer). Als u geen beschikbare testgegevens over het mengsel als geheel kunt gebruiken, dan is de sleutel tot de indeling ervan afdoende informatie over de bestanddelen van het mengsel.

Het algemene advies is om te proberen een helder beeld te krijgen van welke stoffen en mengsels aan u worden geleverd, vooral als u zelf mengsels formuleert. De belangrijkste informatie over stoffen is de identiteit van de stof, de indeling ervan en de concentratie in het mengsel en - indien van toepassing - gegevens over verontreinigingen en additieven (met inbegrip van de identiteit, indeling en concentratie daarvan). Een nuttige bron van deze informatie zou het SDS van de leverancier van de stof kunnen zijn.

Als u gebruikmaakt van een bestanddeel dat als een mengsel is aangeleverd, hoort u zoveel mogelijk te weten welke samenstellende stoffen zich in dat mengsel bevinden en wat hun concentratie en indeling is (zie ook paragraaf 1.6.4 van het [Richtsnoer voor de toepassing van de CLP-criteria](#)). Deze informatie over de samenstelling kan beschikbaar zijn op het SDS voor het mengsel, maar u zult wellicht met de leverancier in overleg moeten treden om aanvullende informatie te verkrijgen.

11.3 Stap 2: Informatie bestuderen om er zeker van te zijn dat die adequaat en betrouwbaar is

U dient erbij stil te staan of u over de juiste deskundigheid beschikt om te beoordelen of de verkregen gevareninformatie adequaat en valide¹⁹ is. Zo niet, dan zult u wellicht een deskundige moeten raadplegen. U of de betrokken deskundige dient de informatie die u hebt verzameld, te bestuderen om er zeker van te zijn dat die adequaat en betrouwbaar is met het oog op de indeling.

De informatie dient betrekking te hebben op de vormen of fysische toestanden waarin de stof of het mengsel is gebruikt of in de handel is gebracht en - naar men redelijkerwijs kan aannemen - wordt gebruikt (CLP, artikel 5, lid 1, en artikel 9, lid 5). Voor meer richtlijnen zie paragraaf 1.2 van het [Richtsnoer voor de toepassing van de CLP-criteria](#).

---

¹⁹ Meer informatie over het beoordelen van de beschikbare informatie wordt verstrekt in hoofdstuk R.4 van het [Richtsnoer voor informatie-eisen en chemische veiligheidsbeoordeling](#).

11.4 Stap 3: Informatie beoordelen aan de hand van de indelingscriteria

Om te beginnen dient u of de betrokken deskundige te controleren of de verzamelde informatie een gevaarlijke eigenschap aan het licht brengt.

In de praktijk kunnen de fysische gevaren van een stof of een mengsel verschillen van de gevaren die uit proeven naar voren komen. Dit is bijvoorbeeld het geval bij bepaalde op ammonium-nitraat gebaseerde verbindingen (oxiderende / explosieve eigenschappen) en bij bepaalde gehalogeneerde koolwaterstoffen (ontvlambare eigenschappen). Ervaringen hiermee moeten bij de indeling worden meegenomen (CLP,

Om te beginnen dient u of de betrokken deskundige te controleren of de verzamelde informatie een gevaarlijke eigenschap aan het licht brengt.

Vervolgens moet u controleren of de informatie direct te vergelijken is met de respectieve gevarencriteria. U moet deze stap herhalen voor elke onder de CLP-verordening gedefinieerde gevarenindeling waarover u informatie beschikbaar hebt.

Als de indelingscriteria van een gevarenklasse niet direct van toepassing zijn op de informatie die u ter beschikking staat, dan dient een bewijskrachtbepaling plaats te vinden waar een deskundige beoordeling voor nodig is. (zie CLP-bijlage I, punt 1.1.1 en REACH-bijlage XI, punt 1.2).

Een bewijskrachtbepaling is gebaseerd op alle beschikbare informatie, zoals de resultaten van relevante in-vitrotests, adequate dierproeven, verwantschap met andere stoffen (groepering, read-across), of mengsels (extrapolatieprincipes), ((Q)SAR's) en ervaringen bij mensen, zoals beroepsgegevens en gegevens uit ongevallendatabanken, epidemiologische en klinische studies, en goed gedocumenteerde casusverslagen en waarnemingen. U dient in het bijzonder rekening te houden met de consistentie van de informatie uit elke bron (zie ook CLP-bijlage I, deel 1, punt 1.1.1). Raadpleeg hiervoor een deskundige.

Als de informatie die u ter beschikking staat niet toereikend is om de fysische gevaren van uw stof of mengsel te bepalen, dan dient u nieuwe proeven uit te voeren om de fysische gevaren vast te stellen, mits dit vereist wordt in deel 2 van CLP-bijlage I. Om de gezondheids- en milieugevaren van uw stof vast te stellen, kunt u als laatste mogelijkheid besluiten om nieuwe proeven uit te voeren, mits u alle andere manieren om informatie te genereren hebt onderzocht (zie ook paragraaf [10](#) van dit richtsnoer).

Nuttige informatie over gevarentypen wordt verstrekt in het document 'Soorten gevaar - Opmerkingen en tips' dat te vinden is op de webpagina over het indelen van mengsels op <https://echa.europa.eu/support/mixture-classification/evaluate-information-against-classification-criteria>.

11.5 Stap 4: De juiste indeling vaststellen

Als uit de beoordeling van de gevareninformatie blijkt dat de stof of het mengsel aan de criteria voor indeling voor een bepaald gevaar voldoet, dan moet u de respectieve indeling (gevaarklasse en -categorie) en de passende etiketteringselementen voor het etiket en/of het SDS toekennen, namelijk de signaalwoorden, gevarenaanduidingen, gevarenpictogrammen en veiligheidsaanbevelingen (zie ook paragrafen [12](#) en [15](#) van dit richtsnoer). U moet deze stap herhalen voor elke onder de CLP-verordening gedefinieerde gevaarindeling waarover u informatie beschikbaar hebt.

Zie ook paragraaf [23](#) over de verplichting onder de REACH-verordening die het gevolg is van de indeling.

Als een stof uit hoofde van de REACH-verordening moet worden geregistreerd in hoeveelheden van 10 ton of meer per jaar, moet u een chemische veiligheidsbeoordeling uitvoeren. Als de stof is ingedeeld in een van de volgende gevaarclassen van CLP-bijlage I (REACH artikel 14, lid 4):

- fysische gevaren: 2.1 tot en met 2.4, 2.6 en 2.7, 2.8 typen A en B, 2.9, 2.10, 2.12, 2.13 categorieën 1 en 2, 2.14 categorieën 1 en 2, 2.15 typen A tot en met F;
- gezondheidsgevaren: 3.1 tot en met 3.6, 3.7 schadelijke effecten op de seksuele functie en de vruchtbaarheid of de ontwikkeling, 3.8 andere effecten dan een narcotische werking, 3.9 en 3.10;
- milieugevaren: 4.1;
- aanvullende gevaarclassen: 5.1,
- dan moet de chemische veiligheidsbeoordeling eveneens de stappen van blootstellingsbeoordeling en risicokarakterisering omvatten (REACH, artikel 14, lid 4).

Kent u een indeling aan een chemische stof toe, dan moet u mogelijk ook zogenaamde 'specifieke concentratiegrenzen' (SCL's) vaststellen. SCL's zijn vereist indien uit adequate en betrouwbare informatie blijkt dat een gevaar dat door de stof wordt veroorzaakt al evident is wanneer die stof aanwezig is in een mengsel of een andere stof (bv. als onzuiverheid) in een concentratie die onder de concentratiegrenzen van CLP-bijlage I ligt. In uitzonderlijke gevallen, waarbij het gevaar van een stof boven deze drempelwaarden niet evident is, kunt u ervoor kiezen hogere SCL's vast te stellen (CLP, artikel 10).

Voor de indelingen acuut categorie 1 en chronisch categorie 1 voor aquatische toxiciteit moet u in plaats van SCL's zogenoemde 'M-factoren' (vermenigvuldigingsfactoren) vaststellen.

Als er voor acute toxiciteit geen geharmoniseerde ATE-waarden beschikbaar zijn, wordt de correcte waarde vastgesteld aan de hand van de beschikbare gegevens.

Ook kunnen SCL's, M-factoren of ATE's voor geharmoniseerde indelingen uitsluitend worden vastgesteld door de fabrikant, importeur of downstreamgebruiker als er geen SCL, M-factor of ATE is gegeven in deel 3 van CLP-bijlage VI.

Meer details over het vaststellen van SCL's en M-factoren kunt u vinden in paragraaf 1.5 van het [Richtsnoer voor de toepassing van de CLP-criteria](#).

11.6 Stap 5: De indeling zo nodig herzien

Het kan om tal van redenen nodig zijn een indeling te herzien (zie ook de webpagina over indeling op <https://echa.europa.eu/support/mixture-classification/>), bijvoorbeeld:

- bij wijzigingen in de geharmoniseerde indeling van de stoffen in tabel 3 in deel 3 van CLP-bijlage VI;
- bij wijzigingen in de indeling op het SDS van uw leverancier;
- bij wijzigingen in het mengsel als gevolg van wijzigingen in de concentraties van een of meer gevaarlijke bestanddelen, wijzigingen in de samenstelling of significante variaties tussen partijen;
- bij het bekend worden van nieuwe informatie over uw stof, bv. als REACH-registratiedossiers worden bijgewerkt;
- bij wijzigingen in de indelingscriteria.

U moet nieuwe informatie en wetswijzigingen bijhouden om de indeling van uw stof of mengsel in overeenstemming te brengen met de uitkomst van de nieuwe evaluatie. Ook moet u het etiket, de kennisgeving en het SDS dat/die daarmee verband houdt zo snel mogelijk bijwerken.

Wijzigingen aan geharmoniseerde indelingen of CLP-criteria door middel van een ATP aan CLP moeten na een overgangperiode van normaliter achttien maanden na bekendmaking worden doorgevoerd in het Publicatieblad van de Europese Unie.

11.7 Flexibele benaderingen voor het indelen van mengsels op basis van verschillende soorten informatie

In grote lijnen voorziet de CLP-verordening in een aantal verschillende benaderingen om een mengsel in te delen. Het is belangrijk om ervoor te zorgen dat u voor elke gevarenklasse of -categorie de meest geschikte methode voor uw mengsel kiest. Dit is afhankelijk van de vraag of u uw mengsel beoordeelt op fysische, gezondheids- of milieugevaren, en van het soort informatie dat u ter beschikking staat. Voor meer details verwijzen wij u naar de webpagina over het indelen van mengsels op de website van ECHA (<https://echa.europa.eu/support/mixture-classification>) en paragraaf 1.6 van het [Richtsnoer voor de toepassing van de CLP-criteria](#).

al naar gelang de informatie die u ter beschikking staat en het gevaar waar het om gaat, dient u bij het indelen gebruik te maken van de onderstaande benaderingen, in de hieronder genoemde volgorde (CLP, artikel 9):

- indeling vastgesteld op grond van gegevens over het mengsel zelf, door de criteria voor stoffen in CLP-bijlage I toe te passen. Van deze regel wordt afgeweken bij CMR-gevaren en bij de eigenschappen van bioaccumulatie en biodegradatie, voor zover die bijdragen aan een indeling als 'gevaarlijk voor het aquatisch milieu' (CLP, artikel 6, lid 3 en 4). Als de criteria niet rechtstreeks kunnen worden toegepast op de beschikbare gegevens, dient u gebruik te maken van een deskundige

beoordeling om de beschikbare informatie te beoordelen door middel van een bewijskrachtbepaling²⁰ (CLP, artikel 9, lid 3, en CLP-bijlage I, punt 1.1.1);

- uitsluitend voor gezondheids- en milieugevaren: indeling op grond van de zogenoemde extrapolatieprincipes, waarbij gegevens over soortgelijke geteste mengsels en informatie over afzonderlijke gevaarlijke samenstellende stoffen worden benut. U dient een deskundige beoordeling toe te passen om er zeker van te zijn dat bestaande gegevens over soortgelijke mengsels voor een zo groot aantal mengsels kunnen worden benut; en
- uitsluitend voor gezondheids- en milieugevaren: indeling op grond van berekening of op grond van concentratiegrenzen, met inbegrip van SCL's, M-factoren en ATE's, als in het mengsel stoffen aanwezig zijn die voor het betreffende gevaar zijn ingedeeld. In dat geval dient u ook alle geharmoniseerde indelingen voor de in het mengsel aanwezige stoffen te gebruiken, met inbegrip van alle SCL's, M-factoren en ATE's die vermeld staat in CLP-bijlage VI of in de C&L-inventaris.

Hieronder staat vermeld waar u verdere richtsnoeren kunt vinden voor het toepassen van:

- Bepaling van de bewijskracht in het [Richtsnoer voor informatie-eisen en beoordeling chemische veiligheid](#) onder de REACH-verordening;
- de extrapolatieprincipes: in paragraaf 1.6.3.2 van het [Richtsnoer voor de toepassing van de CLP-criteria](#);
- de berekeningsmethoden: in paragraaf 1.6.3.4 van het [Richtsnoer voor de toepassing van de CLP-criteria](#); en
- de concentratiegrenzen, met inbegrip van SCL's en M-factoren: in deel 1.6.3.4 van het [Richtsnoer voor de toepassing van de CLP-criteria](#).

---

²⁰ De vermelde gevaren van de samenstellende stoffen zijn niet per definitie indicatief voor het gevaar dat met het mengsel (zoals een legering) gemoeid gaat. Het is raadzaam het mengsel zorgvuldig te beoordelen aan de hand van de specifieke richtlijnen in paragraaf 1.6 van het [Richtsnoer voor de toepassing van de CLP-criteria](#).

12. Etikettering

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de verplichtingen met betrekking tot etikettering. Voor meer gedetailleerde informatie verwijzen wij u naar het [Richtsnoer voor etikettering en verpakking in overeenstemming met de CLP-verordening](#), dat te vinden is op de website van ECHA.

12.1 Wat moet u etiketteren?

Een stof of een mengsel in een verpakking moet worden geëtiketteerd volgens de CLP-regels:

- als de stof of het mengsel zelf als gevaarlijk is ingedeeld²¹; of
- als het een mengsel is dat een of meer stoffen bevat die als gevaarlijk zijn ingedeeld bij hogere concentraties dan die in deel 2 van CLP-bijlage II zijn vermeld, zelfs als het mengsel zelf niet in zijn geheel als gevaarlijk is ingedeeld. In dat geval is de aanvullende etikettering als uiteengezet in deel 2 van CLP-bijlage II van toepassing (CLP, artikel 25, lid 6); en
- als het een ontplofbaar voorwerp is als beschreven in deel 2.1 van CLP-bijlage I.

12.2 Wie moet etiketteren?

Als u een **fabrikant, importeur, downstreamgebruiker** (zoals een formuleerder) of **distributeur** (zoals een detailhandelaar) bent, dan moet u alle stoffen of mengsels waarbij etikettering verplicht is en die zich in een verpakking bevinden (zie hierboven) etiketteren voordat u ze in de handel brengt (CLP, artikel 4, lid 4). Dit geldt ook voor **producenten en importeurs van voorwerpen** die ontplofbaar zijn volgens de criteria van deel 2 van CLP-bijlage I.

Bent u een **distributeur**, dan hoeft u voor het etiketteren niet vanaf nul in te delen, maar kunt u de indeling van een stof of mengsel overnemen van uw leverancier, mits die indeling is vastgesteld in overeenstemming met CLP, titel II (CLP, artikel 4, lid 5, CLP, artikelen 5-16). Deze regel geldt ook als u een **downstreamgebruiker** bent, mits u de samenstelling van de aan u geleverde stof of het aan u geleverde mengsel niet wijzigt (zie paragraaf 2 van dit richtsnoer).

12.3 Hoe moet u etiketteren?

Uw etiketten dienen duurzaam te zijn bevestigd op een of meer oppervlakken van de onmiddellijke verpakking van uw stof of mengsel (CLP, artikel 31). Zij dienen horizontaal leesbaar te zijn als de verpakking op normale wijze wordt neergezet.

Uw etiketten moeten een minimumafmeting hebben al naar gelang de inhoud van de verpakking, zie tabel 8 hieronder:

---

²¹ Sommige vormen zijn vrijgesteld van etikettering, zie punt 1.3 van CLP-bijlage I.

Tabel 8 Afmetingen van etiketten (en pictogram) als gedefinieerd in CLP-bijlage I, punt 1.2.1

Inhoud van de verpakking	Afmetingen van het etiket (in millimeters)	Afmetingen van elk pictogram (in millimeters)
≤ 3 liter	Zo mogelijk ten minste 52 x 74	Niet kleiner dan 10 x 10 Zo mogelijk ten minste 16 x 16
> 3 liter maar ≤ 50 liter	Ten minste 74 x 105	Ten minste 23 x 23
> 50 liter maar ≤ 500 liter	Ten minste 105 x 148	Ten minste 32 x 32
> 500 liter	Ten minste 148 x 210	Ten minste 46 x 46

U kunt de etiketteringsinformatie op de verpakking zelf aangeven, in plaats van op een etiket. U kunt de etiketteringsinformatie dus rechtstreeks op de verpakking afdrukken in plaats van een etiket met de etiketteringsinformatie op de verpakking te plakken. U dient zich echter wel te voldoen aan alle hieronder vermelde etiketteringseisen.

Als u wilt dat uw etiket aan zowel de eisen van de CLP-verordening als de regels voor het vervoer van gevaarlijke goederen (ADR, RID, ICAO, IMDG) voldoet - de zogenoemde gecombineerde etikettering - dan dient u, afhankelijk van de verpakkingslagen, na te gaan wanneer CLP-etikettering, vervoersetikettering (of -markering) of beide noodzakelijk zijn (CLP, artikel 33). Zie voor meer details paragraaf 5.4 van het [Richtsnoer voor etikettering en verpakking in overeenstemming met de CLP-verordening](#).

12.4 In welke taal (talen) moet het etiket zijn gesteld?

Uw etiketten moeten zijn gesteld in de officiële taal of talen van de lidstaat (lidstaten) waar de stof of het mengsel in de handel wordt gebracht, tenzij door de betrokken lidstaat (lidstaten) anders wordt bepaald²². In dit licht zult u wellicht de relevante nationale wetgeving willen nalopen die dit soort bepalingen bevat.

In het algemeen kunt u meer talen gebruiken dan waar de lidstaat (lidstaten) u toe verplicht(en), mits in alle gebruikte talen dezelfde informatie wordt vermeld (CLP, artikel 17, lid 2) en het etiket nog steeds voldoet aan de eis dat het gemakkelijk leesbaar is (CLP, artikel 31).

²² ECHA heeft de tabel 'Languages required for labels and safety data sheet' (Vereiste talen voor etiketten en veiligheidsinformatieblad) gepubliceerd, die te raadplegen is op de webpagina over etikettering: <https://echa.europa.eu/regulations/clp/labelling>.

12.5 Welke informatie is vereist op het etiket?

Als uw stof of mengsel moet worden geëtiketteerd en zich in een verpakking bevindt, dan dient het de etiketteringselementen te bevatten conform artikel 17 van de CLP:

- de naam, het adres en het telefoonnummer van de leverancier(s) van de stof of het mengsel;
- de nominale hoeveelheid van de stof of het mengsel in de aan het publiek aangeboden verpakking, tenzij die hoeveelheid elders op de verpakking wordt vermeld;
- productidentificaties; en, indien van toepassing:
  - gevarenpictogrammen;
  - signaalwoord;
  - gevarenaanduidingen;
  - toepasselijke veiligheidsaanbevelingen; en
  - aanvullende informatie.

De hierboven beschreven etiketteringselementen moeten duidelijk en onuitwisbaar op uw etiketten worden aangebracht. Ook moet u ervoor zorgen dat zij duidelijk afsteken tegen de achtergrond van uw etiketten en dat de grootte en spatiëring zo zijn gekozen dat zij gemakkelijk leesbaar zijn.

U zult in uw etiketten wellicht ook informatie moeten opnemen die op grond van andere wetgeving vereist is, zoals informatie vereist in wetgeving betreffende biociden, gewasbeschermingsmiddelen, reinigingsmiddelen en spuitbussen (zie ook de informatie hieronder).

De specifieke etiketteringsvereisten zijn vastgelegd in CLP-bijlage I, punt 1.3. Zij gelden voor (CLP, artikel 23):

- verplaatsbare gasflessen;
- gasflessen bedoeld voor propaan, butaan of vloeibaar petroleumgas;
- aërosolen en van een vaste verstuiver voorziene houders die stoffen of mengsels bevatten die als gevaarlijk bij aspiratie zijn ingedeeld;
- metalen in massieve vorm, legeringen, mengsels die polymeren bevatten, mengsels die elastomeren bevatten;
- ontplofbare stoffen als bedoeld in CLP-bijlage I, punt 2.1, die in de handel worden gebracht met het oog op hun explosieve of pyrotechnische eigenschappen;
- stoffen of mengsels die zijn ingedeeld als bijtend voor metalen maar niet als bijtend voor de huid en/of ogen.

12.6 Productidentificaties

U moet op uw etiketten dezelfde productidentificaties gebruiken als in de SDS's voor uw producten.

Rekening houdend met de hierboven genoemde regels voor het gebruik van talen, moeten productidentificaties voor stoffen bestaan uit (CLP, artikel 18):

1. een naam en een identificatienummer zoals vermeld in CLP-bijlage VI, deel 3; of
2. een naam en een identificatienummer zoals vermeld in de C&L-inventaris, voor zover de stof niet in CLP-bijlage VI, deel 3 is opgenomen; of
3. het nummer van de Chemical Abstracts Service (CAS-nummer) en de benaming van de [International Union of Pure and Applied Chemistry](#) (IUPAC-benaming), of het CAS-nummer en een andere internationaal erkende naam²³, als de stof noch in CLP-bijlage VI, deel 3, noch in de door het Agentschap beheerde C&L-inventaris wordt bijgehouden; of
4. de IUPAC-benaming of een andere internationaal erkende naam als er geen CAS-nummer beschikbaar is en geen van de bovenstaande situaties van toepassing is.

Rekening houdend met de hierboven genoemde regels voor het gebruik van talen, moeten productidentificaties voor mengsels beide onderstaande beschrijvingen omvatten:

1. de handelsnaam of de benaming van het mengsel; en
2. de identiteit van alle stoffen in het mengsel die bijdragen tot de indeling van het mengsel wat betreft acute toxiciteit, huidcorrosie of ernstig oogletsel, mutageniteit in geslachtscellen, kankerverwekkendheid, voortplantingstoxiciteit, sensibilisatie van de luchtwegen of de huid, specifieke doelorgaan toxiciteit (STOT) of aspiratiegevaar.

Om het aantal chemische namen op het etiket te beperken, hoeft u niet meer dan vier chemische namen te gebruiken, tenzij dit nodig is vanwege de aard en ernst van de gevaren. De door u gekozen chemische namen moeten de stoffen aanduiden die in eerste instantie aanleiding geven tot de belangrijkste gezondheidsgevaren waarop uw indeling en keuze van gevarenaanduidingen zijn gebaseerd.

Als u van mening bent dat bekendmaking van een stof die zich in uw mengsel bevindt op een van de hierboven beschreven wijzen de vertrouwelijkheid van uw werkzaamheden of uw intellectuele eigendom in gevaar brengt, dan kunt u het Agentschap verzoeken om een meer beschrijvende algemene benaming die de belangrijkste functionele groepen aangeeft, dan wel een alternatieve benaming te mogen gebruiken (CLP, artikel 24) (zie paragraaf [18](#) van dit richtsnoer).

12.7 Gevarenpictogrammen

Een gevarenpictogram is een afbeelding die een bepaald gevaar weergeeft. Dienovereenkomstig is de indeling van uw stof of mengsel bepalend voor welke gevarenpictogrammen op uw etiket moeten verschijnen, zoals uiteengezet in deel 2 (fysische gevaren), 3 (gezondheidsgevaren) en 4 (milieugevaren) van CLP-bijlage I (CLP,

---

²³ Als de IUPAC-benaming uit meer dan 100 tekens bestaat, kunt u een van de andere namen gebruiken (gebruikelijke benaming, handelsnaam of afkorting) die in punt 2.1.2 van REACH-bijlage VI worden genoemd, mits uw kennisgeving aan het Agentschap, in overeenstemming met CLP, artikel 40, zowel de IUPAC-benaming als de andere benaming die u van plan bent te gebruiken, bevat.

artikel 19). De toepasselijkheid van de gevarenpictogrammen volgens de specifieke gevarenklasse en gevarencategorie is ook te vinden in CLP-bijlage V.

De kleur en weergave van uw etiketten moeten zo zijn gekozen dat het gevarenpictogram en de achtergrond hiervan duidelijk zichtbaar zijn. Gevarenpictogrammen hebben de vorm van een vierkant op zijn punt (diamantvorm) en moeten bestaan uit een zwart symbool op een witte achtergrond met een rood kader (CLP-bijlage I, punt 1.2.1). Elk gevarenpictogram moet ten minste een vijftiende deel beslaan van het minimumoppervlak van het etiket zoals gedefinieerd in tabel 1.3 in CLP-bijlage I, punt 1.2.1 (en vermeld in tabel 8 in paragraaf [12.3](#) hierboven), maar het oppervlak van het pictogram mag niet minder zijn dan 1 cm².

12.8 Signaalwoorden

Door een signaalwoord weet de lezer of een gevaar in grote lijnen meer of minder ernstig is. Het etiket dient de relevante signaalwoorden overeenkomstig de indeling van de gevaarlijke stof of het gevaarlijke mengsel te bevatten. Als uw stof of mengsel een ernstiger gevaar met zich meebrengt, dient op het etiket het signaalwoord 'gevaar' te worden vermeld. Zijn de gevaren minder ernstig, dan hoort op het etiket het signaalwoord 'waarschuwing' te staan (CLP, artikel 20).

Voor elke specifieke indeling zijn de toepasselijke signaalwoorden uiteengezet in de tabellen die aangeven welke etiketteringselementen vereist zijn voor elke gevarenklasse als uiteengezet in deel 2 tot en met 5 van CLP-bijlage I. Voor sommige gevarencategorieën (zoals ontplofbare stoffen, subklasse 1.6) bestaat er geen signaalwoord.

12.9 Gevarenaanduidingen

Op uw etiketten moeten ook de toepasselijke gevarenaanduidingen worden vermeld die de aard en ernst van de gevaren van uw stof of mengsel aangeven (CLP, artikel 21).

Voor elke specifieke gevarenindeling zijn de toepasselijke gevarenaanduidingen uiteengezet in de tabellen in deel 2 tot en met 5 van CLP-bijlage I. Als een stofindeling geharmoniseerd is en opgenomen is in CLP-bijlage VI, deel 3, dan moet de overeenkomstige gevarenaanduiding die op deze indeling van toepassing is, op het etiket worden vermeld, samen met andere gevarenaanduidingen voor een niet-geharmoniseerde indeling.

In CLP-bijlage III staat aangegeven in welke bewoordingen de gevarenaanduidingen op de etiketten moeten staan. De gevarenaanduidingen in een bepaalde taal moeten op het etiket samen met de veiligheidsaanbevelingen in dezelfde taal worden afgebeeld (zie hieronder).

12.10 Veiligheidsaanbevelingen

Op uw etiketten moeten de toepasselijke veiligheidsaanbevelingen worden vermeld (CLP, artikel 22), die een advies bevatten omtrent de maatregelen die men kan treffen om schadelijke gevolgen voor de gezondheid van mens en milieu, die uit de gevaren van uw stof of mengsel voortvloeien, te voorkomen of zo veel mogelijk te beperken. De volledige set veiligheidsaanbevelingen die voor elke specifieke indeling geldt, is uiteengezet in de tabellen in deel 2 tot en met 5 van CLP-bijlage I, die aangeven welke elementen voor elke gevarenklasse op het etiket moeten staan.

De veiligheidsaanbevelingen worden uitgekozen conform artikel 28 van de CLP en conform deel 1 van CLP-bijlage IV. Bij de keuze moet rekening worden gehouden met de gebruikte

gevarenaanduidingen en het beoogde of geïdentificeerde gebruik van de stof of het mengsel. Normaal gesproken mogen op het etiket niet meer dan zes veiligheidsaanbevelingen staan, tenzij dit nodig is om de aard en ernst van de gevaren weer te geven. Voor de selectie van de meest passende veiligheidsaanbevelingen, worden verdere richtlijnen gegeven in paragraaf 7 van het [Richtsnoer voor etikettering en verpakking in overeenstemming met de CLP-verordening](#) dat te vinden is op de website van ECHA.

In deel 2 van CLP-bijlage IV staat aangegeven in welke bewoordingen de veiligheidsaanbevelingen op de etiketten moeten staan. De veiligheidsaanbevelingen in een bepaalde taal moeten op het etiket samen met de gevarenaanduidingen in dezelfde taal worden afgebeeld (zie hieronder).

12.11 Codes voor gevarenaanduidingen en veiligheidsaanbevelingen

Gevarenaanduidingen en veiligheidsaanbevelingen worden als volgt gecodeerd met behulp van een unieke alfanumerieke code die uit één letter en drie cijfers bestaat:

- de letter 'H' (voor 'gevarenaanduiding') of 'P' (voor 'veiligheidsaanbeveling'). Gevarenaanduidingen die overgenomen zijn uit de DSD en de DPD, maar nog niet in het GHS zijn opgenomen, zijn gecodeerd met 'EUH';
- een cijfer dat het type gevaar aanduidt, bv. '2' voor fysische gevaren; en
- twee cijfers die de opeenvolgende nummering aangeven van gevaren zoals ontplofbaarheid (codes 200 tot en met 210), ontvlambaarheid (codes 220 tot en met 230), enz.

Het coderingsbereik van de gevarenaanduidingen en veiligheidsaanbevelingen onder de CLP-verordening is weergegeven in tabel 9.

Tabel 9 Het coderingsbereik van gevarenaanduidingen en veiligheidsaanbevelingen onder de CLP-verordening

Gevarenaanduidingen: H	Veiligheidsaanbevelingen: P
200 – 299 Fysisch gevaar	100 Algemeen
300 – 399 Gezondheidsgevaar	200 Preventie
400 – 499 Milieugevaar	300 Reactie
	400 Opslag
	500 Verwijdering

Het is echter niet verplicht om deze codes op het etiket te vermelden. Alleen de gevarenaanduidingen en veiligheidsaanbevelingen zelf moeten op het etiket staan.

12.12 Aanvullende informatie

Uw etiket moet de toepasselijke aanvullende informatie bevatten als uw stof of mengsel, dat als gevaarlijk is ingedeeld, de fysische of gezondheidseigenschappen bezit als beschreven in punt 1.1 en 1.2 van CLP-bijlage II. Elke aanduiding moet worden verwoord overeenkomstig de beschrijving in die punten en in deel 2 van CLP-bijlage III (CLP, artikel 25).

Als een mengsel een als gevaarlijk ingedeelde stof bevat, moet het worden geëtiketteerd overeenkomstig CLP-bijlage II, deel 2, en moeten de aanduidingen ook worden opgenomen in de rubriek bestemd voor aanvullende informatie.

Voor mengsels waarvoor uit hoofde van artikel 45 van de CLP en CLP-bijlage VIII indieningsvereisten bestaan, moet een unieke formule-identificator (UFI) worden gedrukt op of bevestigd op het etiket of gedrukt op de verpakking in de nabijheid van de andere etiketteringselementen, indien van toepassing. Hierdoor kan een gifcentrum dat wordt ingeschakeld voor advies over de handelwijze bij een vergiftigingsincident met een product snel en ondubbelzinnig vaststellen welk(e) mengsel(s) het product bevat en de desbetreffende ingediende informatie achterhalen (zie voor nadere informatie het [Guidance on harmonised information relating to emergency health response \(Richtsnoer over geharmoniseerde informatie in verband met de gezondheid, met het oog op respons in noodgevallen\) – CLP-bijlage VIII](#) en paragraaf 4.8.1.1 van het [Richtsnoer voor etikettering en verpakking in overeenstemming met de CLP-verordening](#)).

U kunt uw eigen informatie weergeven in de rubriek voor aanvullende etikettering. Deze informatie moet in dat geval:

- voorzien in verdere nuttige details;
- het niet ingewikkelder maken om de vereiste etiketteringselementen te bepalen;
- consistent zijn met de indeling van een stof of mengsel. Dit betekent ook dat inconsistente aanduidingen als 'niet giftig', 'niet schadelijk' of 'ecologisch' moeten worden vermeden; en
- de validiteit van de informatie in de etiketteringselementen die een indeling overeenkomstig CLP-bijlage I, deel 2-5 weergeven, niet tegenspreken of in twijfel trekken.

In deze rubriek komen ook alle etiketteringselementen die voortvloeien uit andere documenten van de Unie (CLP, artikel 32, lid 6). Zo worden de aanvullende etiketteringselementen die vereist zijn voor biociden (geautoriseerd onder Verordening (EU) nr. 528/2012), gewasbeschermingsmiddelen (geautoriseerd onder Verordening (EG) nr. 1107/2009), het gehalte aan VOC (vluchtige organische verbindingen) in verven overeenkomstig Richtlijn 2004/42/EG, en verder alle etikettering die in bijlage XVII bij REACH is vereist, opgenomen in deze rubriek.

Artikel 65 van REACH bepaalt dat houders van een autorisatie en **downstreamgebruikers** die de stoffen in een mengsel opnemen, het nummer van de autorisatie op het etiket moeten vermelden voordat zij de stof of het mengsel in de handel brengen voor een toegelaten gebruik.

12.13 Hoe moet u uw etiketten indelen?

U kunt uw etiketten zo indelen dat de beste duidelijkheid wordt verkregen. De gevarenpictogrammen, signaalwoorden, gevarenaanduidingen en veiligheidsaanbevelingen worden echter bij elkaar op de etiketten geplaatst.

U mag zelf kiezen in welke volgorde u de gevarenaanduidingen en veiligheidsaanbevelingen op het etiket zet. U dient ze echter gewoonlijk op het etiket per taal te groeperen (CLP, artikel 32). Als er meer dan een taal op het etiket wordt gebruikt, dan dienen de gevarenaanduidingen en veiligheidsaanbevelingen die in een bepaalde taal zijn gesteld als één pakket te worden beschouwd en bij elkaar op het etiket te worden geplaatst. Zodoende kan de lezer alle toepasselijke gevaren- en veiligheidsinformatie op één plek terugvinden.

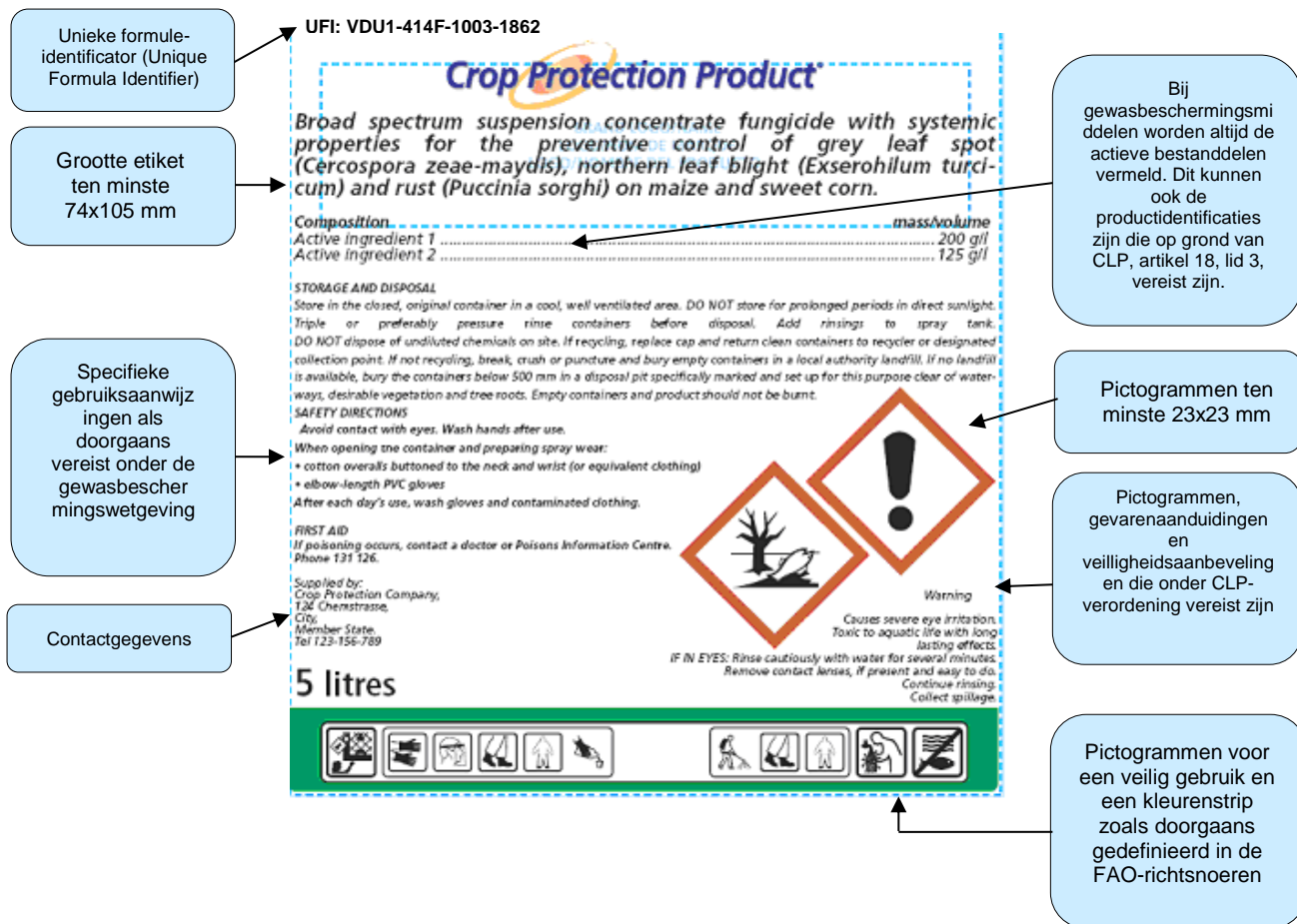
In de volgende paragraaf is een voorbeeld van een etiket afgebeeld (figuur 2). Dit voorbeeld laat zien hoe aanvullende informatie die op grond van andere wetgeving vereist is, in het CLP-etiket kan worden opgenomen. De aanvullende informatie in dit voorbeeld is van het soort dat doorgaans wordt weergegeven op het etiket van gewasbeschermingsmiddelen.

Meer voorbeelden van etiketten vindt u in paragraaf 6 van het [Richtsnoer voor etikettering en verpakking in overeenstemming met de CLP-verordening](#).

12.14 Wanneer moet u uw etiketten aanpassen?

U moet uw etiketten onverwijld bijwerken als de indeling en etikettering van uw stof of mengsel wordt gewijzigd, waarbij er sprake is van een nieuw, ernstiger gevaar of waarbij er uit hoofde van artikel 25 van de CLP nieuwe aanvullende etiketteringselementen vereist zijn (CLP, artikel 30). Dit geldt ook voor niet-ingedeelde mengsels die ten minste één als gevaarlijk ingedeelde stof bevatten.

Als andere etiketteringselementen vereist zijn, bijvoorbeeld als de herziene indeling minder ernstig is of als het telefoonnummer is gewijzigd, dan moet de leverancier van een stof of mengsel ervoor zorgen dat het etiket binnen 18 maanden wordt bijgewerkt. Voor stoffen of mengsels die onder de BPR of de PPPR vallen, worden de etiketten bijgewerkt in overeenstemming met deze verordeningen.

Figuur 2 Voorbeeld van een etiket met informatie die op grond van andere wetgeving vereist is

12.15 Niet-verpakte stoffen en mengsels

Over het algemeen worden stoffen en mengsels, vooral de stoffen en mengsels die beschikbaar worden gesteld aan het publiek, geleverd in een verpakking vergezeld van de noodzakelijke etiketteringsinformatie. Als niet-verpakte materialen worden geleverd aan professionele gebruikers, worden etiketteringsinformatie en andere toepasselijke gevareninformatie op andere wijze verstrekt dan via een etiket, meestal in het SDS. In bijzondere omstandigheden mogen stoffen en mengsels ook aan het publiek worden aangeboden zonder verpakking. Als de stof of het mengsel vermeld staat in CLP-bijlage II, deel 5 (momenteel alleen cement en beton in natte toestand), dan is een kopie van de etiketteringselementen altijd verplicht, bijvoorbeeld op een factuur of rekening (CLP, artikel 29, lid 3, CLP-bijlage II, deel 5).

13. De prioriteitenregels voor etikettering toepassen

13.1 Toepassing van de prioriteitenregels

Als een stof of een mengsel een aantal gevaarlijke eigenschappen bezit, dan wordt een systeem op basis van prioriteitenregels gebruikt om de meest passende etiketteringselementen vast te stellen en zodoende de informatie op het etiket tot het meest essentiële te beperken en de lezer niet te overladen of in verwarring te brengen.

13.2 Signaalwoorden

Als u het signaalwoord 'gevaar' moet gebruiken, mag het signaalwoord 'waarschuwing' niet op het etiket staan.

13.3 Gevarenpictogrammen

Als de indeling van een stof of mengsel aanleiding zou geven tot meer dan één pictogram op het etiket, dan kunt u de hieronder samengevatte prioriteitenregels toepassen om het aantal vereiste pictogrammen te beperken (CLP, artikel 26). U moet altijd de pictogrammen plaatsen die voor elke gevarenklasse de meest ernstige gevarencategorie aanduiden. Dit geldt ook als een stof zowel geharmoniseerde als niet-geharmoniseerde indelingen heeft (CLP, artikel 26, lid 2).

De prioriteitenregels met betrekking tot gevarenpictogrammen zijn:

- **Voor fysische gevaren:** als uw stof of mengsel is ingedeeld als GHS01 (ontploffende bom), dan zijn GHS02 (vlam) en GHS03 (vlam boven cirkel) optioneel, behalve in gevallen waar meer dan één pictogram verplicht is (CLP-bijlage I, punt 2.8 zelfontledende stoffen en mengsels, type B en punt 2.15, organische peroxiden, type B)...

Optioneel

Optioneel

- **Voor gezondheidsgevaren:** als GHS06 (doodshoofd met gekruiste beenderen) van toepassing is, dan mag GHS07 (uitroepteken) niet worden afgebeeld...

- Als GHS02 (vlam) of GHS06 (doodshoofd met gekruiste beenderen) van toepassing is, dan is het gebruik van GHS04 (gasfles) optioneel....

of

Optioneel

Optioneel

- Als GHS05 (corrosie) van toepassing is, dan mag GHS07 (uitroepteken) niet worden gebruikt voor huid- of oogirritatie ...

... maar wel voor andere gevaren.

- Als GHS08 (gezondheidsgevaar) wordt geplaatst voor sensibilisatie van de luchtwegen, dan mag GHS07 (uitroepteken) niet worden gebruikt voor sensibilisatie van de huid of voor huid- of oogirritatie ...

... maar wel voor andere gevaren.

Op uw stof of mengsel kunnen ook de vervoersregels voor etikettering gelden. In sommige gevallen kan een bepaald gevarenpictogram volgens de CLP op de verpakking worden weggelaten, zoals uiteengezet in artikel 33 van de CLP.

13.4 Gevarenaanduidingen

Alle gevarenaanduidingen moeten op het etiket worden geplaatst, tenzij sprake is van onmiskenbare herhaling of overvloedige informatie.

13.5 Veiligheidsaanbevelingen

U dient de hele verzameling veiligheidsaanbevelingen door te nemen die kunnen worden toegekend op grond van de gevarenindeling van uw stof of mengsel en alle aanbevelingen te schrappen die duidelijk onnodig of overbodig zijn. Op het etiket zouden het liefst maximaal zes veiligheidsaanbevelingen mogen staan, tenzij een groter aantal aanbevelingen nodig is om de ernst van de gevaren weer te geven. Voor een flexibele toepassing van veiligheidszinnen wordt aangemoedigd combinaties of samenvoegingen van veiligheidsaanbevelingen te gebruiken om ruimte op het etiket te besparen en de leesbaarheid te verbeteren. Als uw stof of mengsel moet worden geëtiketteerd en bedoeld is om aan het publiek te verkopen, dan moet u één veiligheidsaanbeveling voor het

verwijderen van de stof of het mengsel evenals voor het verwijderen van de verpakking plaatsen.

Verdere richtlijnen en voorbeelden van de selectie van veiligheidsaanbevelingen worden verstrekt in het [Richtsnoer voor etikettering en verpakking in overeenstemming met de CLP-verordening](#).

14. Specifieke bepalingen voor etikettering en verpakking

14.1 Uiteenlopende etiketterings- en verpakkingsomstandigheden

De etiketterings- en verpakkingseisen van de CLP-verordening zijn bedoeld om gebruikers te beschermen tegen de gevaren die stoffen of mengsels met zich meebrengen. Sommige soorten verpakkingen kunnen echter ongeschikt zijn voor etikettering. Ook kunnen in verschillende verpakkingslagen gevaarlijke stoffen en mengsels aanwezig zijn; deze stoffen of mengsels kunnen onder zowel de CLP-vereisten als de vereisten voor vervoersetikettering vallen. Tot slot kunnen bepaalde vereisten noodzakelijk zijn om het publiek tegen ernstige schade te beschermen. In deze paragraaf wordt beschreven hoe in de CLP-verordening deze situaties zijn geregeld.

14.2 Etiketteringsuitzonderingen voor kleine of moeilijk te etiketteren verpakkingen

Bent u een **fabrikant, importeur, downstreamgebruiker** of **distributeur** die stoffen of mengsels aanbiedt in een verpakking die te klein²⁴ is of een dusdanige vorm heeft dat niet aan de eisen van artikel 31 van de CLP kan worden voldaan, dan voorziet de CLP-verordening in uitzonderingen op de regels voor etikettering en verpakking (CLP, artikel 29). Er zijn ook speciale regels gedefinieerd voor de etikettering van oplosbare verpakkingen. Deze regels en vrijstellingen worden vermeld in CLP-bijlage I, punt 1.5. Voor meer richtlijnen over de toepasbaarheid van deze regels en vrijstellingen voor uw verpakte stoffen of mengsels, verwijzen wij u naar paragraaf 5.3 van het [Richtsnoer voor etikettering en verpakking in overeenstemming met de CLP-verordening](#).

14.3 Verpakkingsvoorschriften voor het aanbrengen van kinderveilige sluitingen en tastbare gevarenaanduidingen

Als u stoffen en mengsels aanbiedt aan het **publiek**, dient u wellicht kinderveilige sluitingen (CRF's) en/of tastbare gevarenaanduidingen (TWD's) op uw verpakking te bevestigen (CLP-bijlage II, deel 3). Deze voorschriften worden bepaald door ofwel een specifieke gevarenklasse of gevarencategorie, ofwel de concentratie van bepaalde stoffen als vermeld in de respectieve tabellen 10 en 11. Deze voorschriften zijn van toepassing ongeacht de inhoud van de verpakking.

Voor vloeibare consumentenwasmiddelen in oplosbare verpakkingen voor eenmalig gebruik zijn aanvullende veiligheidsmaatregelen getroffen om de verpakking minder aantrekkelijk en moeilijker te openen voor kinderen te maken. Met name artikel 35, lid 2, van de CLP en punt 3.3 van CLP-bijlage II beschrijven eisen voor de (oplosbare) buiten- en binnenverpakkingen. Zie voor meer details paragraaf 3.4 van het [Richtsnoer voor etikettering en verpakking in overeenstemming met de CLP-verordening](#).

---

²⁴ Een verpakkingsinhoud van 125 ml of meer kan niet als te klein worden beschouwd.

Tabel 10 Gevarenindelingen die aanleiding geven tot de CLP-voorschriften voor kinderveilige sluitingen en/of tastbare gevarenaanduidingen

Gevarenklasse (-categorie)	Kindveilige sluitingen	Tastbare gevarenaanduidingen
Acute toxiciteit (categorieën 1 tot en met 3)	✓	✓
Acute toxiciteit (categorie 4)		✓
STOT bij eenmalige blootstelling (categorie 1)	✓	✓
STOT bij eenmalige blootstelling (categorie 2)		✓
STOT bij herhaalde blootstelling (categorie 1)	✓	✓
STOT bij herhaalde blootstelling (categorie 2)		✓
Huidcorrosie (categorieën 1A, 1B en 1C)	✓	✓
Sensibilisatie van de luchtwegen (categorie 1)		✓
Aspiratiegevaar (categorie 1) <i>Met uitzondering van stoffen of mengsels in aerosolvorm of in een houder met een vaste verstuiver indien deze niet zijn ingedeeld voor een andere gevarenklasse die aanleiding geeft tot de eis(en) voor CRF of TWD.</i>	✓	✓
Mutageniteit in geslachtscellen (categorie 2)		✓
Kankerverwekkendheid (categorie 2)		✓
Voortplantingstoxiciteit (categorie 2)		✓
Ontvlambare gassen (waaronder chemisch instabiele gassen) (categorieën 1 en 2; categorieën A en B)		✓

Gevarenklasse (-categorie)	Kindveilige sluitingen	Tastbare gevarenaanduidingen
Ontvlambare vloeistoffen (categorieën 1 en 2)		✓
Ontvlambare vaste stoffen (categorieën 1 en 2)		✓

Tabel 11 Stoffen die aanleiding geven tot de CLP-bepalingen voor kinderveilige sluitingen (CLP-bijlage II, punt 3.1.1.3)

Identificatie van de stof	Concentratiegrens	Kinderveilige sluitingen
Methanol	≥ 3%	✓
Dichloormethaan	≥ 1%	✓

14.4 Specifieke voorschriften voor het etiketteren van verschillende verpakkingslagen

Artikel 33 van de CLP noemt de nieuwe voorschriften voor situaties waarin de verpakking van gevaarlijke stoffen of mengsels bestaat uit een buiten-, binnen- en mogelijk ook tussenverpakking. De algemene regel is dat als de etikettering van een buitenverpakking in principe onder zowel de vervoersvoorschriften als de CLP-voorschriften valt, etikettering of markering in overeenstemming met de transportwetgeving afdoende is, en er geen CLP-etikettering hoeft te worden geplaatst. Evenzo geldt dat indien een bij de CLP-verordening voorgeschreven gevarenpictogram verband houdt met dezelfde gevaren als die van het vervoer van gevaarlijke goederen, hoeft het bij deze verordening voorgeschreven gevarenpictogram niet op de buitenverpakking te worden aangebracht. Zie voor meer onderverdelingen met betrekking tot verschillende verpakkingslagen artikel 33 van de CLP en paragraaf 5.4 van het [Richtsnoer voor etikettering en verpakking in overeenstemming met de CLP-verordening](#).

15. Veiligheidsinformatiebladen

SDS's vormen een belangrijk communicatiehulpmiddel in de toeleveringsketen. Zij helpen alle actoren in de keten om te voldoen aan hun verplichtingen met betrekking tot het beheersen van risico's die uit het gebruik van stoffen en mengsels voortvloeien. Het CLP-gevaar-etiket en rubriek 2.2 van het SDS moeten consistent zijn.

	<p>De eis om een veiligheidsinformatieblad te leveren, is opgenomen in REACH, artikel 31, en REACH-bijlage II²⁵ 'Voorschriften voor de samenstelling van veiligheidsinformatiebladen'.</p> <p>De informatie in het SDS dient consistent te zijn met de informatie in het chemisch veiligheidsrapport (CSR), als een CSR vereist is op grond van artikel 14 of 37 van REACH. De in het CSR gedocumenteerde blootstellingsscenario's moeten als bijlage bij het SDS worden meegeleverd voor stoffen die vervaardigd of ingevoerd worden in hoeveelheden van 10 ton of meer per jaar.</p>
---	---

15.1 Wanneer dient u bij te werken?

Met betrekking tot indeling en etikettering en in de context van de CLP moet een bestaand SDS worden bijgewerkt als:

- nieuwe kennis over risico's beschikbaar komt;
- wordt voldaan aan een van de overige criteria die worden vermeld in artikel 31, lid 9, van REACH waarbij herziening van het veiligheidsinformatieblad is vereist (zie het Richtsnoer voor het samenstellen van veiligheidsinformatiebladen voor meer details)

15.2 Wat dient u bij te werken?

Alle nieuwe of herziene indelingen, inclusief wijzigingen van SCL's, M-factoren of ATE's voor stoffen, worden opgenomen in rubriek 2 (Identificatie van de gevaren) en rubriek 3 (Samenstelling en informatie over de bestanddelen) van uw veiligheidsinformatieblad. Wijzigingen worden aangegeven in rubriek 15 (Regelgeving). Ook moet de volledige tekst van een nieuwe gevarenaanduiding worden vermeld in rubriek 16 (Overige informatie) van het SDS.

Verder zult u de overige rubrieken van uw SDS's moeten herzien om ervoor te zorgen dat zij consistent zijn met de informatie waarop de nieuwe of herziene indeling is gebaseerd. Stel, u hebt in het kader van het indelingsproces nieuwe informatie gegenereerd of vastgesteld over de fysische, gezondheids- en milieugevaren van uw stof of mengsel. U dient dan de informatie te herzien die wordt verstrekt in rubriek 9 (Fysische en chemische eigenschappen), rubriek 11 (Toxicologische informatie) en rubriek 12 (Ecologische

²⁵ Met ingang van 1 juni 2015, zoals gewijzigd door Verordening (EU) nr. 2015/830.

informatie) van uw SDS's en alle toepasselijke nieuwe of bijgewerkte informatie te vermelden.

Als de indeling van uw stof of mengsel is veranderd (de ernst van het gevaar is toegenomen of afgenomen), dient u rekening te houden met het effect van deze veranderingen op de manier waarop u uw stof of mengsel op een veilige manier kunt hanteren; dit geldt ook voor alle effecten die van downstreamwetgeving uitgaan (zie hoofdstuk 22 van dit richtsnoer). In verband met REACH dient u na te gaan of de informatie in het CSR moet worden bijgewerkt in overeenstemming met actualiseringen van het SDS (rubriek 7 (Hanteren en opslag), rubriek 8 (Maatregelen ter beheersing van blootstelling/persoonlijke bescherming) of rubriek 13 (Instructies voor verwijdering)) of vice versa.

Artikel 31, lid 3, punt b) van REACH (gewijzigd door CLP, artikel 59, lid 2) is met ingang van 1 juni 2015 gewijzigd in (nieuwe tekst **vetgedrukt**):

"De leverancier verstrekt de afnemer op diens verzoek een overeenkomstig bijlage II opgesteld SDS wanneer een mengsel overeenkomstig de titels I en II van Verordening (EG) nr. 1272/2008 niet aan de criteria voor indeling als gevaarlijk voldoet, maar:

(a) ...

*(b) in een afzonderlijke concentratie van $\geq 0,1$ gewichtsprocent voor niet-gasvormige mengsels ten minste één stof bevat die **kankerverwekkend van categorie 2, giftig voor de voortplanting van categorie 1A, 1B en 2, gevoelig voor de huid categorie 1 is, effecten op of via lactatie heeft, dan wel persistent, bioaccumulerend en toxisch (PBT)** is volgens de criteria van bijlage XIII, of zeer persistent en sterk bioaccumulerend (**zPzB**) is volgens de criteria van bijlage XIII, of om andere dan de onder (a) genoemde redenen is opgenomen in de overeenkomstig artikel 59, lid 1, opgestelde lijst; of*

(c) [...]"

16. De inventaris van indelingen en etiketteringen - het aanmelden van stoffen

16.1 De inventaris van indelingen en etiketteringen

Informatie over de identiteit van een stof en over de indeling en etikettering van een stof moet worden meegedeeld aan het Agentschap. Het Agentschap neemt die informatie op in een speciale databank, de zogenoemde C&L-inventaris (CLP, artikel 42).

16.2 Wie moet er aanmelden?

Als u een **fabrikant** of **importeur** bent (of deel uitmaakt van een groep fabrikanten of importeurs) die een stof in de handel brengt, dient u het Agentschap bepaalde informatie te verstrekken (artikel 40 van de CLP) als uw stof:

- overeenkomstig de REACH-verordening moet worden geregistreerd (≥ 1 ton per jaar) en in de handel wordt gebracht (CLP, artikel 39, onder a));
- onder de CLP-verordening als gevaarlijk is ingedeeld en in de handel wordt gebracht, ongeacht de hoeveelheid (CLP, artikel 39, onder b)); of
- onder de CLP-verordening als gevaarlijk is ingedeeld en in een mengsel aanwezig is in een hoeveelheid groter dan de concentratiegrenzen als vermeld in CLP-bijlage I, waardoor het mengsel als gevaarlijk wordt ingedeeld, en het mengsel in de handel wordt gebracht (CLP, artikel 39, onder b)).

Een stof die u al onder de REACH-verordening hebt geregistreerd, hoeft u niet afzonderlijk aan te melden wanneer de te verstrekken informatie al verstrekt is als onderdeel van het REACH-registratiedossier. Dit geldt ook voor sommige stoffen die zich in voorwerpen bevinden, als artikel 7 van REACH in de registratie van die stoffen voorziet.

Ook moet de informatie die u ter kennisgeving hebt gestuurd worden bijgewerkt als u beschikt over nieuwe informatie die aanleiding geeft tot herziening van de indeling en de etiketteringselementen van een stof (CLP, artikel 40, lid 2). Mocht u een stof wel geregistreerd, maar niet aangemeld hebben én u beschikt over nieuwe informatie over gevaren, dan dient u het betreffende registratiedossier bij te werken.

Bent u een **downstreamgebruiker** die een mengsel formuleert, een **distributeur of producent van voorwerpen in de zin van artikel 7 van REACH**, dan hoeft u het Agentschap niet in kennis te stellen (zie paragraaf 2 van dit richtsnoer). Dit komt omdat uw stof in dat geval al in een eerdere fase in de toeleveringsketen is aangemeld.

Wat betreft de uiterste aanmeldingstermijn geldt dat u de stof moet aanmelden binnen één maand nadat deze in de handel werd gebracht. Voor importeurs wordt een maand uitstel berekend vanaf de dag waarop een stof, als zodanig of in een mengsel, fysiek het douanegebied van de Unie binnenkomt.

Als u de aan te melden informatie al aan het Agentschap hebt verstrekt in de vorm van een registratie onder de REACH-verordening, dan hoeft u geen aanvullende kennisgeving onder de CLP-verordening bij het Agentschap in te dienen (CLP, artikel 40, lid 1).

Behalve aan de CLP-verplichtingen die aan informatieverstrekkers worden opgelegd, moeten registranten ook aan verplichtingen conform REACH voldoen.

16.3 Welke informatie neemt u op in de aanmelding?

Als u een stof moet aanmelden, dient uw kennisgeving aan het Agentschap het volgende te bevatten (CLP, artikel 40, lid 1):

- uw identiteit, overeenkomstig punt 1 van bijlage VI bij REACH;
- de identiteit van de stof overeenkomstig de punten 2.1 tot en met 2.3.4 van REACH-bijlage VI;
- de CLP-indelingen van de stof;
- als de stof in een aantal, maar niet alle CLP-gevarenklassen of onderverdelingen daarvan is ingedeeld, een vermelding of dit het geval is wegens ontbrekende gegevens, gegevens die niet overtuigend zijn, of gegevens die wel overtuigend zijn om niet-indeling op te baseren;
- indien van toepassing, SCL's of M-factoren met betrekking tot de indeling als gevaarlijk voor het aquatisch milieu, d.w.z. acuut categorie 1 en chronisch categorie 1, met de reden waarom deze grenzen of M-factoren worden gebruikt; en
- de etiketteringselementen voor de stof, met inbegrip van de aanvullende gevarenaanduidingen als vermeld in CLP, artikel 25, lid 1.

De CLP-verordening eist dat als uw kennisgeving leidt tot een vermelding in de inventaris die van een andere vermelding voor diezelfde stof verschilt, u en de andere informatieverstrekker of registrant alles in het werk stelt om een overeengekomen vermelding in de inventaris tot stand te brengen (CLP, artikel 41). U kunt de stof echter op een andere manier indelen in een andere vermelding, mits u de reden(en) hiervan in uw kennisgeving aangeeft.

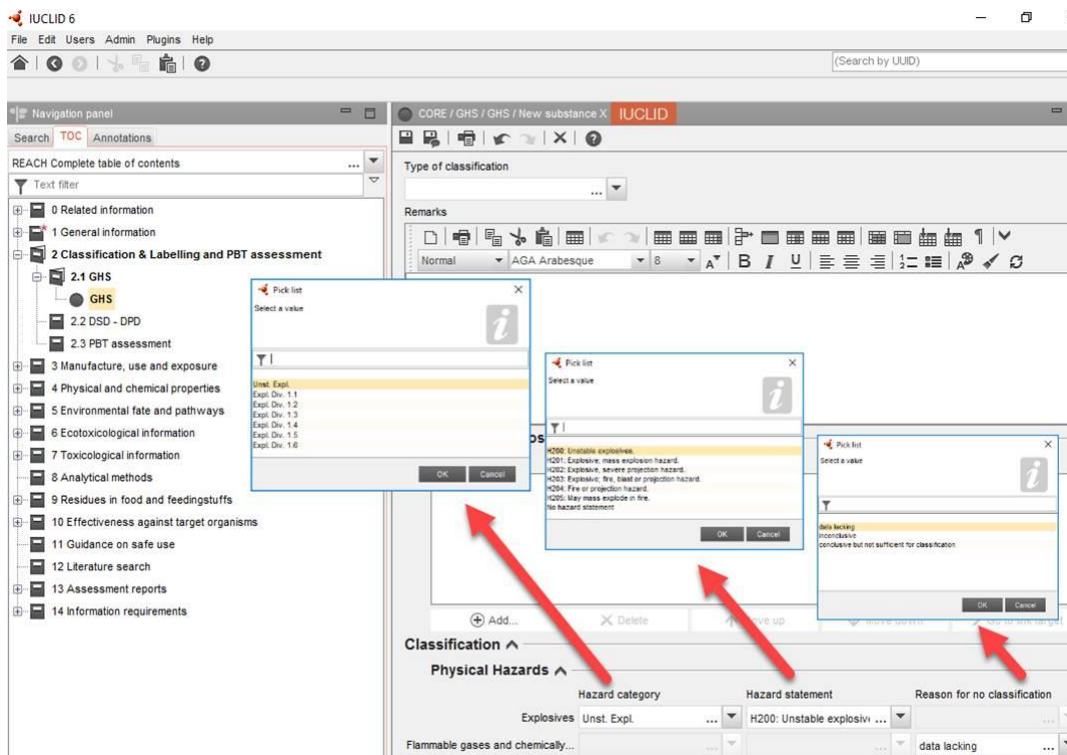
Als daarentegen uw stof een geharmoniseerde indeling heeft, moet u deze indelen in overeenstemming met de geharmoniseerde indeling in deel 3 van CLP-bijlage VI en deze indeling in uw kennisgeving opnemen (zie paragraaf 7 van dit richtsnoer). Mocht in deel 3 van CLP-bijlage VI geen M-factor vermeld staan voor stoffen die als gevaarlijk voor het aquatisch milieu zijn ingedeeld (categorie acuut 1 of chronisch 1), dan moet u een M-factor voor de stof vaststellen op basis van beschikbare gegevens. Voor meer informatie zie hoofdstuk 1.5 van het [Richtsnoer voor de toepassing van de CLP-criteria](#).

16.4 Welk formaat moet u voor de kennisgeving gebruiken?

Uw kennisgeving moet in het International Uniform Chemical Information Database (internationale databank voor uniforme informatie over chemische stoffen) (IUCLID)-format zijn. Voor het verzenden van een kennisgevingsdossier in het IUCLID-formaat kunt u gebruikmaken van de [online REACH-IT-dossiertools](#) of de downloadversie van [IUCLID 6](#) (Internationale Databank voor uniforme informatie over chemische stoffen) en uw IUCLID-dossier indienen via het REACH-IT-portaal (CLP, artikel 40, lid 1).

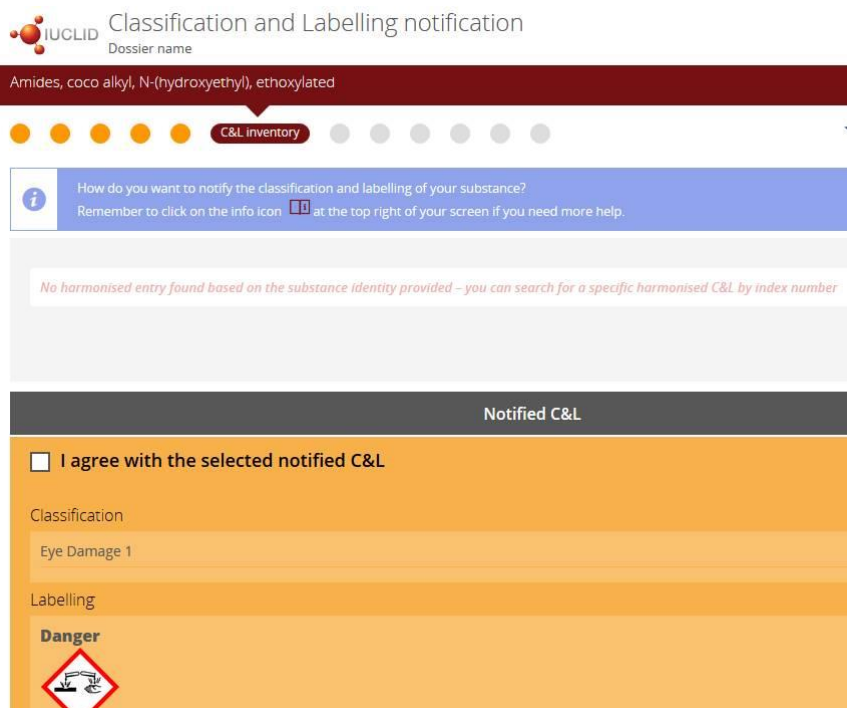
Ga naar de speciale webpagina op de ECHA-website voor hulp bij het bepalen van de kennisgevingsroute die voor u het meest geschikt is en voor alle benodigde informatie en links naar de tools: <https://echa.europa.eu/regulations/clp/cl-inventory/notification-to-the-cl-inventory>.

Figuur 3 hieronder toont een screenshot van IUCLID 6.

Figuur 3 Screenshot van IUCLID 6

Figuur 4 hieronder toont een screenshot van het online REACH-IT-dossiertools:

Figuur 4 Screenshot van het online REACH-IT-dossiertools

16.5 Wat gebeurt daarna?

Het Agentschap voegt aan de vermelding van de verstrekte informatie toe:

- of er op EU-niveau een geharmoniseerde indeling en etikettering voor de stof door opname in CLP-bijlage VI bestaat;
- of de vermelding een gezamenlijke vermelding is door registranten van dezelfde stof;
- of de vermelding overeen is gekomen door twee of meer informatieverstrekkers of registranten; of
- of de vermelding verschilt van een andere vermelding voor dezelfde stof.

De delen van de verstrekte informatie die overeenstemmen met de informatie als vermeld in artikel 119, lid 1 van REACH, moeten openbaar zijn, d.w.z.:

- de naam volgens de IUPAC-nomenclatuur voor gevaarlijke stoffen;
- indien van toepassing de naam van de stof als vermeld in de Europese inventaris van bestaande chemische handelsstoffen (EINECS); en
- de indeling en etikettering van de stof.

Wat betreft de naam volgens de IUPAC-nomenclatuur voor bepaalde stoffen kunt u een motivering naar het Agentschap sturen waarin u uitlegt waarom openbaarmaking van die naam schadelijk zou kunnen zijn voor uw zakelijke belangen (indienen overeenkomstig artikel 10, onder a), punt xi) van REACH). Als die motivering door het Agentschap als valide wordt aanvaard, zal die naam niet openbaar worden gemaakt.

17. Nieuwe informatie over gevaren

17.1 U moet informatie over gevaren bijhouden!

Onder de CLP-verordening is het aan u om als **fabrikant, importeur** of **downstreamgebruiker** op de hoogte te blijven van nieuwe wetenschappelijke of technische informatie die de indeling en etikettering van door u geleverde stoffen of mengsels zou kunnen wijzigen, zoals gesteld in artikel 15 van de CLP: "*Fabrikanten, importeurs en downstreamgebruikers nemen alle redelijke maatregelen die hen ter beschikking staan om zich op de hoogte te stellen van nieuwe wetenschappelijke of technische informatie die gevolgen kan hebben voor de indeling van de stoffen of mengsels die zij in de handel brengen.*"

17.2 Wat moet u doen?

U dient nieuwe informatie over gevaren te beoordelen om te bepalen of die al dan niet adequaat en voldoende betrouwbaar is om de indeling van uw stof of mengsel opnieuw te beoordelen. Als dit het geval is, moet u onverwijld een nieuwe beoordeling uitvoeren (CLP, artikel 15, lid 1). Als een wijziging van de indeling van uw stof of mengsel gerechtvaardigd is, moet u uw etiketten en SDS's dienovereenkomstig bijwerken. Een bijgewerkte versie van het SDS moet ook worden verstrekt aan alle afnemers aan wie de stof of het mengsel de voorafgaande 12 maanden is geleverd. Deze bijwerking dient onverwijld te gebeuren als er een nieuw, ernstiger gevaar is of als er nieuwe aanvullende etiketteringselementen vereist zijn (CLP, artikel 30, lid 1). Bij andere wijzigingen van de etikettering dient u het daarmee overeenstemmende etiket binnen 18 maanden aan te passen (CLP, artikel 30, lid 2).

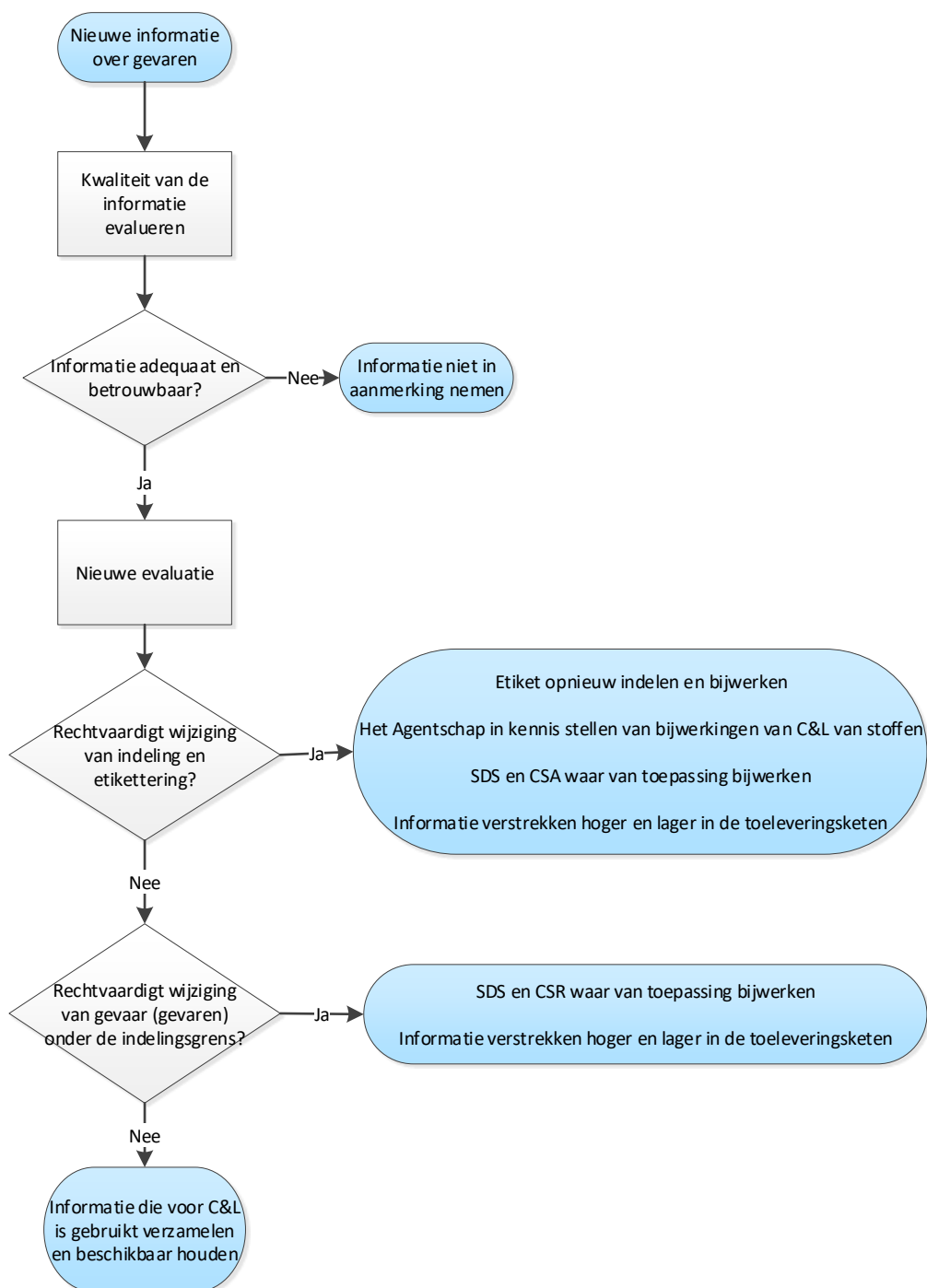
Als de indeling en etikettering van een stof verandert waarvoor u eerder een kennisgeving ten behoeve van de C&L-inventaris heeft ingediend, dient u het Agentschap hiervan in kennis te stellen (CLP, artikel 40, lid 2).

Chemische veiligheidsbeoordelingen en -rapporten worden, evenals SDS's, bijgewerkt zodra er nieuwe informatie over gevaren beschikbaar komt of als een wijziging van de indeling en etikettering plaatsvindt (artikelen 14 en 31 van REACH).

U dient nieuwe informatie over gevaren en alle door u aangebrachte wijzigingen van de indeling en etikettering te verstrekken aan de volgende actor of **distributeur** hoger en lager in de toeleveringsketen (artikelen 31, 32 en 34 van REACH).

Figuur 5 geeft de stappen weer die u moet ondernemen zodra u zich bewust wordt van nieuwe informatie over gevaren voor uw stof of mengsel.

Figuur 5 Hoe te handelen bij nieuwe informatie over gevaren

18. Verzoek tot gebruik van een andere chemische naam

18.1 Inleiding

Uit hoofde van de CLP-verordening moeten in de handel gebrachte stoffen en mengsels goed geïdentificeerd worden (zie paragraaf [12.6](#) van dit richtsnoer over productidentificaties). Als **fabrikant, importeur** of **downstreamgebruiker** bent u echter wellicht bezorgd dat bekendmaking van de chemische identiteit van een of meer stoffen in uw mengsel of mengsels op het etiket of het SDS, de vertrouwelijkheid van uw werkzaamheden, en in het bijzonder uw intellectuele eigendom, in gevaar brengt (CLP, artikel 24). In dat geval mag u volgens de CLP het Agentschap verzoeken een andere chemische naam te mogen gebruiken, die deze stof of stoffen in een mengsel aanduidt ofwel door middel van een naam die de belangrijkste functionele chemische groepen aangeeft, dan wel door middel van een andere benaming. Dergelijke verzoeken noemen we hier 'verzoeken tot gebruik van een andere chemische naam'.

18.2 Bij wie moet het verzoek worden ingediend?

Alle verzoeken voor een andere chemische naam moeten worden gezonden aan het Agentschap, zoals beschreven in artikel 24 van de CLP. In uw verzoek moet u aantonen dat bekendmaking van de chemische identiteit van uw stof of mengsel op het etiket de vertrouwelijkheid van uw werkzaamheden, en in het bijzonder uw intellectuele eigendom, in gevaar zou brengen. Aanvragen voor het gebruik van andere chemische namen die door ECHA zijn goedgekeurd, zijn geldig in alle lidstaten van de EU. Deze andere chemische namen kunnen in plaats van de naam van de stof worden gebruikt op het etiket en in het SDS van het mengsel.

Indien een verzoek voor het gebruik van een andere chemische naam werd ingediend bij een bevoegde instantie in een van de lidstaten onder de DPD en het verzoek werd goedgekeurd vóór 1 juni 2015, dan is het gebruik van de goedgekeurde andere chemische naam nog toegestaan.

18.3 Om welke stoffen gaat het?

U kunt een verzoek indienen om een andere chemische naam voor elke stof in het mengsel waarvoor in de Gemeenschap geen blootstellingsgrens is vastgesteld, mits die stof uitsluitend is ingedeeld in een of meer van de gevarencategorieën als vermeld in punt 1.4.1 van deel 1 van CLP-bijlage I, namelijk:

- een van de gevarencategorieën die gelden voor fysische gevaren (deel 2 van CLP-bijlage I);
- acute toxiciteit, categorie 4;
- huidcorrosie/-irritatie, categorie 2;
- ernstig oogletsel/oogirritatie, categorie 2;
- specifieke doelorgaantoxiciteit bij eenmalige blootstelling, categorie 2 of 3;
- specifieke doelorgaantoxiciteit bij herhaalde blootstelling, categorie 2; en
- gevaar voor het aquatisch milieu, chronisch, categorie 3 of 4.

Bovendien dient met het gebruik van de andere chemische naam te worden voldaan aan de eis om voldoende informatie te verstrekken opdat de nodige voorzorgsmaatregelen op het gebied van gezondheid en veiligheid kunnen worden genomen en aan de eis dat de

risico's die uit de verwerking van het mengsel voortvloeien, kunnen worden beheerst. Het is aan de aanvrager om aan te tonen dat dit het geval is.

18.4 Hoe dient u een verzoek in?

U dient uw verzoek in bij ECHA in het door ECHA gespecificeerde formaat en maakt daarbij gebruik van de hulpmiddelen die ECHA hiervoor ter beschikking stelt (CLP, artikel 24, lid 2, waarin wordt verwezen naar artikel 111 van REACH). Voor het verzoek wordt een door de Europese Commissie vastgestelde vergoeding geheven. ECHA kan om nadere informatie vragen indien dat nodig is om een besluit te nemen. Praktische informatie is te vinden op de speciale webpagina van de website van ECHA: <https://echa.europa.eu/support/dossier-submission-tools/reach-it/requesting-an-alternative-chemical-name-in-mixtures>.

ECHA stelt u in kennis van zijn besluit binnen zes weken na de datum van indiening van uw verzoek of, in geval ECHA om nadere informatie vraagt, vanaf de datum van ontvangst van de nadere gevraagde informatie. Indien ECHA binnen deze zes weken geen bezwaar aantekent, wordt het gebruik van de naam waarom is verzocht, geacht te zijn toegestaan.

19. Documentatie en informatieverzoeken

19.1 Welke stukken met betrekking tot indeling en etikettering bent u verplicht bij te houden uit hoofde van de REACH-verordening en de CLP-verordening?

Als leverancier (**fabrikant** van stoffen, **importeur** van stoffen of mengsels of **downstreamgebruiker**) moet u alle informatie die u voor de indeling en etikettering van uw stof of mengsel hebt gebruikt, verzamelen en bewaren. Deze informatie moet worden bewaard gedurende ten minste 10 jaar nadat u de stof of het mengsel voor het laatst hebt geleverd (CLP, artikel 49). Evenzo moet u als **distributeur** alle informatie die u voor de etikettering hebt gebruikt, verzamelen en bewaren (zie ook tabel 4 in paragraaf 2 van dit richtsnoer).

De REACH-verordening verplicht u om alle informatie die nodig is om uw plichten onder de REACH-verordening te vervullen, te verzamelen en te bewaren gedurende ten minste 10 jaar nadat u een stof of mengsel voor het laatst hebt vervaardigd, ingevoerd, geleverd of gebruikt. U moet deze informatie op verzoek onverwijld verstrekken of beschikbaar stellen aan de bevoegde instantie of instanties van de lidstaat waar u bent gevestigd of aan het Agentschap (REACH, artikel 36).

Als uw stof onder de REACH-verordening is geregistreerd of als er andere verplichtingen voor gelden op grond van de REACH-verordening, dan moet de informatie die krachtens de CLP-verordening moet worden bewaard, gezamenlijk worden bewaard met de informatie die u nodig hebt om uw plichten onder de REACH-verordening te vervullen (CLP, artikel 49, lid 1).

19.2 Aan wie moet u deze informatie tonen?

Het is mogelijk dat u het verzoek krijgt van de bevoegde instantie of instanties of de handhavingsautoriteit van de lidstaat waar u bent gevestigd, of van ECHA, om alle informatie te leveren die u hebt gebruikt voor de indeling en etikettering onder de CLP-verordening. Als u dit verzoek krijgt, dient u deze informatie te verstrekken. Als de informatie waar een bevoegde instantie om vraagt, deel uitmaakt van uw kennisgeving onder de CLP-verordening of van uw registratie onder de REACH-verordening, dan is de informatie beschikbaar bij ECHA en dient de bevoegde instantie haar verzoek aan ECHA te richten (CLP, artikel 49, lid 3).

Alle lidstaten moeten een of meer organen (zoals gifcentra²⁶) aanwijzen die verantwoordelijk zijn voor het ontvangen van de informatie die van belang is voor preventieve en curatieve maatregelen, in het bijzonder voor respons in noodgevallen op het gebied van gezondheid. Bent u een **importeur** of **downstreamgebruiker** die mengsels in de handel brengt, dan moet u deze organen voorzien van de nodige informatie, onder andere over de chemische samenstelling van mengsels die in de handel worden gebracht en wegens hun gevolgen voor de gezondheid of hun fysische effecten als gevaarlijk worden ingedeeld. De door u verstrekte informatie behelst de chemische identiteit van stoffen in mengsels waarvoor een verzoek om gebruik van een andere chemische naam door het Agentschap is aanvaard (CLP, artikel 45 en bijlage VIII).²⁷

---

²⁶ Een lijst met aangewezen organen is opgesteld en beschikbaar gesteld door de Commissie op http://ec.europa.eu/growth/sectors/chemicals/poison-centres_en.

²⁷ Zie ook het [Guidance on harmonised information relating to emergency health response \(Richtsnoer over geharmoniseerde informatie in verband met de gezondheid, met het oog op respons in noodgevallen\)](#).

20. Voorstellen voor geharmoniseerde indeling en etikettering

20.1 Waarop moet een voorstel betrekking hebben?

Voorstellen voor de geharmoniseerde indeling en etikettering van een stof dienen voorstellen te behelzen voor de opname van een nieuwe vermelding of voor de bijwerking van een bestaande vermelding in CLP-bijlage VI, en worden normaliter ingediend als die stof voldoet aan de indelingscriteria voor (CLP, artikel 36):

- sensibilisatie van de luchtwegen, categorie 1;
- mutageniteit in geslachtscellen, categorieën 1A, 1B of 2;
- kankerverwekkendheid, categorieën 1A, 1B of 2; of
- voortplantingstoxiciteit, categorieën 1A, 1B of 2.

Bij elk voorstel dat geen betrekking heeft op een indeling voor kankerverwekkendheid, mutageniteit in geslachtscellen, voortplantingstoxiciteit (CMR) of sensibilisatie van de luchtwegen, dient u aan te tonen dat harmonisering van de indeling en etikettering op EU-niveau nodig is waar het gaat om de in uw voorstel genoemde gevaren. Wanneer een dergelijk voorstel wordt ingediend door een fabrikant, importeur of downstreamgebruiker, gaat dit vergezeld van een passende vergoeding die door de Commissie in een Commissieverordening is vastgesteld overeenkomstig artikel 37, lid 3 van de CLP²⁸.

In tegenstelling tot andere stoffen, vallen actieve stoffen in de zin van Verordening (EG) nr. 1107/2009 (gewasbeschermingsmiddelen) of Verordening (EU) nr. 528/2012 (biociden) normaliter onder de geharmoniseerde indeling en etikettering voor alle gevarenklassen (zie paragraaf [22](#) van dit richtsnoer).

De voorstellen kunnen betrekking hebben op de opname van de indeling van een stof in deel 3 van CLP-bijlage VI, of op de bijwerking van een bestaande vermelding in bijlage VI (zie paragraaf [7](#) van dit richtsnoer). Het is verplicht ze in te dienen bij het Agentschap.

20.2 Wie kan een voorstel indienen?

Een bevoegde instantie van een van de lidstaten of een **fabrikant, importeur en downstreamgebruiker** van een stof kan bij het Agentschap een voorstel voor de geharmoniseerde indeling en etikettering van een stof indienen (CLP, artikel 37²⁹). Een bevoegde instantie mag zo'n voorstel zelfs indienen voor een gevaar waarbij al een geharmoniseerde indeling en etikettering voor de betreffende stof bestaat. In tegenstelling tot een bevoegde instantie heeft een **fabrikant, importeur of downstreamgebruiker** geen recht om een dergelijk voorstel in te dienen voor een gevaar waarbij al een geharmoniseerde indeling en etikettering voor de betreffende stof bestaat; aan de andere kant geldt dat als de fabrikant, importeur of downstreamgebruiker over nieuwe informatie beschikt die tot een wijziging kan leiden van de geharmoniseerde indeling en etikettering van een stof, hij contact op moet nemen met de bevoegde instantie in een van de lidstaten waar de stof in de handel is gebracht en een voorstel bij die instantie in moet dienen (CLP, artikel 37, lid 6). Als het voorstel van de bevoegde instantie of van de

²⁸ De vergoeding die moet worden betaald aan ECHA is vastgelegd in Verordening (EU) nr. 440/2010 betreffende te betalen vergoedingen.

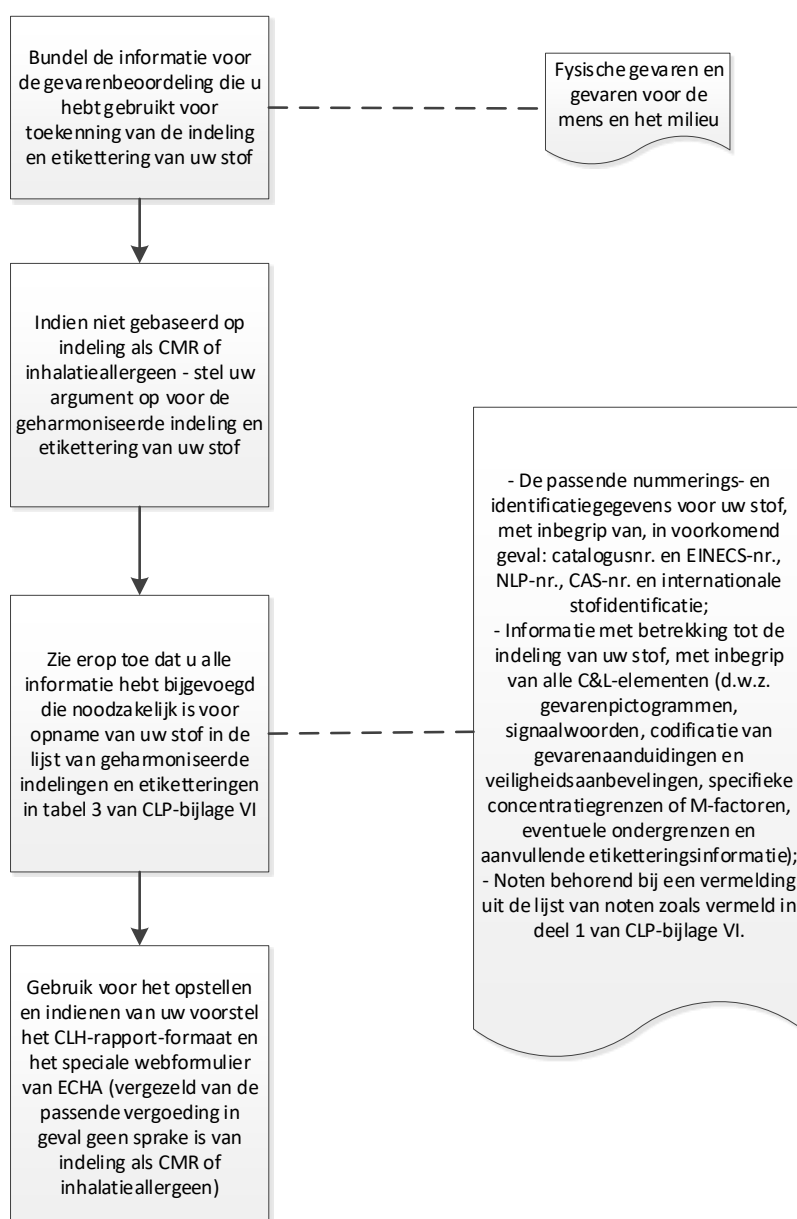
²⁹ Voor actieve stoffen die worden gebruikt in gewasbeschermingsmiddelen of biociden kunnen alleen bevoegde instanties van de lidstaten voorstellen indienen; bedrijven kunnen dit dus niet.

fabrikant, importeur of **downstreamgebruiker** betrekking heeft op andere gevarenklassen dan CMR of inhalatieallergenen, moet worden aangetoond dat deze maatregelen op EU-niveau nodig zijn.

20.3 Hoe dient u als bedrijf een voorstel in?

De procedure om bij het Agentschap een voorstel in te dienen voor de geharmoniseerde indeling van een stof is uiteengezet in artikel 37 van de CLP. Gedetailleerde en praktische informatie wordt verstrekt in het [Richtsnoer voor de voorbereiding van dossiers voor geharmoniseerde indeling en etikettering](#).

Welke stappen u moet nemen om een voorstel in te dienen, is verkort weergegeven in figuur 6.

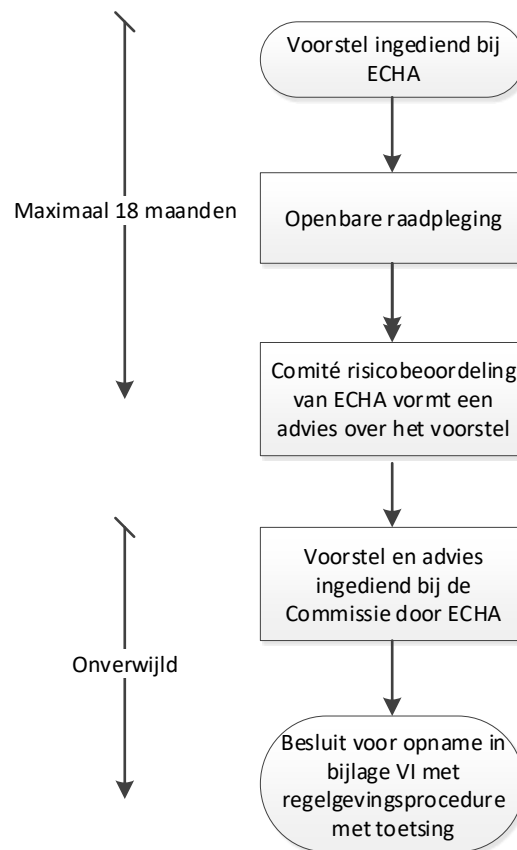
Figuur 6 Benodigde stappen voor het voorbereiden en indienen van een voorstel

20.4 Een voorstel is ingediend. Wat gebeurt daarna?

Na het indienen van een voorstel krijgen alle betrokken partijen de kans om kritiek op het voorstel te leveren. U kunt reageren via de website van ECHA (<https://echa.europa.eu/harmonised-classification-and-labelling-consultation>) door gebruik te maken van een aangegeven opmerkingenformulier, waar u vóór een gegeven eindtermijn opmerkingen kunt plaatsen.

Het Comité Risicobeoordeling (RAC) van het Agentschap moet een voorstel voor de geharmoniseerde indeling en etikettering van een stof binnen achttien maanden beoordelen (CLP, artikel 37, lid 4); het Agentschap zendt dit advies aan de Commissie. Als de Commissie uw voorstel en de verantwoording juist acht, stelt zij voor om uw stof op te nemen in tabel 3 van deel 3 van CLP-bijlage VI (waarin stoffen met een geharmoniseerde indeling en etikettering vermeld staan), samen met de bijbehorende indeling en etiketteringselementen en, in voorkomend geval, de SCL's, M-factoren en ATE's. De procedure voor het opnemen van een stof in CLP-bijlage VI is een regelgevingsprocedure met toetsing door de Europese Commissie.

De procedure die door het Agentschap en de Commissie wordt gevolgd nadat een voorstel is ingediend, is samengevat in figuur 7 (CLP, artikel 37).

Figuur 7 Procedure die door het Agentschap en de Commissie wordt gevolgd nadat een voorstel voor geharmoniseerde indeling en etikettering is ingediend

21. Downstreamwetgeving - een overzicht

21.1 Downstreamwetgeving

De indeling van uw stof of mengsel kan aanleiding geven tot voorschriften onder andere EU-wetgeving dan de CLP-verordening (downstreamwetgeving). Voorbeelden van dergelijke documenten zijn:

- Registratie en beoordeling van en autorisatie en beperkingen ten aanzien van chemische stoffen (REACH): Verordening (EG) nr. 1907/2006 van 18 december 2006 (zie paragraaf [23](#) van dit richtsnoer);
- Beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken (Seveso III): Richtlijn 2012/18/EU van 4 juli 2012;
- Gewasbeschermingsmiddelen: Verordening (EG) nr. 1107/2009 (PPPR) van 31 oktober 2009 (zie paragraaf [22](#) van dit richtsnoer);
- Biociden: Verordening (EU) nr. 528/2012 (BPR) van 16 februari 1998 (zie paragraaf [22](#) van dit richtsnoer);
- Chemische agentia op het werk: Richtlijn 98/24/EG van de Raad van 7 april 1998;
- Carcinogene en mutagene agentia op het werk: Richtlijn 2004/37/EG van 29 april 2004;
- Jongeren op het werk: Richtlijn 94/33/EG van de Raad van 22 juni 1994;
- Werkneemsters tijdens de zwangerschap en tijdens de lactatie: Richtlijn 92/85/EEG van de Raad van 19 oktober 1992;
- Gezondheids- en veiligheidssignalering op het werk: Richtlijn 92/58/EEG van de Raad van 24 juni 1992;
- Cosmetische producten: Verordening (EG) nr. 1223/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009;
- Veiligheid van speelgoed: Richtlijn 88/378/EEG van de Raad van 3 mei 1988 als gewijzigd door Richtlijn 93/68/EEG;
- Detergentia: Verordening (EG) nr. 648/2004 van 31 maart 2004;
- Systeem voor de toekenning van milieukeuren: Verordening (EG) nr. 1980/2000 van 17 juli 2000;
- Aërosolen: Richtlijn 75/324/EEG van de Raad van 20 mei 1975. CLP, artikel 14, lid 2, onder c) verwijst naar artikel 8, lid 1, onder a) van de richtlijn inzake aerosolen;
- Beperking van de emissie van vluchtige organische stoffen: Richtlijn 1999/13/EG van de Raad (VOS-richtlijn) van 11 maart 1999 en Richtlijn 2004/42/EG van 21 april 2004;
- Beoordeling en beheer van de luchtkwaliteit: Richtlijn 1996/62/EG van de Raad van 27 september 1996;
- Uitvoer en invoer van gevaarlijke chemische stoffen: Verordening (EU) nr. 649/2012 van 4 juli 2012;
- Gevaarlijk afval: Richtlijn 2008/98/EG (Kaderrichtlijn afvalstoffen) en Beschikking 2000/532/EG van de Commissie van 3 mei 2000;
- Batterijen en accu's: Richtlijn 2006/66/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 september 2006;

- Afgedankte voertuigen: Richtlijn 2000/53/EG van 18 september 2000; en
- Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA): Richtlijn 2012/19/EU van het Europees Parlement en de Raad van 27 januari 2002.

Sommige van deze EU-documenten verwijzen mogelijk nog naar de voorgaande richtlijnen voor indeling en etikettering van stoffen en mengsels (preparaten), d.w.z. de DSD of DPD; deze zijn gewijzigd of worden in de loop van de tijd gewijzigd om de nieuwe CLP-verordening dienovereenkomstig te verwerken. Een samenvatting van enkele vormen van wisselwerking tussen de CLP-verordening en de REACH-verordening, de BPR en de PPPR, vindt u in de paragrafen [22](#) en [23](#) van dit richtsnoer.

De CLP-verordening is goedgekeurd als onderdeel van een breder pakket aan wetgeving, dat verder bestaat uit:

- Verordening (EG) nr. 1336/2008 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 648/2004 van 31 maart 2004 betreffende detergentia. De volgende wijzigingen werden doorgevoerd: 'preparaat' werd vervangen door 'mengsel', verwijzingen naar de DSD en de DPD werden vervangen door verwijzingen naar de CLP-verordening; en
- Richtlijn 2008/112/EG tot wijziging van zes Gemeenschapsrichtlijnen:
- Richtlijn 76/768/EEG van de Raad van 27 juli 1976 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de lidstaten inzake cosmetische producten: 'preparaat' wordt vervangen door 'mengsel', verwijzingen naar de DSD worden vervangen door verwijzingen naar de CLP-verordening. Invoeging van een algemene verwijzing naar Verordening (EG) nr. 440/2008 betreffende testmethoden, verwijzing naar CMR-criteria onder de CLP en het begrip "gevaarlijk" wordt omgezet naar gevarenindelingen volgens de CLP-verordening; de richtlijn werd herschikt door Verordening (EU) nr. 1223/2009.
- Richtlijn 88/378/EEG van de Raad van 3 mei 1988 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de lidstaten inzake de veiligheid van speelgoed: 'preparaat' wordt vervangen door 'mengsel', het begrip 'gevaarlijk' wordt omgezet naar gevarenindelingen volgens de CLP;
- Richtlijn 1999/13/EG (VOS-richtlijn) van 11 maart 1999 en Richtlijn 2004/42/EG van 21 april 2004 inzake de beperking van emissies van vluchtige organische stoffen: 'preparaat' wordt vervangen door 'mengsel' (in beide richtlijnen), invoeging van een verwijzing naar de CLP-verordening in artikel 5, lid 6, van de VOS-richtlijn voor stoffen (vanaf 1 december 2010) en voor mengsels (vanaf 1 juni 2015). Daarnaast invoeging van een verwijzing naar CMR-criteria en gevarenaanduidingen van de CLP in artikel 5, lid 6, 8, 9 en 13 van de VOS-richtlijn voor stoffen (vanaf 1 december 2010) en voor mengsels (vanaf 1 juni 2015);
- Richtlijn 2000/53/EG van 18 september 2000 betreffende afgedankte voertuigen: het begrip 'gevaarlijk' wordt omgezet naar gevarenindelingen volgens de CLP; en
- Richtlijn 2002/96/EG van 27 januari 2003 betreffende de beperking van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen in elektrische en elektronische apparatuur: 'preparaat' wordt vervangen door 'mengsel', verwijzingen naar de DSD worden vervangen door verwijzingen naar de CLP; het begrip 'gevaarlijk' wordt omgezet naar gevarenindelingen volgens de CLP. De richtlijn werd herschikt en op 13 augustus 2012 werd de nieuwe Richtlijn 2012/19/EU (AEEA) van kracht³⁰.

³⁰ De AEEA-richtlijn is beschikbaar op: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=celex%3A32012L0019>.

De wijzigingen die voortvloeien uit Verordening (EG) nr. 1336/2008 en uit Richtlijn 2008/112/EG werden van kracht op de implementatiedata van de CLP, d.w.z. na inwerkingtreding van de CLP-verordening op respectievelijk 1 december 2010 en 1 juni 2015.

21.2 'Gevaarlijke' ('dangerous') stoffen en preparaten in downstreamwetgeving van de EU

In sommige EU-wetgeving kan nog sprake zijn van 'gevaarlijke' ('dangerous') stoffen of preparaten. Hiermee worden stoffen of preparaten bedoeld die onder de gevarencategorieën volgens de DSD of de DPD vallen.

Aangezien de CLP-voorschriften voor de indeling van stoffen van kracht zijn geworden in 2010 en voor mengsels in 2015, wordt momenteel gewerkt aan het wijzigen van de betrokken EU-documenten.

22. Biocidenverordening, Gewasbeschermingsmiddelenverordening en onderlinge verbanden met de CLP-verordening

De bepalingen van de CLP-verordening zijn volledig van toepassing op alle stoffen en mengsels die door de BPR of de PPPR worden gereguleerd wat betreft het op de markt brengen en het gebruik. De CLP-verordening vervangt echter geenszins de bepalingen van de BPR of van de PPPR.

Dit houdt in de praktijk in dat uw actieve stoffen en biociden of gewasbeschermingsmiddelen (mengsels) moeten worden ingedeeld en geëtiketteerd conform de CLP-verordening. U dient alle aanvullende informatie die op grond van de BPR of de PPPR vereist is, te zien als aanvullende etiketteringsinformatie voor de CLP-verordening (CLP, artikel 25) (zie paragraaf [12](#) van dit richtsnoer).

Stoffen die actieve stoffen zijn in de zin van de BPR of de PPPR, vallen normaliter onder geharmoniseerde indeling en etikettering (zie paragraaf [7](#) en [20](#) van dit richtsnoer), m.a.w.: alle gevarenindelingen en etiketteringselementen worden geharmoniseerd. Dit is een verschil met andere stoffen, waarvoor normaal gesproken alleen de indeling en etiketteringselementen voor CMR's en inhalatieallergenen worden geharmoniseerd, terwijl andere indelingen en de overeenkomstige etiketteringselementen uitsluitend per geval worden geharmoniseerd als wordt aangetoond dat deze maatregelen op EU-niveau nodig zijn (CLP, artikel 36, lid 2). Aangaande voorstellen voor geharmoniseerde indeling geldt dat alleen bevoegde instanties van de lidstaten voorstellen kunnen indienen voor actieve stoffen die in gewasbeschermingsmiddelen of in biociden worden gebruikt.

Mocht u de samenstelling van een biocide of een gewasbeschermingsmiddel willen wijzigen, dan verzoekt u om een wijziging door te voeren in de autorisatie van dat product bij de betreffende bevoegde instantie van de lidstaat waar u dit middel in de handel brengt of, in het geval van een biocide waarvoor toelating van de Unie is verleend, bij ECHA³¹. In uw aanvraag geeft u in voorkomende gevallen aan dat u de indeling van uw product moest herzien vanwege een wijziging van de samenstelling van dit product.

Mocht er informatie beschikbaar komen die aanleiding geeft tot de bijwerking van de indeling en etikettering van uw stof of mengsel, dan doet u dit in overeenstemming met de bepalingen van de CLP-verordening (CLP, artikel 30) (zie paragraaf [17](#) van dit richtsnoer). Mocht uw stof of product (mengsel) onder het toepassingsgebied van de BPR of de PPPR vallen, en is een besluit tot autorisatie of registratie volgens een van deze richtlijnen erop van toepassing, dan zijn de eisen van die richtlijnen eveneens van toepassing (CLP, artikel 15, lid 5, en artikel 30, lid 3).

³¹ Raadpleeg Verordening (EU) nr. 354/2013 met betrekking tot wijzigingen in geautoriseerde biociden.

23. Verplichtingen onder REACH, bepaald door de indeling van stoffen en mengsels

Meestal worden uw verplichtingen onder de REACH-verordening bepaald door de hoeveelheid van een stof die u vervaardigt of invoert. Specifieke verplichtingen kunnen ook afhangen van de indeling van alle (of een van de) stoffen en mengsels; denk in het bijzonder aan de volgende verplichtingen:

- als u een stof vervaardigt of deze invoert, als zodanig of in een mengsel, in hoeveelheden van 10 ton per jaar of meer, dan bent u verplicht voor het opstellen van het CSR de blootstelling te beoordelen en het daaraan gerelateerde risico te karakteriseren, ingeval deze stof aan de indelingscriteria voldoet (REACH, artikel 14);
- u moet een SDS opstellen als uw stof of mengsel aan de indelingscriteria voldoet (REACH, artikel 31);
- u moet alle informatie verstrekken die op grond van REACH-bijlage VII (en CLP-titel V, indien van toepassing) vereist is, als u een stof die volgens de CLP-verordening waarschijnlijk wordt ingedeeld als CMR categorie 1A of 1B, of die een dispersief gebruik kent en waarschijnlijk wordt ingedeeld voor de effecten op de gezondheid van de mens of het milieu, vervaardigt of invoert in hoeveelheden tussen 1 en 10 ton per jaar.

Als u een stof gebruikt die is ingedeeld als CMR categorie 1A of 1B PBT of zPzB of die is geïdentificeerd als een stof met even zorgwekkende gevolgen, dan dient u na te gaan of de stof is geïdentificeerd als een zeer zorgwekkende stof (SVHC), in de kandidaatslijst is opgenomen, en mogelijk verdere prioriteit heeft gekregen en is opgenomen in bijlage XIV bij REACH als een stof die moet worden geautoriseerd. Het autorisatieproces is onafhankelijk van de geproduceerde hoeveelheid (REACH, artikel 57, onder f)). In dit opzicht is het belangrijk om bijlage XIV en de SVHC-kandidaatslijst regelmatig te controleren aangezien nieuwe stoffen aan het autorisatieproces worden onderworpen³².

Neem ook kennis van de beperkingen van bijlage XVII bij REACH, met name de beperkingen met betrekking tot CMR-stoffen die in punt 28, 29 en 30 worden genoemd.

---

³² Meer informatie is te vinden op de speciale webpagina op de website van ECHA:
<https://echa.europa.eu/substances-of-very-high-concern-identification-explained>.

24. Gezamenlijke indiening van gegevens en gezamenlijk gebruik van gegevens onder REACH

Registranten voor dezelfde stof zijn krachtens REACH verplicht gezamenlijk gegevens in te dienen, met inbegrip van gegevens ten behoeve van indeling en etikettering, met beperkte uitzonderingen (artikel 11, lid 1, en 3) van REACH). Zij moeten daarom **overeenstemming bereiken over de indeling en etikettering van een stof** en nagaan waar er op dit punt een verschil is tussen de potentiële registranten. Het kan namelijk voorkomen dat een leverancier dezelfde stof anders indeelt dan een andere leverancier, bijvoorbeeld in geval van onzuiverheid in één stof die tot een hogere indeling leidt.

De CLP-verordening eist dat de informatieverstrekkers (uit hoofde van de CLP-verordening) en registranten (uit hoofde van de REACH-verordening) alles in het werk stellen om te komen tot een overeengekomen vermelding, d.w.z. een overeengekomen indeling en etikettering, in de C&L-inventaris (CLP, artikel 41) als in de inventaris verschillende vermeldingen voor dezelfde stof voorkomen.

Toch kan het gebeuren dat uiteenlopende onzuiverheidsprofielen van dezelfde stof het onmogelijk maken om tot overeenstemming te komen over de indeling en etikettering, met als gevolg dat er voor dezelfde stof meerdere vermeldingen in de inventaris kunnen voorkomen, elk met een andere indeling en etikettering.

Raadpleeg voor meer informatie en richtsnoeren over kwesties met betrekking tot gezamenlijke indiening van gegevens en gezamenlijk gebruik van gegevens het [Richtsnoer voor gezamenlijk gebruik van gegevens](#).

25. Voor de CLP-verordening relevante REACH-richtsnoeren

De beoordeling van fysische, gezondheids- en milieugevaren vormt een belangrijk deel van de registratieprocedure van REACH. U kunt aanvullende nuttige informatie terugvinden in allerlei richtsnoeren die u helpen de gevaren van uw stof of mengsel te begrijpen en te beoordelen. Het Agentschap heeft een aantal richtsnoeren met betrekking tot de REACH-verordening gepubliceerd (waarvan enkele in dit richtsnoer worden genoemd), die te downloaden zijn via de website van het Agentschap <https://echa.europa.eu/guidance-documents/guidance-on-reach>. De richtsnoeren die wij hier bespreken zijn van bijzonder belang voor de CLP-verordening.

Richtsnoer voor het samenstellen van veiligheidsinformatiebladen

Dit richtsnoer ondersteunt de industrie bij het vaststellen van taken en vereisten waaraan men zich moet houden om te voldoen aan de verplichtingen onder artikel 31 van REACH (Voorschriften voor SDS's) en bijlage II bij REACH.

Richtsnoer voor registratie

In dit richtsnoer worden de rollen van 'fabrikant' en 'importeur' toegelicht.

Richtsnoer voor downstreamgebruikers

In dit richtsnoer worden de rollen van 'downstreamgebruiker' en 'distributeur' toegelicht.

Richtsnoer over vereisten voor stoffen in voorwerpen

In dit richtsnoer wordt de rol van 'producent (importeur) van voorwerpen' toegelicht.

Richtsnoer voor informatie-eisen en beoordeling chemische veiligheid

Dit richtsnoer helpt u bij het uitvoeren van bepaalde stappen die gebruikelijk zijn bij de risicobeoordeling onder de REACH-verordening en bij de indeling; u vindt hier bijvoorbeeld advies over waar u beschikbare informatie kunt vinden, hoe u verzamelde gegevens kunt beoordelen en hoe u niet uit proeven afkomstige informatie kunt gebruiken. Om dit advies goed te begrijpen en te gebruiken, hebt u wellicht deskundige kennis nodig. Het document bestaat uit zes hoofddelen (A tot en met F) en een ondersteunend referentierichtsnoer (hoofdstukken R.2 tot en met R.20). Deel B bevat een beknopt richtsnoer voor risicobeoordeling. Hieronder vallen informatievereisten die onder de REACH-verordening voor de intrinsieke eigenschappen van een stof gelden, zoals het verzamelen van informatie, benaderingen zonder proeven en de zogenoemde 'geïntegreerde teststrategieën' om relevante informatie voor elk gevaar te genereren.

De volgende hoofdstukken zijn van belang voor indeling en etikettering:

- Hoofdstuk R.3 - Richtsnoer verzameling van beschikbare informatie;
- Hoofdstuk R.4 - Beoordeling van informatie;

- Hoofdstuk R.6 - Diepgaand advies inzake niet-testbenaderingen;
- Hoofdstuk R.7 - Informatie over de manier om de juiste informatie voor indeling en etikettering af te leiden (gevaarspecifieke richtlijnen); en
- Deel D - Slaat een brug naar het gebruik van blootstellingsscenario's in de context van het CSR en het uitgebreide SDS.

Richtsnoer voor gezamenlijk gebruik van gegevens

Dit document bevat nadere informatie en richtsnoeren over kwesties met betrekking tot gezamenlijk gebruik van gegevens en gezamenlijke indiening, bv. de verplichtingen van **registranten om gegevens te delen** (zie ook paragraaf [24](#) van dit richtsnoer).

Bijlage 1. Verklarende woordenlijst:

Termen die in dit richtsnoer worden gebruikt

Aerosol: spuitbus, elke niet-navulbare houder van metaal, glas of kunststof die een samengeperst, vloeibaar gemaakt of onder druk opgelost gas bevat, al dan niet met een vloeistof, pasta of poeder, en voorzien zijn van een afgiftesysteem waarmee de inhoud als vaste of vloeibare deeltjes in suspensie in een gas dan wel als schuim, pasta, poeder, vloeistof of gas kan worden vrijgegeven;

Metaallegering: een macroscopisch homogeen metaal dat bestaat uit twee of meer chemische elementen die dusdanig met elkaar zijn verbonden dat zij niet vlot via mechanische middelen kunnen worden gescheiden. Voor de toepassing van de CLP worden metaallegeringen als mengsels beschouwd;

Voorwerp (onder REACH en de CLP): een object waaraan tijdens de productie een speciale vorm, oppervlak of patroon wordt gegeven waardoor zijn functie in hogere mate wordt bepaald dan door zijn chemische samenstelling;

Aspiratie: het in de luchtpijp en onderste luchtwegen binnendringen van vloeibare of vaste stoffen of mengsels, hetzij rechtstreeks via de mond- of neusholte, hetzij indirect door braken;

Kankerverwekkende stof: een stof die of een mengsel van stoffen dat kanker veroorzaakt of de incidentie van kanker doet toenemen;

Bijtend voor metalen: in staat metalen aan te tasten of zelfs te vernietigen door de chemische werking van een stof of mengsel;

Bevoegde instantie: de instantie, instanties of organen die de lidstaten hebben aangewezen om de uit de CLP-verordening voortvloeiende verplichtingen uit te voeren;

Onderverdeling: het onderscheid binnen gevarenklassen op basis van de blootstellingsroute of de aard van de effecten;

Distributeur: elke in de Unie gevestigde natuurlijke persoon of rechtspersoon, met inbegrip van detailhandelaren, die een stof, als zodanig of in een mengsel, uitsluitend bewaart en in de handel brengt ten behoeve van derden;

Downstreamgebruiker: elke in de Unie gevestigde natuurlijke persoon of rechtspersoon, met uitzondering van de **fabrikant** en de **importeur**, die een stof, als zodanig of in een mengsel, gebruikt bij zijn industriële activiteiten of beroepsactiviteiten. Een **distributeur** of een **consument** is geen **downstreamgebruiker**. **Wederimporteurs** die vrijgesteld zijn krachtens artikel 2, lid 7, onder c) van REACH worden als **downstreamgebruikers** beschouwd;

Eindpunt: elk fysisch-chemisch, biologisch of milieueffect dat onder specifieke omstandigheden kan worden gemeten;

Ontploffbaar voorwerp: een voorwerp dat een of meer ontplofbare stoffen bevat;

Ontplofbare stof: een vaste of vloeibare stof (of mengsel van stoffen) die als zodanig door een chemische reactie gassen kan ontwikkelen met een zodanige temperatuur en

druk, en met een zodanige snelheid dat schade aan de omgeving wordt toegebracht. Hieronder vallen ook pyrotechnische stoffen die geen gassen ontwikkelen;

Oogirritatie: veranderingen in het oog na het aanbrengen van een teststof op het oppervlak aan de voorzijde van het oog, die binnen 21 dagen na het aanbrengen volledig omkeerbaar zijn;

Vergoedingsverordening: Verordening (EU) nr. 440/2010 van de Commissie van 21 mei 2010 betreffende de aan het Europees Agentschap voor chemische stoffen te betalen vergoedingen krachtens Verordening (EG) nr. 1272/2008 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de indeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels;

Ontvlambaar gas: een gas dat een ontvlambaarheidsinterval met lucht heeft bij 20 °C en een standaarddruk van 101,3 kPa;

Ontvlambare vloeistof: een vloeistof waarvan het vlampunt niet hoger is dan 60 °C. Onder **vlampunt** wordt verstaan de laagste temperatuur (gecorrigeerd voor een standaarddruk van 101,3 kPa) waarbij de dampen van een vloeistof onder bepaalde testomstandigheden vlam vatten als een ontstekingsbron wordt toegepast;

Ontvlambare vaste stof: een vaste stof die gemakkelijk brandbaar is of die door wrijving brand kan veroorzaken of bevorderen;

Gas: een stof die (i) bij 50 °C een dampspanning heeft van meer dan 300 kPa, of die (ii) bij 20 °C volledig gasvormig is bij een standaarddruk van 101,3 kPa;

Gevaren(onder)categorie: (onder)verdeling naar de ernst van het gevaar binnen elke gevaarssklasse aan de hand van criteria;

Gevarenklasse: de aard van het fysische, gezondheids- of milieugevaar;

Gevarenpictogram (in dit document ook wel 'pictogram' genoemd): een grafische voorstelling bestaande uit een symbool en andere grafische elementen zoals een kader, een achtergrondpatroon of -kleur, bedoeld om specifieke informatie over het betrokken gevaar te verstrekken;

Gevarenaanduiding: een woordcombinatie die geldt voor een gevaarssklasse en -categorie, die de aard van de gevaren van een gevaarlijke stof of een gevaarlijk mengsel omschrijft en, in voorkomend geval, de ernst van het gevaar;

Gevaarlijk ('hazardous'): voldoet aan de criteria voor fysische gevaren, gezondheids- en milieugevaren zoals omschreven in deel 2 tot en met 5 van CLP-bijlage I;

Invoer: de fysieke invoering in het douanegebied van de EU;

Importeur: een in de Unie gevestigde natuurlijke persoon of rechtspersoon die voor de invoer verantwoordelijk is;

INCHEM: een online hulpmiddel met informatie over chemische veiligheid, een initiatief van het International Programme on Chemical Safety en het Canadian Centre for Occupational Health;

Tussenproduct: een stof die vervaardigd wordt voor en verbruikt wordt in of gebruikt wordt voor een chemische reactie, om omgezet te worden in een andere stof;

Etiket: een passende verzameling geschreven, gedrukte of grafische informatie-elementen die betrekking hebben op een gevaarlijke stof of een gevaarlijk mengsel, geselecteerd op grond van relevantie voor de doelgroep(en), dat wordt aangebracht op, gedrukt op of vastgemaakt aan de houder die een gevaarlijke stof of een gevaarlijk mengsel direct omsluit, of op de buitenverpakking van een gevaarlijke stof of een gevaarlijk mengsel (definitie volgens hoofdstuk 1.2 van het UN GHS);

Etiketteringselement: één soort informatie die geharmoniseerd is voor gebruik in een etiket, zoals een gevarenpictogram of signaalwoord;

Vloeistof: een stof die of een mengsel dat bij 50 °C een dampspanning heeft van maximaal 300 kPa (3 bar), bij 20 °C en een standaarddruk van 101,3 kPa niet volledig gasvormig is, en een smeltpunt of beginsmeltpunt heeft van 20 °C of minder bij een standaarddruk van 101,3 kPa. Een viskeuze stof of een viskeus mengsel waarvoor geen specifiek smeltpunt kan worden vastgesteld, ondergaat ofwel een ASTM D 4359-90 test, ofwel een test om de vloeibaarheid te bepalen (penetrometertest), beschreven in punt 2.3.4 van bijlage A van de Europese Overeenkomst betreffende het internationaal vervoer van gevaarlijke goederen over de weg (ADR);

M-factor: een vermenigvuldigingsfactor. Deze is van toepassing op de concentratie van een stof die ingedeeld is als gevaarlijk voor het aquatisch milieu, acuut categorie 1 of chronisch categorie 1, en die gebruikt wordt om middels de sommatiemethode de indeling te bepalen van een mengsel waarin de stof aanwezig is;

Fabrikant: een in de Unie gevestigde natuurlijke persoon of rechtspersoon die in de Unie een stof vervaardigt;

Vervaardiging: productie of extractie van stoffen in natuurlijke toestand;

Mengsel: een mengsel of oplossing bestaande uit twee of meer stoffen. In hoofdstuk 1.2 van het UN GHS wordt echter aan het einde van een overigens identieke definitie de woordcombinatie 'waarin zij niet reageren' toegevoegd;

Monomeer: een stof die covalente bindingen kan vormen door herhaalde koppeling van soortgelijke of ongelijke moleculen onder de voorwaarden van de voor dat proces gebruikte polymerisatiereactie;

Mutageen: een stof die leidt tot een verhoogde frequentie van mutaties in populaties van cellen en/of organismen;

Mutatie: een permanente verandering in de hoeveelheid of de structuur van het genetisch materiaal in een cel;

Informatieverstrekker: de fabrikant of **importeur**, dan wel de **groep fabrikanten of importeurs** die informatie verstrekt aan het Agentschap;

Organische peroxide: vloeibare of vaste organische stof die het bivalente structurelement -O-O- bevat en als derivaat van waterstofperoxide kan worden beschouwd, waarin één of beide waterstofatomen vervangen zijn door organische radicalen. Hieronder worden ook begrepen organische peroxidesamenstellingen (mengsels);

Oxiderend gas: een gas dat, gewoonlijk door het afstaan van zuurstof, de verbranding van ander materiaal in grotere mate veroorzaakt of bevordert dan lucht;

Oxiderende vloeistof: een vloeistof die, zonder dat hij zelf brandbaar hoeft te zijn, gewoonlijk door het afstaan van zuurstof, de verbranding van ander materiaal kan veroorzaken of bevorderen;

Oxiderende vaste stof: een vaste stof die, zonder dat hij zelf brandbaar hoeft te zijn, gewoonlijk door het afstaan van zuurstof, de verbranding van ander materiaal kan veroorzaken of bevorderen;

Geleidelijk geïntegreerde stof: een stof die voldoet aan ten minste een van de volgende criteria:

(a) hij is opgenomen in de Europese inventaris van bestaande chemische handelsstoffen (EINECS);

(b) hij is vervaardigd in de Unie of in de landen die tot de Europese Unie toetraden op 1 januari 1995, 1 mei 2004 of 1 januari 2007, maar is door de **fabrikant** of **importeur** in de 15 jaar voorafgaand aan de inwerkingtreding van de REACH-verordening niet ten minste eenmaal in de handel gebracht, mits de **fabrikant** of **importeur** dit kan bewijzen door het overleggen van documentatie; en

(c) hij is in de Unie of in de landen die tot de Europese Unie toetraden op 1 januari 1995, 1 mei 2004 of 1 januari 2007, in de handel gebracht door **fabrikant** of **importeur** op enig moment in de periode van 18 september 1981 tot en met 31 oktober 1993, en werd vóór de inwerkingtreding van de REACH-verordening beschouwd als aangemeld conform de eerste alinea van artikel 8, lid 1, van Richtlijn 67/548/EEG in de versie van artikel 8, lid 1, die voortvloeit uit de door Richtlijn 79/831/EEG aangebrachte wijziging, maar voldoet niet aan de definitie van een polymeer zoals die in de REACH-verordening is beschreven, mits de **fabrikant** of **importeur** dit kan bewijzen door het overleggen van documentatie;

In de handel brengen: het aan een derde leveren of beschikbaar stellen, ongeacht of dit tegen betaling dan wel om niet geschiedt. Invoer wordt beschouwd als in de handel brengen.

Polymeer: een stof die bestaat uit moleculen welke worden gekenmerkt door een opeenvolging van een of meer soorten monomeereenheden. Die moleculen moeten over een reeks molecuulgewichten verdeeld zijn, waarbij de verschillen in molecuulgewicht in de eerste plaats het gevolg zijn van verschillen in het aantal monomeereenheden. Een polymeer bevat het volgende:

(a) een gewichtsmeerderheid van moleculen die bestaan uit ten minste drie monomeereenheden die op covalente wijze aan ten minste een andere monomeereenheid of andere reactieve stof zijn gebonden; en

(b) minder dan een gewichtsmeerderheid aan moleculen van hetzelfde molecuulgewicht. In deze definitie betekent 'monomeereenheid' de gereageerde vorm van een monomeer in een polymeer;

Veiligheidsaanbeveling: een woordcombinatie die omschrijft welke de aanbevolen maatregelen zijn om de schadelijke gevolgen van blootstelling aan een gevaarlijke stof of een gevaarlijk mengsel bij gebruik of verwijdering daarvan zo klein mogelijk te maken of te voorkomen;

Productidentificatie: gegevens aan de hand waarvan de stof of het mengsel kan worden geïdentificeerd;

Pyrofore vloeistof: een vloeistof die bij blootstelling aan lucht zelfs in kleine hoeveelheden binnen vijf minuten ontbrandt;

Pyrofore vaste stof: een vaste stof die bij blootstelling aan lucht zelfs in kleine hoeveelheden binnen vijf minuten ontbrandt;

Pyrotechnisch voorwerp: een voorwerp dat een of meer pyrotechnische stoffen bevat;

Pyrotechnische stof: een stof die of een mengsel van stoffen dat bestemd is om als gevolg van niet-detonatieve, zichzelf onderhoudende exotherme chemische reacties een effect te veroorzaken in de vorm van warmte, licht, geluid, gas of rook of een combinatie daarvan;

Registrant: de **fabrikant** of **importeur** van een stof, dan wel de **producent of importeur van een voorwerp**, die een registratie voor een stof indient overeenkomstig de REACH-verordening;

Inhalatieallergeen: een stof die bij inademing overgevoeligheid van de luchtwegen veroorzaakt;

Voor zelfverhitting vatbare stof: een vaste of vloeibare stof, met uitzondering van een pyrofore stof, die bij blootstelling aan lucht zonder toevoer van energie voor zelfverhitting vatbaar is; deze verschilt van een pyrofore stof doordat hij slechts in grote hoeveelheden (verscheidene kilogrammen) en na lange tijdsduur (uren of dagen) ontbrandt;

Zelfontledende stof: een thermisch instabiele vloeibare of vaste stof die, ook zonder dat daarbij zuurstof (lucht) is betrokken, een sterk exotherme ontleding kan ondergaan. Stoffen en mengsels die overeenkomstig de CLP als ontplofbare stoffen, organische peroxiden of oxiderende stoffen zijn ingedeeld, vallen niet onder deze definitie;

Ernstig oogletsel: weefselbeschadiging in het oog of een ernstige fysieke gezichtsvermindering na het aanbrengen van een teststof op het oppervlak aan de voorzijde van het oog, die binnen 21 dagen na het aanbrengen niet volledig omkeerbaar is;

Signaalwoord: een woord ter aanduiding van de relatieve ernst van het gevaar, teneinde de lezer voor een mogelijk gevaar te waarschuwen; de volgende twee niveaus worden onderscheiden:

(a) Gevaar betekent een signaalwoord ter aanduiding van de ernstigere gevarencategorieën; en

(b) Waarschuwing betekent een signaalwoord ter aanduiding van de minder ernstige gevarencategorieën;

Huidcorrosie: de huid wordt onomkeerbaar beschadigd; dat wil zeggen dat zichtbare necrose optreedt door de epidermis heen en in de dermis nadat een teststof gedurende maximaal 4 uur aangebracht is geweest;

Huidirritatie: de huid wordt omkeerbaar beschadigd nadat een teststof gedurende maximaal 4 uur aangebracht is geweest;

Huidallergeen: een stof die bij huidcontact een allergische reactie veroorzaakt. De definitie van 'huidallergeen' is gelijk aan die van 'contactallergeen';

Vaste stof: een stof die of een mengsel dat niet beantwoordt aan de definities van vloeistof of gas;

Stof: een chemisch element en de verbindingen ervan, zoals zij voorkomen in natuurlijke toestand of bij de vervaardiging ontstaan, met inbegrip van alle additieven die nodig zijn voor het behoud van de stabiliteit ervan en alle onzuiverheden ten gevolge van het toegepaste procedé, doch met uitzondering van elk oplosmiddel dat kan worden afgescheiden zonder aantasting van de stabiliteit van de stof of wijziging van de samenstelling ervan;

Symbol: een grafisch element bedoeld om op beknopte wijze informatie te verstrekken;

Gebruik: elke vorm van verwerking, formulering, consumptie, opslag, bewaring, behandeling, overbrenging in containers, overbrenging van de ene container naar de andere, vermenging, vervaardiging van een voorwerp of elke andere toepassing.

Bijlage 2. Aanvullende informatiebronnen

Hieronder treft u een overzicht van informatiebronnen en adviezen met betrekking tot de CLP-verordening; dit als aanvulling op de bronnen die in paragraaf 9 van dit richtsnoer zijn genoemd.

1. **Richtsnoer voor de toepassing van de CLP-criteria:** dit *Inleidend richtsnoer voor de CLP-verordening* is geschreven om u te helpen wegwijs te worden in de eisen van de CLP-verordening. Mocht u meer specifieke richtlijnen nodig hebben over het toepassen van de CLP-criteria op de indeling van uw stoffen en mengsels, raadpleeg dan het [Richtsnoer voor de toepassing van de CLP-criteria](#).
2. **Richtsnoer voor etikettering en verpakking in overeenstemming met de CLP-verordening:** dit document beschrijft specifieke bepalingen voor etikettering en verpakking van chemische stoffen en mengsels krachtens titels III en IV van de CLP-verordening. (zie het [Richtsnoer voor etikettering en verpakking in overeenstemming met de CLP-verordening](#)).
3. **Guidance on harmonised information relating to emergency health response (Richtsnoer over geharmoniseerde informatie in verband met de gezondheid, met het oog op respons in noodgevallen) – CLP-bijlage VIII:** .dit document bevat gedetailleerde richtsnoeren voor bedrijven over hoe zij kunnen voldoen aan hun verplichting onder artikel 45 van de CLP en CLP-bijlage VIII om de desbetreffende nationale aangewezen instanties informatie te verstrekken over de gevaarlijke mengsels die de bedrijven in de handel brengen (zie het [Guidance on harmonised information relating to emergency health response](#) en de gifcentrawebsite van ECHA op <https://poisoncentres.echa.europa.eu/>).
4. **CLP/REACH-helpdesks in de lidstaten:** deze zijn in elke lidstaat opgericht en vormen een aanspreekpunt bij vragen over de CLP-verordening en de REACH-verordening (zie artikel 44 van de CLP). De bevoegde instantie in uw lidstaat kan besluiten om de CLP- en de REACH-helpdesk te combineren, maar is hier niet toe verplicht. De contactgegevens van uw REACH-helpdesk zijn te vinden op de website van ECHA: <https://echa.europa.eu/web/guest/support/helpdesks>.
5. **DG GROWTH-website:** deze website bevat een overzicht en links naar meer informatie, waaronder aanvullende richtsnoeren, op <http://ec.europa.eu/growth/sectors/chemicals/classification-labelling/>
6. **DG ENV-website:** deze website bevat een overzicht en links naar meer informatie, waaronder aanvullende richtsnoeren, op http://ec.europa.eu/environment/chemicals/labelling/index_en.htm.

Bijlage 3. Het UN GHS en de CLP-verordening

A.3.1. Achtergrond

Het wereldwijd geharmoniseerd systeem voor de indeling en etikettering van chemische stoffen (GHS) is door de Verenigde Naties (UN) overeengekomen in Genève in december 2002. Het UN GHS is in de EU-wetgeving ingevoerd door middel van de CLP-verordening, die juridisch bindend en direct van toepassing is in de lidstaten van de EU.

A.3.2. Aanvullende gevarenklassen

De invoering van de UN GHS-gevarenklassen in de EU is gebaseerd op de zogenoemde 'bouwstenenbenadering', waarmee de verschillende landen en jurisdicties in hun eigen wetgeving die gevarenklassen en -categorieën kunnen invoeren die zij relevant achten.

A.3.3. UN GHS-categorieën die niet opgenomen zijn in de CLP-verordening

Uitgaande van de bouwstenenbenadering zijn niet alle gevarencategorieën van het UN GHS altijd in de CLP-verordening opgenomen aangezien ze niet allemaal deel uitmaken van de DSD, zoals u kunt zien in tabel 14.

Tabel 12 Gevarencategorieën die wel deel uitmaken van het UN GHS, maar niet van de CLP-verordening

Gevarenklassen	UN GHS-gevarencategorieën die in de CLP ontbreken	Opmerkingen
Ontvlambare vloeistoffen	Cat. 4	Ontvlambare vloeistoffen met een vlammpunt ≤ 93 °C worden gebruikt voor de indeling in de gevarenklasse Aerosolen
Acute toxiciteit	Cat. 5	
Huidcorrosie/-irritatie	Cat. 3	Veroorzaakt lichte huidirritatie
Ernstig oogletsel/oogirritatie	Cat. 2B	CLP-cat. 2 is equivalent aan cat. 2A van het UN GHS
Aspiratiegevaar	Cat. 2	

Gevaarlijk voor het aquatisch milieu	Acuut cat. 2 en cat. 3	
--------------------------------------	------------------------	--

A.3.4. Aanvullende etiketterings- en verpakkingsvoorschriften

De CLP-verordening omvat (in het UN GHS ontbrekende) speciale voorschriften voor stoffen en mengsels met een kleine verpakking (CLP, artikel 29), voor aanvullende informatie over gevaren (deel 1 van CLP-bijlage II), voor aanvullende etiketteringselementen voor bepaalde mengsels (deel 2 van CLP-bijlage II) en voor het aanbrengen van kinderveilige sluitingen en/of tastbare gevarenaanduidingen (deel 3 van CLP-bijlage II). Bovendien bevat de CLP voorschriften voor het geval dat een stof zowel onder de CLP-verordening als onder de transportwetgeving valt.

A.3.5. Gewasbeschermingsmiddelen

In de CLP is een speciaal voorschrift voor de etikettering van gewasbeschermingsmiddelen opgenomen, waarin staat dat u onverminderd de eisen van Richtlijn 91/414/EEG ook de volgende zin moet opnemen (deel 4 van CLP-bijlage II):

EUH401 - 'Volg de gebruiksaanwijzing om gevaar voor de menselijke gezondheid en het milieu te voorkomen.'

Voor meer informatie over de indeling en etikettering van gewasbeschermingsmiddelen kunt u paragraaf [22](#) van dit richtsnoer raadplegen.

EUROPEES AGENTSCHAP VOOR CHEMISCHE STOFFEN
ANNANKATU 18, P.O. BOX 400,
FI-00121 HELSINKI, FINLAND
ECHA.EUROPA.EU